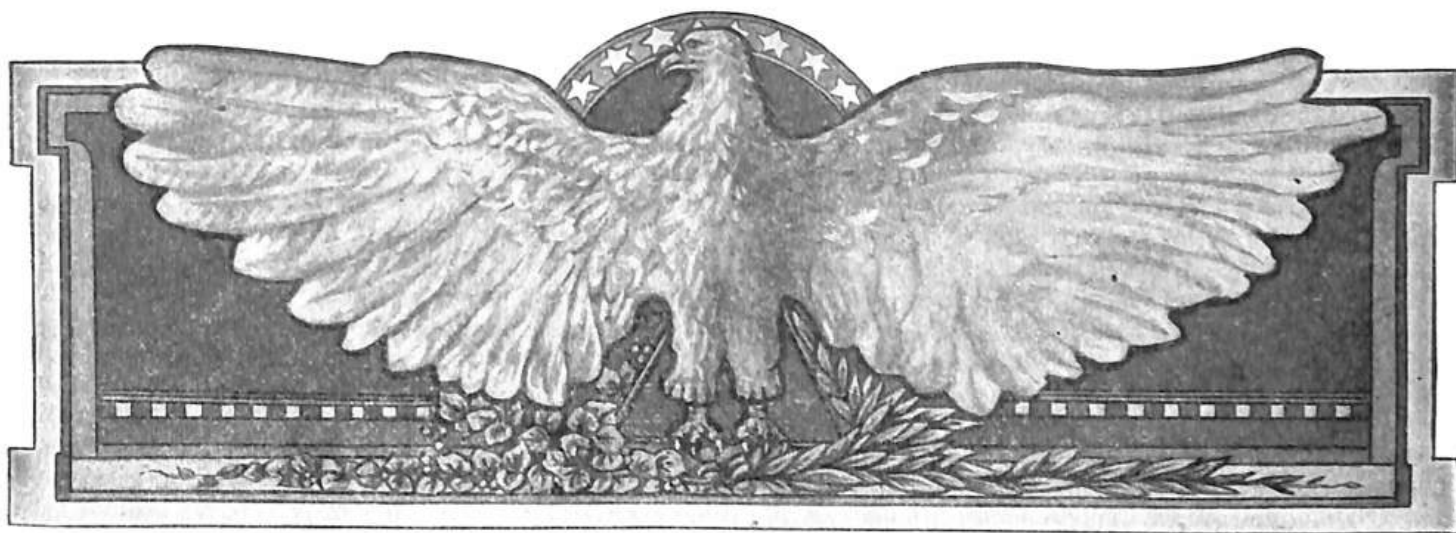

SOKOL AMERICKÝ

ROČNÍK XXXIX.

CHICAGO, ILL., 15. ŘÍJEN 1917.

ČÍSLO 10.

Ferdinand L. Musil:

LET PADESÁT...

(Věnováno Sokolu New-Yorskému k 50. výročí založení jednoty.)

HLE, v bouři příboje, jenž Atlantikem zmítal
a v břehy země bíl, kde Hudson vlny valí,
před lety hlouček stál, jenž lehee bys byl sčítal,
— leč dnes tam zástupy, kde tehdy oni stáli!

Byl tehdy hlouček jich — posily nikde vůkol —
však oni odvážně se v boj s Osudem dali,
zmužile plníce svůj předsevzatý úkol,
byt' sklizně setby své se ani nedočkali.

Byl těžký jejich boj a mnohý z nich i padl,
odešev navždy k Oteům v Neznámé kams kraje, —
však zbylým Naděje květ přece neuvadl,
jak sílila je v práci o Anteu báje.

Čas bral se ku předu, jak zákon Věčna velel,
v něm s radostí i žalu nespočetně bylo, —
však nebyl nikdo z bratří, kdo by couval, želel,
až padesát let dnes se v toku naplnilo.

Let padesát — tot' decemií pět je celých —
na počet více, nežli lidský život krátký...
Proto, kdo zbyli jste z těch pionýrů smělých,
děkujte Osudu za okamžik ten sladký!

Hle, símě zapadlo a popřál jemu Osud,
k bohaté žni se v brzku nalily Vám klasy —
a zrno vsazené, to roste, kvete posud,
a kvěsti bude snad i dále po vše časy!

Nuž, bud'te zdraví Vy s vlasem svým postříbřeným,
na roli národní, kteří jste zšedivěli, —
a s srdcem sokolím — nad zlato věru cenným —
v svých žijte káňatech dál jejich život celý!

REDAKČNÍ ÚVAHY.

Druhá půjčka svobody jest vypsána a jako půjčka první musí dokázati, že veškerý lid americký stojí za naší vládou v tomto hrozném boji za osvobození národů a demokracii celého světa, po němž následovati má trvalý mír a odstranění německého militarismu, jenž celý svět ovládati chtěl. Pokud nás Čechů se týče a zvláště našich organisací sokolských vykonalo se i v tomto směru co nejvíce a protože vykonalo se poprvé nutno napnouti všechny síly, aby i druhá půjčka mezi námi doznala co největšího přijetí, tak abychom loyálnost vůči této nové vlasti

naší osvědčili co možná nejvíce, davše již krev z krve naší a mnohé ty statky lidu nejdražší. Nejen, že některé jednoty sokolské nemají členstva evičího, neboť šlo na vojnu pod hvězdnatým praporem americkým dobrovolně i po odvodu, ale příjmy jejich seschly se za vyminečných poměrů na míru tu nejmenší. Ano, známe jednotu, kde přes veškeré oběti jedinců a činovníků nadšených a členstva vůbec jde to u nich silně s kopce. Finanční stav druhdy veliké jednoty poklesl tak, že sotva bude lze platiti příspěvky župní a Obce. Potřeby místní denně

rostou a ve vlastní správě sborové, jakoby zapomělo se zcela pamatovati "na zadní kolečka". A tu nastává otázka, pakli omluvíme "těžkou dobou a příspěvky na naši akci českou", jestli opravdu jest správné, abychom budoucno své vydali zcela v šanc a jednot takových hlavně, kde veliký dluh na Sokolnách vážne a tíží velice. Jest na pováženou a proto právě nalézati by se měly nové cesty nových zdrojů, abychom vydání svá měli dostatečně rozdělená a tak upravená, abychom dnes mohli pomoci zde, zítra tam, čili abychom nevykrváceli se dříve, nežli zavedeme si nějakou soustavu jakž na každého pořádného hospodáře se sluší a patří! Čili rozdělili bychom si, aby dalo se co třeba matce nyní a zítra tolik a tolik, abychom měli pilnou práci svou a přičiněním nashromážděno pro tu svou ženu, pro své vlastní potřeby a naše budoucno.

"Svobodomyslnost, pokrokovost, volnost . . ." Hm, slova ta jsme tuším již leckde slyšeli, ba zdá se nám — a není sen, že nalezala se kdysi v sokolském prohlášení jistých jednot a sdružení sokolských v české Americe, ba že byla vzorem těm našim tam ve vlasti. A nyní vypadá, jako bychom si museli pro vzory choditi spíše k těm bratrům českým, nejen v ohledu naprosto volném, tedy jak my rozumíme zde svobodomyslném a pokrokovém. Neříkáme již dnes my sami pouze, není tedy již á la Šnajdr, Zdrůbek, Palda a snad i naše maličkost. Nikoliv, neboť před samou válkou roku 1913 o "Podstatě sokolské myšlenky", sestavením komise vzdělávacího odboru České Obce Sokolské, povídají Očenášek a Novák. Jest zajímavé a pro některé ty naše šplhavce sokolské, bratry neslané a nemastné kořením, jež bude dobře když "nasypou si do mozeků". Jen slyšte: "Národové právě tak jako jedinci jeví snahu zlepšiti svůj stav, v němž v tom kterém čase se nacházejí, jak po stránce duševní, tak hmotné čili snaží se zvýšiti úroveň svojí vzdělanosti. Vzdělanost národa či jeho kultura zahrnuje v sobě nejen duševní a mravní vzdělání, nýbrž i jeho společenské uspořádání (správa, zákonodárství, poměr k státu celku, rozdělení hmotných statků mezi jedince.) Snahy národa neb jednotlivých jeho tříd, stavů, společností, sdružení, politických stran a pod. zlepšiti či zdokonaliti některou stránku vzdělanosti a to na příklad výchovou mládeže, zákonodárství, umění, řemesla) nazýváme snahami volnými a pokrokovými. Lidé či sdružení, přející podobným snahám a pracujícím o ně, jsou lidé pokrokoví, lidé bránící jim a snažící se o udržení dosavadního stavu — at' z přesvědčení o jeho vhodnosti, at' z prospěchářství aneb duševní pohodlnosti aneb konečně z omezenosti duševní — jsou lidé konservativní. Ti, kdo chtějí staré řády a ideje vývojem společenským dávno již odstraněné nastoliti, jsou zpátečníci-reakcionáři — na příklad snahy vládnoucích kruhů v konstitučním státě po absolutismu politickém, snahy kněžstva po opětném nabytí světské moci nad lidem, jako bývalo ve středověku—theokracie." Tak bylo v Čechách a v myslích sokolských na prahu války. A jak bude po válce, jak býtí musí, když vezme se v úvahu všechna ta běda, všechno to neštěstí a všech-

ny ty zbytečně utracené životy nejlepších synů z řad sokolských, na jatky hnaných proti druhým bratrům svým slovanským. Ti, kteří ze zákopů se vrátí, kde naučili se nejen trpěti, ale i uvažovati, ti, kdož přijdou po letech ze zajetí a jiní z dobrovolnických šiků budou jistě rozumovati o té "pomoci boží", o té všemohoucnosti boha katolického zde, pravoslavného tam, protestantského Němců a Mahomeda Turků. Budou srovnávati vše co se dělo, jaká zvěrstva i zločiny "jménem páně na těch lidských jatkách" i pochybujeme, že by smýšlení o svobodomyslnosti, volnosti a pokrokovosti každého člověka sokolského zvláště mohlo jináče vyznít — nežli jakž sám již Tyrš byl radil, "abychom nížádnému zpátečnictví, žádné zkáze vzniku nedávali a stanutí se chránili, jsouce věčně nespokojeni, nemá-li kořen naší instituce pojat býtí hnilobou a rozkladem, jemuž podlehalý i národové nejsilnější a nejslavnější, když zapomněly co vlastní rozum kázal a stezky poznanych pravd ukazovaly . . ."

V dnešním převratu v Rusku, jež po svrnutí despotické vlády Romanovců stalo se první velikou republikou slovanskou, sociální problém stává se akutní otázkou budoucnosti Ruska a jeho vlády. Rozpory stran a z toho plynoucí chaos ohrožuje silně mladou republiku a působí zároveň zhoubně na disciplínu a demoralisaci ruského vojska. A hlavní příčina této dnešní mizerie a smutných poměrů v Rusku leží v neuvědomělosti jeho lidu, spočívá v tom, že často nerveme se už ani z důvodů hospodářských a je vedlejší, žijeme-li v republice, nebo monarchii. Rveme se proto, že jsou v nás různé, špatné vlastnosti, že nepochopujeme pravý účel svobody a poslání socialismu. A tak jest tomu dnes v Rusku. Tam zdá se, že hluboké kořeny zapustil socialismus marxistický, německý (tedy rvavý), jenž jako příšera v podobě sociální demokracie strasil i u nás v Čechách a otravoval život náš národní. Jeho jednostranné hmotářství, třídnictví a dogmatičtí učinilo ze sociální demokracie prostě nesnášenlivou, fanatickou církev, vedle černé církve církev rudou, nepřipouštějící kritiky a odehlných názorů a terrorisující kde koho jen hrubou silou a inkvisiční činností svého vedení. Dnes vědecká kritika podvrátila již všechny základní pilíře marxismu a odpor proti němu prýštil ze vznešenějšího poslání člověka, jenž obsah svého života nemůže nikdy viděti jen v ukojení svých potřeb materiálních, žaludkových. Proto proti sociální demokracii povstali v Čechách národní socialisté, kteří poznali, že národní cítění jest právě zdrojem neskonale síly mravní a výchovné, že národní idea je ideou, myšlenkou sociálně výchovnou, která na jedné straně zušlechťuje a působí sociálně, na druhé vzpružuje a sílí, z jednotlivců činí hrdiny a z národů obry imponující vnitřní silou mravní, disciplínou, vzděláním a kulturou. Tedy socialismus, který nepracuje pouze pro dobro jednotlivce, ale učí podřizovati se širšímu celku, to jest národu svému, jeho prospěchu a době, jeho moci a cti, jeho síle a slávě, socialismus čistě národní, plynoucí ze zásady Tyršovy, že nemůže se jednotlivcem, neb jednotlivým třídám a sta-

vům vésti dobře, je-li celek, t. j. národ na tom zle. Lidstvo nebude už tím lepší, když bude práce jinak organizována a nebude bídy hmotné, — lidstvo bude lepším teprve potom, když bude i odstraněna bída mravní, když bude zúšlechtěno a vychováno ve všech svých jednotlivcích. Sociální demokracie toho všeho nedbá. Ona staví svou agitaci jen na sobectví těch, k nimž mluví. Vstoupíš-li do sociální demokracie a platíš-li příspěvky, jsi hned "soudruh", byť bys byl sebe horším člověkem. A tu právě vidíme zajímavé zjevy! Dělník je zuřivým sociálním demokratem, ale jakmile se stane mistrem, formanem, tu sobectví jednostranně v něm vypěstované, činí z něho hned odpůrce nejen soc. demokracie, nýbrž i všeho dělnictva a jeho snah. Kdyby v něm nebylo štváno sobectví, nýbrž smysl pro spravedlnost a lidskost soustavně vychovávan, nemohl by se tak měnit a musil by zůstat spravedlivým a humánním vždycky i jako dělník i jako zaměstnavatel. — Vyhlazovací, třídní boj soc. demokracie jest vlastně čirým nesmyslem a neštěstím pro lidstvo, ježto ve společnosti lidské je jeden stav odvislý od druhého a dělník, řemeslník, maloživnostník, rolník ba i maloúředník stojí hospodářsky a společensky v jedné linii, patří k sobě, chtějí-li proti dobře zorganizovanému nepříteli, kapitálu, něčeho dosáhnout, jsou-li tu dnes různé stavy, je to přirozeným důsledkem celého vývoje společenského i vývoje práce. Nemůžeme být všichni lékaři, ani ševci, učitelé neb rolníky, úředníky neb krejčovskými dělníky. Lidská společnost potřebuje práci všech oborů, je tu prostě dělba práce, bez níž nemohli bychom existovat. Nikdo tudíž nemá práva se domnívat, že někoho živí, ježto pravda jest uprostřed, t. j., že živíme jeden druhého navzájem. Život náš v práci podobá se svou organizací hodinám, v jejichž spleti všechna kolečka i ta nejmenší mají svou důležitost a proto také je zásluha všech stavů o lidskou společnost stejná a nemá jeden nad druhým se vypínati. Pro pravého demokrata platí jen jedna zásada: úcta ke každému, kdo poctivě pracuje v jakémkoliv oboru a je při tom řádným a spravedlivým člověkem. Socialismus na takovýchto zásadách založený vysloven byl již Havlíčkem, Fugnerem a Tyršem a proto i myšlenka sokolská, stále se tříbící a krystalisující v souhlase a postupu moderní doby, přijímá jej ve své evangelium pod zásadou rovnosti a bratrství, jakž jinak ani není možno. Sokolství již svým posláním propaguje národní socialismus, prýšící z lásky k vlasti a národu a z toho plynoucí touhy po zlepšení nejen snad hmotných poměrů, ale tělesného a mravního povznesení všech tříd, vrstev a stavů, čili jinými slovy celého národa až ku jeho nejvyššímu vypjetí — to jest — dovésti ho až ku té metě, kde by zaujal s rovným právem a svobodou čestné místo v řadách ostatních volných, vzdělaných národů! To jest ten jedině pravý národní socialismus v duchu sokolském pro nás a jak my na něj pohlížíme. Kdyby v Rusku se byl vyvinul socialismus čistě národní, tu by jistě dnešní jeho republika byla mocným a strašným nepřítelem proti drzé rozpínavosti pangermánské. Odporujeme našim bratřím, aby pozorně si přečetli poslance V.

Klofáče: "Poslání národně sociální strany v českém národě", vydané Nár. Soc. Besedou J. V. Frič v Chicagu, z něhož jsme mnohé výše uvedené statě byli čerpali, aby bratři poznali, jakého druhu se stanoviska sokolského socialismus hájíme! —ař.

Pro ty naše hochy na frontě, ve Francii a pro americké vojsko vůbec mnoho se koná, jen aby se jim stav jejich co možná zpříjemnil a vzpomínky na domov oživily co nejmileji. Hlavně ku dni slunovratu konají se přípravy mnohé. Tu sbírají na cigarety, na tabák a doutníky, tam se tvoří kroužky na zasílání časopisů a jinde opět zřizují se putovní knihovny, jen aby hoši lépe se měli. O mnohých různých menších dárech a zásilkách Amerického Červeného Kříže a jeho tříd a odborů netřeba zvláště se zmiňovati, také pokud častého dopisování se týče mnoho se koná a zvláště ženou a dívkou, vlastenkami nadšenými. Však i my máme mnoho bratří, již vzpomínky naši si zaslouží a jsme jisti, že bude je jen těšiti, když ani my jich nezapomeneme. Takové malé dárečky, jsou jako dárečky z lásky a upřímného bratrství sokolského i sester našich nejmilejší. Někteří škarohlídové řeknou nám, že máme v každém čísle nějakou tu "žebrotu". Takovým však, znajíce ze zkušenosti, přáli bychom, aby byli někde v daleké cizině, v zákopech aneb tam kde denně nebezpečí života se smrtí zejí nám v tvář. Pak snad by chápali.

Z dotyčeného odboru vládního z Washingtonu dostáváme pravidelně různé pokyny a zvěsti důležité pro nynější dobu válečnou. Tak upozorňuje se zejména na nutné šetření s potravinami v domácnostech a p. Víme, že pokud našich hospodyněk českých se týče, že šetrností učiti je nemusíme, jako víme, že cokoliv poskytuje česká kuchyně, že vždy jest nejen výživné, ale tak uspořádáno, aby vyhovělo i nej přísnějším požadavkům zdravotním. Známost' u nás přísloví: "Čistota půl zdraví" a jestli zmiňujeme se o tomto předmětu přece činíme tak jedině z toho důvodu, abychom upozornili na drahotu některých potravin a potřeb domácních, které po případě z jídelního lístku vynechatí lze, čili šetřiti ještě více i neodávati se ani v jídle, ani v jiném zbytečném přepychu, choutkám a marnivosti, jako spíše přidržeti se staré naší spořivosti české, jež jiným vždy mohla býti vzorem. Také přepychu v oděvu, v cečkách malicherných a povrchnostech nutno se obmeziti v těchto chvílích válečných, protože nikdy nemůžeme věděti, kdy dollar ušetřený více vyváží, nežli třeba pětka v hojnosti. A tak jako radíme ku střídmosti a šetrnosti jedinců, celých rodin našich, tak i radíme k náležitému upravení financí všech jednot našich, odborů a sborů. Divně sluší bratru aneb sestře, když ti naši ubírají se v boj aneb již jako dobrovolci v zákopech se rvou s nepřítelem našim, když my zde někde za humny požitkářství se oddávající místo skutečné práce pozlátkem, tretkou a třepením vše odbyli a na hrobech našich hrdinů křepčice zahalovali takové a podobné křepčení, jakýmkoli "pláštěm národním", strkali pod "vlasteneckou zástěrku" aneb utišovali své svědo-

mí pouze a jediné darovaným dollarem, jenž sice stále ještě platí sto centů, ale nevyváží a nemůže vyvážit obětě "těch našich na frontách." Pravda, každý na frontě býti nemůže, ale každý z nás v každém ohledu musí vykonati svůj díl . . .

Za ta tři leta strastí válečných naděje naše brzy se množily a zase klesaly, podle vrtkavého štěstí válečného na bojištích Evropy a na straně spojenců. Nejprve jsme si slibovali a nebyla ústa nepovolaná, že ty naše Čechy se Slovenskem budou jistě tvořiti stát samostatný a královati, že tu bude po případě nějaké to princátko ruské. Spolehali jsme na tu naši vzájemnost slovanskou a "v ruském medvědu" viděli jsme svoji spásu, třeba carská koruna již se Mikulášovi dosti povážlivě kývala na hlavě a bylo potřeba hodně delších špendlíků s "černými cetkami" na konci, aby se zvláště korunka carovny příliš nepošinula. Pak se začalo mluvit o tom, psalo, tisklo a tlouklo v bubny, že nespokojíme se ničím jiným, nežli "československou republikou". Jest pravda, odvážnému štěstí přeje, ale my na vzdor všechny odvahy, vidíme dnes, že prý po případě i autonomie by stačila. Tak aspoň utišují nás "živly zpátečnické", jimž slovo papežovo musí stačiti a "osvobození staré vlasti v rámci Rakouska" bylo by tou hniličkou, jež pro nás prý "na zeleném stole mírovém zbyde." Nejsme pessimisté a nám nikterak neimponuje ani to, ani ono povídání, ba nevěříme tak hned všemu co se u nás tiskne sebetučnějšími písmenami, neboť známe "domáci i cizou výrobu v tom ohledu," ale tolik víme, že již Tyrš nám říkal, že nelze nám spokojiti se s málem a tužby naše, že vytrvale výše se nésti mají! Skláněti šij může kdo chce, bezradně hleděti vstříci budoucnu a klesati na mysli dovede každá baba. Sokol i kdyby zvěsti byly sebehorší z té vřavy válečné, kdyby i nejsilnější lidé ruští pohrdali sebevíce naším národním šovinismem dnes, aby sami zítra poklesali pod radikálnějšími živly veliké ruské republiky se neleká. To vše nás nezmate. Nás siliti musí naděje nejvyšší, naděje na druhou slovanskou republiku československou, nic méně a nic více. A protože věříme, že jen lid dotýčeného státu, lid ovládaný té které země o osudu svém v prvé řadě rozhodovati bude sám, čteme ty zvěsti české, ty zprávy o našich doma a jakž si vedou s tím větším uspokojením, čím více rezervy nám prikazují místa mezi řádky.

Dnes, kdy v tělocvičnách našich následkem povážlivých trhlin v řadách evičického členstva veškerá pozornost musí býti obrácena na výchovu našeho dorostu a žen, abychom tím způsobem se zajistili pro budoucnost, zdá se, jako by ostatní činnost zbylého členstva byla nadobro ochromena, jako by ničeho více nebylo na práci. A přece tak častokráte bylo již opakováno, že myšlenka sokolská ve své podstatě zahrnuje v sobě tolik krásného a užitečného v plném smyslu, tolik ušlechtilých námětů pro práci, že býti dobrým Sokolem znamená nekonečně více, nežli pouze jen evičiti. ač evičební stránka tvoří osu veškeré činnosti naší. Tak výchova vzdělávací po stránce duševní a mravní nejvyšší důležitá

jest bohatým polem, na němž mohou se účinně podíleti starší bratři i ti neevičící. Dnes po utvoření se vzdělávacího Ústřed. Odboru Sok. Obce v Americe organisují se vzdělávací odbory župní, jež zase rozvětví svoji působnost i na menší vzdělávací odbory v každé pokročilejší jednotě. Program Ústřed. Vzděl. Odboru jest obsáhlý, a bude-li prováděn svědomitě, připoutá jistě ku výdatné práci celé řady pracovníků, čímž bude do jisté míry nahrazena činnost tělocvičná, jež dnes omezuje se výhradně jen na výchovu mládeže. A vedle práce vzdělávací kráčí těsně výchova národní a podílení se na velikém a vážném úkolu, jehož cílem je dosažení samostatnosti Čech! Tu leží před námi široké pole činnosti, již musíme stavěti dnes výše nežli celou činnost tělocvičnou pokud se členstva dotýká! Arcit' skoro ve všech jednotách finančně se podporuje politická akce Čes. Nár. Sdružení a mnoho pracovníků z řad sokolských je zastoupeno v odbočkách, krajských výborech, ano i v Ústředně, leč Sokolstvo jako nejvyšší národní instituce musí dle našeho náhledu a vlastně dle prvotního svého určení a poslání v národě hlouběji zasáhnouti v celou akci Čes. Nár. Sdružení. Jestliže Sokolstvo vzdor všem obětím a agitaci na prospěch politické akce nedovedlo si u vedení její uchoovati svůj primát, uplatnění svůj vliv jest to jediné jen vinou naší vlastní. My dovedeme se sice nadehnouti, rozohniti pro dobrou věc, pro účel národní a dle potřeby dovedeme mnohdy i dosti hluboko sáhnouti do kapsy ve své obětavosti, ale jedné věci nedovedeme — t. j. nedovedeme se uplatnění svými pracovníky u toho pramene, odkud vyvěrá ta nevděčná, namáhavá a neoceněná práce těch snaživců, již vedou celou naši akci národní na svých bedrách a tím přejímají i tu celou tíhu zodpovědnosti. Nám stačí, že věc podporujeme a že po případě vyšleme na požádání své zástupce do různých výborů, ale za těmito vyslanci sokolskými nestojíme co závažný celek, nýbrž prostě povznášíme se na stanovisko kritiky, hraničící až i se štípáním vlasů, a z tohoto povzneseného stanoviska veškeré kroky přísně střežíme a počínání jednotlivých pracovníků kritisuujeme, aniž bychom žádali od svých zástupců předem správných informací. Žel, stává se i mezi námi, že třískáme do všeho, co není právě z naší hlavy, místo abychom dali plné právo zástupcům našim prosaditi na patřičném místě požadavky, za kterými stojí 12.000 bratří a sester, ba jdeme i tak daleko, že to, co zástupci naši nám nemohou a přítomně nesmí prozraditi z důvodů velice závažných, z důvodů, jež častokráte jsme byli již sami uvedli, stane se podnětem bezúčelného podezřívání a nespokojenosti a to na místech zcela nepatřičných. Tím podobáme se rozmarnému děcku, jež s radostí co postaví, v zápětí zas bourá. My jako Sokolové máme ostatním býti vzorem kázně národní. vždyť' přec kázeň hlásáme a ji učíme. Símě nedůvěry a podezřívání v tak svrchovaně posvátném úkolu jako jest politická akce Čes. Nár. Sdružení nesmí býti rozséváno Sokolstvem. Ježto tím podrývá se půda pro další zdárnou práci. odhání se poetiví pracovníci k vůli jedné nepohodlné osobě, jež snad některým mimosám je trnem v oku. Stane-li se již při

tak rozvětvené působnosti a akci někde nějaké nedopatření, je třeba na patřičném místě urovnati a ne hned s tím na buben veřejnosti. Dnes musíme si již jednou pro vždy uvědomiti, že v politické akci na osamostatnění naší vlasti musíme dáti předním pracovníkům naprostou důvěru, neboť jich úkol jest dnes opravdu velmi těžký a nejvyšší zodpovědný, úkol, jemuž s velkým sebezapřením mohou se věnovati jenom lidé, kteří to opravdu poctivě smýšlí s národem naším! —ař.

V době jubilejní T. J. S. New York, jež má své padesátiletí za sebou, v době kdy T. J. S. Omaha oslavila třidecet let práce své, T. J. S. Vlast v Clevelandu let pětadvacet, jako sestry D. A. S. v New Yorku, těší nás, když i v poměrně malých jednotách povinnosti vyšší si uvědomují. Tak v té malé Owatonně, Minnesota poslala tamní jednota následující dopis zástupci dotyčného obvodu v kongressu a dokázala tím, že pro samé jiné věci nezapomíná, čím povinni jsme té naší svobodomyslnosti, tomu našemu Sokolství, jako občané této nové vlasti své. Píše se: "Hon. Sidney Anderson, Washington, D. C. Drahý pane: Protože naše vlast nalezá se u velikém zápasu o humanitu a demokracii, konáme vše možné, abychom i my pomohli vyhráti tuto válku. Více jak padesáte procent našich členů přihlásilo se jako dobrovolníci, kdežto odvozem číslo to se ještě značně zvýší. Kupujeme Bondy Svobody a pomáháme rádi a co nejvíce Americkému Červenému Kříži. Kongress a president vyjmuli jistou třídu "kazatele církví různých a studenty bohosloví". Proč zrovna tuto třídu, či mají se jejich domovy a volnost naší země pomíjeti, úplné výsady občanské všech stejné měniti spolu s ústavou, aby se jim dostalo veřejné pomoci, tak jako každému trustu a každé korporaci? A kde zůstaly by pak ty všechny třídy lidu, jež o ta učení lidiček podobných nedbají vůbec? My považujeme za neamerické a naprosto nespravedlivé. Odkazujeme Vás na řeč Lincolnovu u Gettysburgu, jakž od oceánu k oceánu zní o každém téměř zdobením hrobů: "všichni lidé jsou si rovni," to jest jsou stvořeni se stejnými přirozenými právy na "život, svobodu a požadavky blaha." Či nemyslíte, že stejná práva požadují i stejné oběť? Dejte nám co nejdříve o tom svůj úsudek a v tom poroučíme se Vám oddaní: T. J. S. Owatonna." — Bravo, bratři a sestry! Je vidět, že ne všude ta hlásaná námi pokrokovost a svobodomyslnost sokolská strouchnivěla, je vidět, že činovníci Vaši a všichni Vy mohli byste býti vzorem i mnohým u tak zvaného "vesla".

V poslední době právem jsme si stěžovali, že nemáme v Chicagu vhodného a většího místa, kde bychom svá větší veřejná, slety a závody sokolské pořádati mohli, aniž bychom pokladny své zcela vyčerpali, ba nemáme místa, kde bychom hromadně se žactvem svým a sestrami pravidelně vystoupiti mohli a zejména v neděli i širším kruhům poskytl ukázky práce své. Jsou ovšem tu i jinde vhodná místa, ale nájemné tak veliké, že ani celá Župa Střed-

ní nestačila by finančně, zejména v době přítomné, kdy na větší podnik i pro nedostatek evičenců nelze se odvážiti. Z toho a jiných důvodů poukazujeme na možnost získání vhodného evičiště letního a zařízení hřiště i místa sletového a závodního již se naskytla chicagským tělocvičným organizacím zejména oněm strany jihozápadní v Chicagu a nám Sokolům zvláště, když první bychom uchopili se vlastní příležitosti a poslali v tom ohledu žádost na Forrest Preserve Commission of Cook County, aby nám místo k cíli tomu určené v rozměru čtyřiceti akrů, vedle lesíka a mezi Ogden a Harlem, poblíž 40. na jihozápadní straně vyhradila. Již jednou jsme se o věci této zmínili a čekali jen na příležitost, až dotyčná komise něco podobného zakoupí. Nyní se tak stalo a na nás jest, abychom se v čas hlásili a za petici vyslali konečně společný výbor spolu s jinými organizacemi výchovnými a tělocvičnými ke komisi, na které zasedá i br. Walleck a můžeme být jisti, že ten již by dovedl "zatlačiti". Stojí za uváženu, zejména v ústředí Župy Střední.

PADESÁT LET T. J. S. NEW YORK.

Nechceme v článku tomto nuditi Vás číslicemi, ale tolik povíme Vám, že jistě nikdo netušil v těch našich začátcích toho našeho Sokolství v české Americe, jaké někdy úkoly připadnou naší instituci výchovné! Nemohlo se vytušiti ani roku 1862 v Praze, kde vznikla jednota v jak mohutný strom vyrostle Sokolstvo a jaký bude jeho význam u věci slovanské a za hranicemi, co čeká členstvo jeho veškeré ukázněné a utužené a láskou pro svobodu a demokracii vlasti své nadšené. Veškerá vážná práce Sokolstva, k níž hlásilo se mladé hnutí již roku 1866, vedením milovaného vůdce svého, vzácné příklady obětavosti k ochraně vlasti proti nepříteli, jakoby byly vždy příkladem i nám v té české Americe. Snažili jsme se a dnes po půl století jsme spokojeni. Do té míry spokojeni, že ti sýčkové všelici, již dnes to a zítra ono Sokolstvu vytýkají byli první již za humna zalezli, kdy opravdové nebezpečí se zjevilo. Proroctví Tyršovo se splnilo: "Myšlenka sokolská nabyla významu netušeného pro veškeré Slovanstvo", nadešlo sblížení a výsledky tohoto sblížení jeví se zejména v této době pohnuté. Co jest Sokolstvo ukázalo se nejlépe, když prvá rána padla proti nešťastným bratrům srbským a veliká válka rozrušila se celou Evropou. Sdružení jednot zvýšilo nejen tělocvičnou zdatnost členstva mužů, žen i mládeže, ale ukázala se i obětavost i to, že na pouhých heslech se nezůstalo. Bojovný zápal změřiti síly na cizím kolbišti, seznámiti cizinu s českým těloevikem a českým jménem a všechny ty slety i průkazy práce, jak doma, tak i zde u nás byly základy ke všemu tomu co dnes se koná na dobro a osvobození staré vlasti i chápal se hned v červenci 1914 na frontě srbské, jako na frontě ruské, ba i v cizinecké legii ve Francii a u našich v Paříži a Londýně a hlavně ve Švýcarsku a samém nepříteli zavilým napadlém malém Srbsku. Všude očekávalo se, že Sokolové povinností svým učiní zadosť. A učinili . . .

Také T. J. Sokol New York v tom ohledu nad jiné vynikla a činovníci její jdou jen ve šlépějích organizace spočívající na dobrých základech, jasného a pevného programu, jakž dal Sokolstvu náš Tyrš, jakoby byl vytušil co v nedaleké budoucnosti nás čeká vůbec.

Protože my v Americe naučili se volnosti, demokracii a snahám všem po dobrou lidstva veškerého, dovedli jsme tím spíše chápati co třeba těm našim doma, úpíím nejen pode jhem Habsburků, ale i spřeženců jejich hierarchie římské. I nemýlili jsme se nikterak, neboť i nyní ten Řím v notě "neomylného" papeže docela zřejmě odkrývá, že mu otázka česká není ničím a rozluštěna by býti měla pouze v rámci Rakouska! Tak my Sokolové však věci nerozumíme a svobodu žádající pro všechny malé národy, podle výroku našeho presidenta republiku československou si přejeme, úkolu tomu zasvětivše krev i statky své a oběť veškeré. V tom smyslu se nesla veškerá naše činnost, tak učili jsme ty své a učili lid veškerý . . .

Není třeba vypočítávati, pokud "tohoto učení" účastnili se naši bratři a sestry v New Yorku, již od 13. října 1867 pracují a se přičiňují. I u nich se ukázalo, že všechny úkoly, jež Sokolstvo dosud provedlo a jež ho očekávají, byly i zde ovocem ducha, který i v této naší přední jednotě vždy vanul a jímž proniknutí jsou všichni pracovníci od nejmenšího až do největšího celé naší organizace, jež spojením se bývalých tří táborů, teprve dokazuje, seč ten Sokol vlastně jest. Výsledky, jímž svět se podivuje, jsou zásluhou všech jednot a z těch i za hranicemi, zásluhou nesčetných jedinců, z nichž každý přispívá svými schopnostmi k dílu Tyršovu, k dílu "veliké české Hellady", mužů statečných, utužených a pevných charakterů i žen šlechtitných, obětí schopných pro národ svůj . . .

Sokolstvo v každé národní práci bylo prvé na místě! Jestli zde aneb onde nechtělo tvořiti "štafáž", aby po šíji jeho někdo se vyšplhal, jestli nechtělo dáti se zmrskati do řady "zpátečníků", jestli jen vedeno jsouc snahou poctivou a svědomitou ubíralo se stezkou pravdy poznané, jakž veliký mistr Jan byl kázal nám, kdož mohl by mu zazlívati, vida dnes ty prázdné téměř tělocvičny naše, ty řady našich hochů dobrovolců na všech frontách a zvláště pod hvězdnatým praporem nové naší vlasti, ty nesčetné oběti, jež milerádi jsme přinesli věci české. V New Yorku naši rovněž se přičiňovali a Sokolové čeští i slovenští v čele majíce našeho jubilanta T. J. S. New York od samého počátku války dokazují, majíce dosti ochotných pracovníků, činovnic hoto-vých obětovati pro myšlenku Tyršovu, velikou a krásnou ideu silného, zdravého, svobodného národa, vše možné. A věru, že nic lépe nedokazuje cenu této myšlenky, jako obětavost, hraničící v sebeobětování. V tom bylo právě tajemství vzrůstu a síly Sokolstva a v tom jevil se i pokrok našich velikých jednot, jako jest T. J. S. New York. Že líčíme v barvách růžových? Nikoliv, my rádi přiznáme chyby mnohých, jichž i ti v New Yorku se dopustili, jako víme, že i my sami nejsme bez chyby. Padesát let jest doba dlouhá mnoho dobrého se vykonalo a mno-

hé, kdyby bylo lze rádi bychom byli neměli. Však nieméně duch bratrství a obětavosti i tu byl tmelem naší organizace a láska k národu z něhož jsme vyšli hybnou silou v nové vlasti naší, jež jako veliká republika získala si lásku naši po staré matce české, jako žena naše milovaná a námi chráněná . . .

Někteří lidé rádi by tím Sokolstvím vysmejčili každý kout, jiní "snášenlivostí" je obdařují a na peň náš volný a mohutný lecjaký výhon naštěpiti se snaží. T. J. S. New York po padesáti letech mnohé v tom ohledu by mohla vyprávěti a mnohý i doklad podává v tom svém "Památníku". Mnoho bylo vykonáno, ale ještě více zbývá vykonati. Dnes jedná se o tábor náš a jeho budoucnost. Však cíl leží ještě daleko. My blahopřejeme našim v New Yorku, těšíme se z jejich výsledků práce a při tom myslí naši jde, jak že vlastně přiblížili jsme se metě vytčené jako celek a na kolik ještě zbývá všem nám i new yorským, aby "svět se hnul, kam síla se napřela!"

Splní se naše naděje, naše tužby? Dojde svobody ve vlastní zemi i Čech a Slovák? Musí dojiti, o-zývá se z těch tisíců a tisíců hrobů obětí i českých a slovenských, těch bratrů slovanských, těch mnohých bratrů sokolských, již šli tam kam srdce české jim velelo na mejdan slovanský a nyní pod hvězdnatým praporem, jakž povinnost kázala nám občanům . . . Jsme spokojeni? Pohlížíme klidně dle minulosti v budoucnost? Nikoliv, neboť přítomnost tak hrozná a příšerná, kdy potoky krve se valí a vlast naše volá o pomoc. Tož nastoupit a v před! New York jistě bude znovu v šiku prvé . . .

O ATHLETICE.

(Dokončení).

Při skoku vysokém přenes se borec přes tyč, jež snadno se umísťnuje, i ocítá se ve zkypřené půdě. Tu naučiti se vlastní technice jest důležité velice — náběh, uvědomění si výšky zejména posledních několiků paleů a polohy tyče, přes níž se přeneseme i toho, že ani bokem, ani rameny nesmíme sraziti tyč, jsou body, jež si vyzkoušíme. Ačkoliv téměř každý borec má svůj zvláštní způsob, přec jen nejlepší skokani rozběhnou se důkladně s pravého uhlé od tyče, poskočí na téže noze, kterou pak doskočí, obrátí se ve vzduchu čelem k tyči.

Skok se strany čili tak zvané "nůžky" doporučují se nejlepšími cvičiteli, ačkoliv při skoku vysokém s místa stojí borec stranou od tyče a letí. Kterýkoli způsob, kde hlava a ramena jdou přes tyč před nohama se nedovoluje, protože to není skok, jako spíše spád. Pět stop jest již dobrý výsledek; pět a šest paleů velmi dobrý, třeba rekordní výška dosažená jest šest a sedm paleů.

Skok o tyči děje se rozběhem, tělo se nadzvedne rameny i přenes se přes laťku ve výši na stojanech o tyči patnácte stop dlouhé, bambusové a p. Tyč odraznou pustí octna se ve výši i letí přes laťku, rákos a p., aniž by se dotekl. Tyč padá v zad. Jestli by dotekla se tyče ve výši aneb tělo borece ji srazilo, počítá se za chybu. Obyčejný skokan měl by dosáhnouti výše devíti stop; deset stop a šest paleů jest dobrý skok a rekorní jest přes třinácte stop.

Házení oštěpem se děje s krátkým rozběhem, zbraň uchopí se u středu svém. U Řeků byl sport tento s velikou zálibou pěstován. Oni házeli oběma rukama, jednou v tu a druhou v onu chvíli, čili střídali dle povelu, užívající někdy řemínku čili amen-tum, jen aby docílili co největší vzdálenosti. Obyčejný výsledek jest sto stop; rekordní 170. Řekové cvičili se zároveň v útoku, ale protože cvičení ta provázena byla mnoha nehodami vážného druhu, neodporučuje se již více jako cvičení, protože bylo by pochybné ceny již proto, že tytéž skupiny svalové cvičí se při hře v míč — baseball.

Vrhání disku pochází rovněž z dob dávných. Má se tím označiti hození kamene, aneb jiného předmětu na dálku. Prvý disk byl těžký kus železa, nyní jest plocha 8 paleů v rozměru i váží čtyry a půl libry. Hází se z okruhu osmi stopového buď jeden aneb dva hody. Starý řecký způsob se chtěl nápodobovati při moderní Olympiadě, ale nebylo dosti dokladů vyjma diskobola od Myrona na jistých řeckých mincích a na obraze vázy řecké. A tak se zůstalo při způsobu podobnému hře v kůžky, který sotva byl by rázu starého. Takový "diskobolos" bezpochyby hodil disk s obratem těla v levo, však moderní athlet přidal si těch obrátů více vypůjčiv si je z vrhu kladivem. Obyčejný výsledek jest sto stop; dobrý 125 stop a rekordní 150.

Vrh kladiva zdá se, že povstal na lukách některé vesničky ve Škotsku, kde kladivo kovářovo vždy bylo po ruce. Však i v Čechách dávno se znalo. Jakž nyní se používá původní vrh sotva by se v tom rozpoznal. Používá se totiž koule 12 až 16 liber těžké, na níž upevněno jest držadlo, mající dva trojuhelné oddíly, jichž obě ruce se chápou, když k vrhu se přistoupí. Vrhá se z okruhu sedmi stop se zatačkou těla vřetenou a tu třeba jen udržeti rovnováhu, ve dvou třech rychlých obrazech. Přesnosti v tom ohledu nedocílí hned tak každý, jedná-li se o elegantní vrh a úspěšný vůbec. Nehod se přichází v případě tomto dosti. Vrh obyčejný jest na vzdálenost 100 stop; dobrý 140 stop a rekordní 189 stop.

Házení břemene 56 liber vážícího, čili železné kule upevněné na trojhranném držadle jest vrh neméně zajímavý v zápolu. Nejprve hází se jednou rukou, pak oběma na vzdálenost ovšem. Tu vyžaduje se síla a váha. Rekord jest 16 stop osm paleů na výšku a 38.8 stop do dálky.

Disk, kladivo a břímě 56 liberní tedy koule jsou cvičení, jež zaměstnají svaly zad, nohou, kdežto vlastní vrh přivede v činnost svaly protějšších skupin. Tento sport vyvinul se ze hry chlapecké házení kamenem do dálky "na kačeny" ap., jakž doma jsme prováděli jako kluci a ve Škotsku později kameny byly určité váhy, aneb koule železné, olověné a jiné předměty, břímě. V tomto případě břemeno položilo se na rámě a borec nalezaje se v okruhu sedmi stopém na podlážce dřevěné čtyř stop v rozměru břímě vrhl, tak aby se měřiti mohlo z oné podlážky a na dálku. Překročení podlážky počítá se za chybu. Vyžaduje hodně času naučiti se náležitým pohybům tak, aby vrh byl co nejlepší. Jest tu po-

skok přes obvod a rychlá změna mohou v té chvíli, kdy vrh se skutkem stal, což vyžaduje náležitou koordinaci, rychlost, hbitost a rovnováhu vedle síly ovšem. Obyčejná vzdálenost jest 32 stop vrhu 16 liberního břemene; 38 stop jest vrh dobrý a rekordní přes 50 stop. Nácvik se liší od předešlých vrhů. A z toho všeho jen vidno, jak nutno specializovati. Vyniká-li jeden athlet v tom či onem výkonu vrehol-ném, není tím řečeno, že jest dobrý i v jiném a že toho se zápolí na rozdíl od práce naší sokolské, soustavné a pravidlované.

Dr. Winfield S. Hall:

O' TEC A SYN.

Nejlepší přátelé. — Jan s otcem svým studují některé záhady života.

(Pro list náš upraveno za laskavého dovolení spisovatele i Americké Jednoty Lékařské).

(Pokračování).

"Vypadá tak na první pohled i zdálo by se zcela logickým," odvětil lékař, "však nesmíš zapomenout, že vývin pohlavního ústrojí počíná v patnáctém roku věku našeho a končí, čili dosahuje vrcholu teprve za tři leta na to, kdežto celkový stav tělesný i mysle vývoj dozrává o pět až sedm let později. Takový mladík dospívá sice pohlavně, v roku patnáctém aneb šestnáctém, ale dospělým nikterak není. Tak jest u koně mladého, jenž ve dvou, dvou a půl roku již jeví pohlavní uschopnění. Však žádný pěstitel ušlechtilého plemene koňského, nedovolil by slabému koni nedosti dospělému, aby přispěl ku množení se čili, aby slabý hřebec byl příliš brzy puštěn ke kobyle, protože by jej vysilovalo a chov vlastní by tím trpěl i vývin jeho. Z toho důvodu čeká se vždy až do třetího roku, ba někdy až do čtvrtého, což by bylo v poměru s člověkem u nás asi v pětadvacátém roku. A čím větší cenu a lepšího jest druhu takový hřebec, tím více dbá se zachování jeho sil."

"Tot' ovšem zcela jasné," prohodil syn. "Nyní dovedu chápati, proč mladík vlastně žítí má čistým životem mezi rokem patnáctým a dvacátým, čili do doby svého vývinu úplného a vyspělosti, necht' si již jest v roce triadvacátém, aneb pětadvacátém. Ale někteří muži žení se teprve až jest jim pětatřicet let. Jak jest v takovém případě, v takové době pokud vlastního vlivu se týče a zachovalosti?"

"Otázka to věru jen místná," odpověděl lékař, "i ptali se ji mnozí mladíci již před tím a tu nebylo by správné odbýti pouze předpokladem, aneb dohadováním. Pro nás znamenají skutečná pozorování a vyšetření opravdová co nejvíce a tu lze právem říci, že muži i v těch dobách zachovali si zdraví své a sílu svou mužství svého, tak jako opět na druhé straně vedli čistý život u naprosté zachovalosti i ti, již se neženili a mnohé neprovdané, aniž zdraví jejich při tom trpělo, leda by byli nezachovali zdravotních pravidel, aneb byli náhodou vysazeni nějakému úrazu, pohromě a podobně. Ve společnosti lidské jest však tak zařízeno, že o příští pokolení

SOKOL AMERICKÝ

ČASOPIS SOKOLSKÉ OBCE V AMERICE.

Published monthly by the NATIONAL PRINTING & PUB.
CO., 2146—50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Official Paper of the Sokol Union of America.

Vychází 15. každého měsíce v Chicagu, Illinois.

Předateli:

Dr. J. RUDIŠ. JIČÍNSKÝ, 1900 Blue Island Av., Chicago, Ill.

Editor:

Spoluredaktor:

JAROSLAV KOŠAŘ, 1928 So. 63rd Court, Berwyn, Ill.

SUBSCRIPTION - - - - - \$1.00 per year
Předplatné \$1.00 ročně - - - - - Do Čech \$1.00

Kdo z Evropy zasílá předplatné mezinárodní poštovní poukázku, zdeň tak rovněž i výpravčímu listu našeho, aneb jednání V. V. Předplatné, jakož i oznámky do listu přijímá jednání Výkonného Výboru S. O. A., aneb ustanovení jednání zvláštní.

T. VONÁŠEK, 1647 So. St. Louis Ave., Chicago, Ill.

Redakce zodpovídá pouze za své vlastní práce. Příspěvky a dopisy do listu, články, ilustrace, návrhy k těmto a jiné musí být v rukou pořadatele do 5. dne měsíce, v němž mají být uveřejněny a to ještě s výhradou, že práce pilnější a důležitější vždy mají přednost. Rukopisy se nevrací a neschovávají déle nežli od čísla k číslu.

Přestěhování oznámí výpravčímu každý přesídlivší se bratr sám, a sice možno-li do posledního toho kterého měsíce, s podotknutím, ku které jednotě náleží. Nové, odstoupilé a vyloučené členy oznamuje tajemník aneb účetní jednot výpravčímu každý měsíc.

Tiskárna a výpravčí listu:

Národní Tiskárna, 2146—50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

nám jest pečovat i utužováním těla i mysle, lepší budoucno připravovat i se vzdělávat každým směrem a tedy i poznáním svého těla chránit se, co bylo by zákazonosné jedinci a s ním celku."

"Nyní rozumím již všemu a chápu, proč jsi mně otce na ona dvě důležitá pravidla byl upozornil. Jestli těch se člověk drží, nemusí poklesnout. Čistá mysl a zaměstnání těla tot' stačí i k opanování jeho."

"Tak jest," odvětil otec. "Silní a utužení lidé, zdravých těl zdravý obyčejně vedli život i nejvíce dokázali ve světě."

II. Ve společnosti.

Jan byl již v poslením ročníku vyšší školy, jsa stár 17 let. S otcem za časté vedli hovory o záhadách života, vzniku téhož, o hmotě a síle i síle mužné, jakž jeví se má v poměru mladých lidí i v jejich společnosti vůbec. Jan pohyboval se již dosti čile s druhy svými a družkami brzy v té a zase oné společnosti, jakž různé zábavy i večírky školní i jiné příležitostní a vzdělávací se naskytovaly. Z počátku, když ještě Markéta chodila do školy, chodil do společnosti s ní a její přítelkyní, však sestra konečně školu prošla a tak Jan byl odkázán více méně na sebe, třeba upříti se nedalo, že společností sestry i své družky její mnohé získal a mnohemu se naučil. Když bylo třeba vždy se ji zeptal, "co se sluší v tom či onom shromáždění" a jak se zachováti ve společnosti různé. Věnoval podle návrhu sestřiném pozornost svou několika družkám jejím i chodil vždy s několika přítelkyněmi do zábavy a společ-

nosti, zejména s těmi, jež neměly zrovna žádného "toho svého rytíře".

Jet' zcela přirozené, že toto jeho kavalírství vzbudilo pozornost a náš Jan stal se velice oblíbeným ve škole. Pozornosti jeho vůči děvčatům jeho třídy byly tak nestranné, že nevyvolaly ani stínu nějaké žárlivosti snad. Nejenom matka a sestra, ale i otec záhy jej poučili co nejlepší jest formou společenskou a jak se dlužno chovati vůči mladistvým družkám jeho, aniž by se šlo k nějakým důvěrnostem přílišným, kdykoli a za jakýchkoli okolností. Není tedy divu, že děvčata v něho naprosto důvěřovala, protože nechal si na sobě záležeti, dbal etí své i počínal si skutečně jako muž bezúhonný, svědomitý a šlechetný. I matky děvčat měly mladého muže rády i svěřovaly mu deery své, jsouce přesvědčeny o jejich bezpečí a náležité ochraně. To jen Janovi dojista bylo ku etí.

Dr. Dawson začasté o tom přemýšlel, těšilo jej a konečně uznal, že bude třeba, aby promluvil si se synem také o jiném velice důležitém předmětu, který každý mladík ve věku Jana měl by znáti, na vlastní i jiných ochranu to jest — prostituce a tajné čili nakažlivé nemoce. Za několik měsíců měl již vyjít syn školu a po prázdninách měl se věnovati rok dva obchodu. Lékař dobře věděl, že v obchodě jsou různé příležitosti a prameny dva, z nichž nedobré plyne, pokud se týče zákazonosné sugesce; to jest nečistými řečmi a dvojsmyslnými pohádkami, jakž mnozí si v nich libují, jak v obchodech, tak i mezi druhy všelikými na ulici a tu i onde vyskytují se živly různé, zejména i dívky a ženy pověstí pochybných. Otec o věci uvažuje přišel k tomu náhledu, že bude nejlepší, když syna za v čas na věci tyto upozorní, aby znal čeho uvarovati se třeba, na kolik osidel i nástrah, svodu a příležitostí se v tom žití našem vyskytuje, jaké jsou ty bolavé stránky společnosti a co zřídle neplechy tu i náklady.

Kteréhoš pěkného dubnového večera, když po malé přerušce prach se usadil, vyšli si otec a syn jeho Jan opět jednou na procházku. Všude kol rozlévala se vůně pole a lánem, jarní květiny vypínaly se nad zelenou travinku a všude kol vypořovovali jsi mohl, že Příroda velkolepá znovu své divy konala. Vše, jakoby k životu se probouzelo. Otec se synem ubírali se cestičkou kolem lesa i hovořili.

"Za nedlouho dokončíš studia svá na vyšší škole, Jene. A pak hned vrhnouti se hodláš do kruhu nových v ovzduší obchodní. Po zkušenostech obchodních půjdeš asi na rok, na dva do koleje a jestli tak učiniti hodláš, bude na tobě, abys z poloviny tvých úspor a výdělků si nutné výlohy platil. Proto bych ti navrhol, abys zavedl si účet na bance a až budeš mít trochu těch úspor, aby zařídil si tak, aby jsi mohl vydávati své vlastní cheky čili poukázky bankovní tak, abys ze záložního oddělení nechal se přepsati do obchodní části."

"Měl jsem za to, že když nechám si úspory své v záložním oddělení banky, že dostanu nějaký ten úrok?"

(Pokračování.)

K VÝVOJI SPOLKOVÉHO ŽIVOTA ČESKÉHO V NEW YORKU.

Na sokolské výstavce o posledním sletu všesokolském na Staroměstské radnici v Praze, největší pozornosti těšily se ukázky starých rukopisů starých činovníků spolkových v té české Americe a hlavně ukázky, že života našeho sokolského a tu nebude snad z místa připomeneme-li si, že byl to český New York, který vedle St. Louisu, Mo. a Chicaga zvláště zajímal, neboť bylo právě zde kde první český spolek v Americe povstal vůbec, spolek rázu svobodomyšlného a protože založil Vojta Náprstek ký div, že Praha věnovala tomu našemu vývoji spolkového života českého v New Yorku náležitou pozornost. Měli jsme tu naše doklady a památky, jakož i celou tu řadu článků „Osvěty Americké“ (r. 1907) o Náprstkovi a jeho činnosti demokratické a volné, jakž sami byli jsme sebrali a napsali, snažíce se zdůrazniti, že právě on nejčistším byl vzorem česko-americké svobodomyšlnosti a prvé kladl ji základy až do založení prvních jednot sokolských, jak tam doma tak i zde v té naší nové vlasti. Ostatně čím byl Náprstek Sokolstvu doma v těch začátcích netřeba zvláště podotýkati, jako my všichni víme v jakém úzoučkém spojení zůstal vždy s tou naší českou Amerikou a jak velikým byl přítelem šiků našich sokolských i těch boreů, již na slety do Čech jsme vysílali. A dojísta nelze lépe utíti jeho památku, jako když vzpomeneme si činnosti jeho u příležitosti jubilea naší T. J. S. v New Yorku, kde vliv činnosti jeho dávné a výsledky práce nezůstaly bez výsledků až do té doby, kdy založena byla jednota sokolská.

A v těchto začátcích jako politický uprhlík přijel do New Yorku Vojta Náprstek. Tu živil se chudě hotovením lepenkových krabic a po krátkém pobytu v Connecticut počátkem roku 1850 odtáhl se v Milwaukee, Wis., kde teprve rozvinul vlastní činnost, jako kněhkupec, vydavatel, redaktor a připravil vše v jedné osobě a to satirického humoristického listu svobodomyšlného, „Flugblaetter“. List vydáván byl sice v jazyku německém, však mnoho našineců v New Yorku již tehdy nastěhovalých i jinde po Americe čtli jej pilně a Náprstek konečně první popud k prvnímu českému listu ve Wisconsinu a posléze v St. Louisu, Mo. dal, čili abychem tak děli první kroky učinil, aby lidu našemu dostalo se vzájemného pojítka duševního, třeba on sám již ovoce tohoto jeho přičinění byl se nedočkal, domů se navrátil k té své „paní mamince u Halánků.“ S českou Amerikou, pokrokovou a svobodomyšlnou zůstal Náprstek stále ve spojení, jako povždy hrd byl na to své občanství veliké této republiky. Jak měl tu Ameriku rád, jak pracoval vždy pro zahraniční Čechy na tisíce a tisíce jest důkazů v tom jeho Náprstkově Museum v Praze.

A jeden takový doklad o činnosti jeho přinesli jsme na výstavku sokolskou, spolu s jinými rukopisy památnými, jakž na jiném místě tohoto listu najdete, i uložili po sletu v museu. Byl dopis to tajemníka prvního českého spolku amerického „Prvního Českoslovanského Spolku“ v New Yorku, jakž založen byl v prvním týdnu ledna 1850. Jako příspěvek k vývoji spolkového života našeho až po dobu let šedesátých, kdy Sokol byl založen, list tento má dojísta jen význam veliký. Tajemníkem oním byl Josef Čilinský, který přijel do New Yorku v září 1848 a týž po letech napsal o založení spolku a tehdejší životě jejich přáteli svému, novináři a spisovateli i básníku Ant. Strauchovi, napotomnímu činovníku sokolskému v Jičíně, v Čechách následující:

„Naše štěstí bylo, že uměli jsme německy, tak aspoň mohli jsme hledat porady u Němců, jichž tu bylo před námi mnohem více a někteří již měli své obchody. Každý z nás věděl dobře, že musí pracovat těžce a v tom co se právě nahodí. Hubáček místo zlatnického řemesla svého švecoval

v domě kde bydlel a vydělal si hned z počátku tři šilinky od dvou holínek. Rodinu s sebou neměl a syn jeho, dostav zprávy od tatínka, že švecuje, sám ihned vedle studií na technice, učil se švecovině, „aby do Ameriky přijel již připraven“. Smáli jsme se tomu, když to psal otec, který na jaře konečně dostal se do práce k jednomu zlatníku, kde různé vykonával správy. Jakmile však dovednost jeho byla poznána, měl se již lépe, třeba neznal ani slova anglického. Pokud mne se týče, měl jsem také krušný začátek. A Tvrdý též. Pro toho však, kdo odhodlán byl na všechno, bylo maličkostí trochu té dřiny, jen když ta sebe skrovnější výplata mu zůstala a on jinak volnějším se cítil. — Byli jsme hrdí na to, že jsme v té republice, ale té drahé Prahy jako děti její, praví Pražané, jsme často vzpomínali a v tom, jakoby z mraků spadl přijel mezi nás Vojta Náprstek, nadšený pracovník lidový, upřímný a šlechetný. Jenž v dubnu 1847 si ve Vídni žalář odbyl a nové pronásledování jej čekalo, jako mnohé jiné nadšence. Ve Vídni nedařilo se mu mnoho a do New Yorku přijel s málo jen penězi, za to však s větší odhodlaností všech nás. My sice tu byli děle, ale v Náprstkovi poznali jsme ihned svého vůdce, jenž vpravil se v poměry náramně rychle; dnes šel zametat do restaurace, aby se najedl a zítra čistil okna v obchodě, pomáhaje si tou troškou znalostí řeči anglické zde, a znalostí němčiny tam. Radil nám, abychem jen ve všem rozumu užívali, snažíce se seznati všechny síly nového světa a toho našeho okolí. A jak se radoval, když peníze mu skoro docházely, když již v mnohém musel spolehat na úvěr a práce stále nebylo, když jednoho krásného jitra si přišel proň do hostince „a boardinku“ Hubáček a řekl mu, že našel pro něho stálou práci v závodě, kde dělali lepenkové škatulky. Náprstek mladý, vzdělaný muž, poslouchal práv, hodný syn „paní maminky“ od Halánků, šel a dřel se přímo do únavy jako každý jiný z nás za dva a půl dollarů týdně. Že podle toho byly ty jeho obědy a někdy večere jako nás skrovné, jest přirozené, ale my si z toho nic nedělali. Brzy i práce jeho vynesla mu více a u Čížka začal se učit truhlářině v prázdných chvílích. Tak byli jsme tu pohromadě celá dvě leta, scházeli jsme se a poučovali z mnohých těch knížek co Náprstek přivezl s sebou — a měl jich hojně, několik arménských, pojednání o Číně a její obyvatelích, mapy, národopis a hlavně díla Voltairova, Saint-Simona, vedle všech prací Kollárovy, Čelakovského a vystřížených článků Havlíčkových. Čechů do New Yorku přibývalo, Náprstek psal domů o té volnosti v Americe, tom našem životě nezávislém i sliboval si, že tu nějakou velikou českou kolonii přece jen založí. Tak se stalo, že jsme založili si první český spolek na podnět Náprstkův, abychem měli se nejen kde scházeti, ale abychem mohli si i číst, hovořiti a posilovati se v pracích svých, aneb kdyby někdo z nás potřeboval pomoci, abychem učinili sbírku mezi sebou a pomohli. V lednu 1850 byl náš „První Českoslovanský Spolek v Americe“ založen a hned ze začátku měl 17 členů. Předsedou byl Václav Pohl; Ondřej Hubáček, místopředsedou, Fr. Červený, pokladníkem, já sám zvolen byl tajemníkem a Vojta Náprstek na vlastní žádost chtěl být knihovníkem. Dal nám ihned všechny své knihy k dispozici a také ihned psal domů, aby mu sem poslali knih co nejvíce . . . Scházivali jsme se v tam zvaném „City Hall Place“ — v bytu plukovníka Burgthala, jenž od vojska rakouského prehl — a sice každé soboty. Náprstek hrál nám na piano, my zpívali a veselili se po česku, někdy si zatančili a při tom hlavně potřeb přistěhovalců jsme dbali. V tom pak ohledu péče a starost Náprstkova o mnohé i nevhodné a podpory nezaslouživší, byla přímo úžasná, tak jako staral se co nejvíce bylo lze o náš pokrok a postup, chtěl abychem se drželi svého rozumu, nevěřili na kněze a nic jim nedávali, jako spíše o poznání volných institucí země této usilovali . . . ”

Když takovéto zásady Náprstek svým druhům vštěpoval již od samých začátků, jaký div, že po letech proniklo ještě hlouběji, že ta naše svobodomyslnost se tím více projevovala, čím více pracovníků přibývalo. Spolek ten roku 1855, když se členové byli odstěhovali do různých končin Ameriky, zanášejíce učení Náprstkovo na místa nejdlejší, se rozpadl, však našinců stále přibývalo až do války občanské, jejíž černé mraky již již na obzoru se jevíly a naši příklonivše se s dobrovolníky svými k Severu, již vlivem Náprstka v letech 1858—1859 o založení prvního českého časopisu se starají, jenž konečně za velice slušné podpory a odkupování akcií českým New Yorkem, dne 21. ledna 1860 v St. Louisu, Mo. vyšel pod jménem "Národní Noviny" a téměř současně ve Wisconsinu již i "Slován Americký" povstává. Tu již "Slovanské Lípy", národně dobročinné spolky po osadách českých se zakládají a spolkový ruch jeví se hlavně v New Yorku, St. Louisu a Chicagu a po stránce národní se již dosti čile pracuje, zakládají se knihovny a čítárny a roku 1863 v květnu již první podpůrný spolek Česko Slov. Nem. Podp. Spolek číslo první se objevuje a roku následujícího "Dramatický Spolek", který již jde se Slovanskou Lípou rukou v ruce i přispívá se i na českou školu a do Čech na Národní Divadlo. "Slovanské Lípy" postupují a konečně koncem roku 1865 do Chicaga sjezd všech se svolává. Jedná se hlavně o práci společnou, založení české osady a probuzení ducha národního. A tu již vyskytuje se čilý pracovník E. B. Erben, jenž přijel z Jihu přes St. Louis, Mo. a na sjezdu mluví s nadšením o povznesení věci české i zmiňuje se o postupu národního uvědomění v Čechách, kde nové hnutí na výchovu lidu se vyskytlo, veliká myšlenka Tyršova, to naše Sokolství! Z New Yorku byli tu zástupci Fr. Bém a K. Hlaváč, jež později a rodiny jejich nalezáte v Sokole, neboť již tehdy kdy jednota "Slovanských Líp" se neuskutečnila, přišlo se na myšlenku zakládati odbory sokolské tam kde by samostatný sbor sotva by se udržeti mohl. V St. Louisu, Mo. přičiněním časopisu "Pozoru" vydáno provolání, 7. února 1865 k založení sokolské jednoty a tu již Procházka, Erben, Kovanda, Vostrovský, Mudroch, Vojta a jiní se přičinili a první schůze odbyla se 14. února. Jako všude i tu "Slovanská Lípa" přála hnutí nové organizace naprosto demokratické, volné, svobodomyslné a výchovné a protože se uznalo, co pro budoucnost Sokol znamená ve staré i té naší nové vlasti, pracovalo se ihned v Chicagu a New Yorku, ano i v Morrisani, Milwaukee a jinde, aby novému hnutí dostalo se vedle českých škol náležité podpory, neboť věřilo se i v důležitost tělocvičné školy pro mládež. V New Yorku první učitel Čeněk Ročárek sprostředkoval též sbratření "Slovanské Lípy" i s polským spolkem "Kosciuszko" a tu i dramatický odbor "Včela" působil. A z této "Včely", jakž známo konečně i v New Yorku, tedy před půl stoletím dochází na založení T. J. S. Sokol. "Včela" stala se samostatnou 5. října 1867 a přetvořena z nedostatku členstva čilého a nadšeného konečně, dne 13. října 1867 na Sokol.

Tak bylo v těch našich počátcích

V. Lipský:

VEŘEJNÉ V NEW YORKU.

Když započalo se pracovat na přípravách ku velkým župním závodům a veřejného cvičení v Tech. Svaz. Čes. Slov. Sokolstva na Východě, jež mělo býti pořádáno ku oslavě 50letého trvání T. J. S. v New Yorku neočekávala se změna okolností taková, že nebude možno slavnosti ony pořádati, že čtyři závodníků, jež zdatnost a vyspělost svojí na závodisti dokázati chtěli nastoupí v závody jiné čestnější oněch, dávající v obět' krev i životy své za právo a svobodu svého národa jdouce za hlasem svého sokolského přesvědčení. A v mnohých jednotách již nyní není cvičenců, odešli buď

dobrovolně neb jsouce vylosováni a jest tam i nouze o evičitelé, již vedli by dorost a žactvo. Seřídle řady evičenců a pohnutá doba vedly T. J. S. k tomu, že odloženy závody a veřejné v těch rozměrech jak původně obmyšleno na dobu neurčitou až opětně mír zavládne a naši hoši se opětně mezi nás navrátí, snad potom tou slavností budem nejen oslavovati 50letí newyorské jednoty, ale též i znovu dobytou samostatnost českého národa i vzpomínku těch našich junů statných, kteří národu v obět' přinesli dary největší.

Leč tak jak shledáno nevhodným pořádání závodů a cvičení dospělých uznáno, že cvičením žactva bychom opětně dokázali, že jednoty naše i za tak nepříznivých okolností snaží se ze všech sil pokračovati zdárně ve výchově mládeže nám svěřené. Toto přesvědčení vedlo Tech. Odb. Žup. Východní Svaz. Čes. Slov. Sokolstva ku pořádání veřejného žactva a Sokolek 2. září, kterýžto den původně též určen za vstup k oněm slavnostem a jehož čistý výnos má býti Čes. Nár. Sdružením věnován. Byl jsem požádán br. žup. náčelníkem v posledním okamžiku, abych podal zprávu o veřejném do našeho časopisu, což tímto milerád činím, ač jiný bratr schopnější mně k tomu za včas vyhlédnutí býti mohl. Veřejné pořádání v parku obě. Stozkého v North Beach, který k podobným účelům velice dobře se hodí. Počasí bylo nejisté, obloha zatažena, tak že při dopoledních zkouškách měli jsme stále obavy, zdali ten dešť' nečeká pouze co zkoušky odbudem. Leč nestalo se tak, tato vhodná pohoda pro cvičení potrvála, obecnstvo začalo se hojně scházeti, tak že četná návštěva byla, když se cvičením se započalo. V půl čtvrté dán povel k nástupu a veškeré členstvo, žactvo i Sokolky předvedeni na cvičiště, aby vyslechli řeč starosty T. J. S. New York br. J. Modra, který vysvětlil proč tato slavnost se pořádá a proč nemohl býti dodržen program jak původně sestaven. Pobádal přítomné ku svornosti, bychom sjednoceni pracovali za společným cílem osvobozením našeho národa. Poukázal na slova Tyršova, který pravil: "pozdě a marně vzehopiti se bez připravenosti k odporu, když hodina zkoušky zahřmí a zaduní; nestačí zbraň, nestačí nadšení, když k zbrani není mužů úderných, a k nadšení síla bez ochabnutí." — Svoji řeč pak zakončil přáním, abychom i my se mohli těšiti, že jsme přispěli k utvoření česko-slovanského státu.

Po řeči, která s pozorností vyslechnuta a bouřlivým potleskem odměněna byla žáci a Sokolky opouští cvičiště a zákyně osmistupem v řej nastupují ku cvičení prostných s praporky a s ozdobnými kroky. Cvičeny tři oddíly z nichž první proveden nejlépe, celkově pak provedeno cvičení pěkně, až na ten zákryt, což dá se omluviti tím, že cvičeno na trávě. Na cvičení podílelo se celkem 109 zákyň a to 58 od D. A. S. a 51 našich. Po odchodu žaček, jež odměněny zaslouženým potleskem nastoupili osmistupem v řej žáci ku prostným. Cvičeny čtyři oddíly, které vzhledem, že cvičili i ti nejmenší byli těžké a proto také ani jeden oddíl nebyl pěkně proveden. První čtyři doby, kde po pohybu výdrž následovala, byly u každého oddílu lépe cvičeny, nežli čtyři další doby, kde tři pohyby za sebou následovaly z nichž v některém oddílu správně čtyři doby vyžadovaly. Dle toho nemožno očekávati správného provedení, vždyť' těžko dospělým evičiti pět dob za sebou natož něco podobného žádati od dětí. Snazší cvičení odpovídající dětskému věku ale správně provedené jistě lepšího výsledku dosáhne. Žák evičilo 47 od D. A. S. a 54 našich. Žactva evičilo poměrně velice málo a příčina toho je, že dítky na prázdninách dlely a mnozí dosud dlí tak, že nebylo možno jim se podílet, jinak by počet žactva byl víc jak trojnásobným. Po odchodu žáků nastoupily osmistupem v řej Sokolky v počtu 61 ku cvičení tří oddílů taneč. I přes nevhodnost cvičiště a cvičenky, že z různých jednot byly, provedeny veškeré tři oddíly přímo vzorně. Ani to nerušilo, když některá

SPINX, NETVOR OSUDU UKLÁDAJÍCÍ O SMRT ZDEPTANÉ SRBIJE.

*L. Popucabrebuk.
cm. a. p.*

Věnováno T. J. S. v New Yorku, ve Spojených Státech amerických. Kreslil br. D. Borisavjevič ve Skoplje, v nové srbské oblasti, 30. dubna 1915 v nemocnici (Inžinierska Kasarna) Česko Americké Družiny Pomocné lékařů a ošetřovatelů i ošetřovatelek. Nadaný tento mladistvý srbský umělec byl naším tajemníkem a načrtl tento obrázek v té chvíli, když jsme z New Yorku dostali spoustu různých potřeb, obvazů, zásob všelikých, šatů a prádla pro Srby i zajatce i nešťastné vůbec. Již tehdy, jakoby byl umělec vytušil co bude následovati v té ubohé, nešťastné zemi statečného národa jeho, velikých junáků a ještě lepších žen a matek i dívek srdnatých. Jestli reprodukuje dnes, konáme tak jen při vzpomínce na ten náš New York a jeho práci sokolskou, na ty naše dobré činovníky, jimž náleží dnes i hold srbského člověka.

evičenka se prudčeji otočila a vypadla z řady nýbrž vynikalo to správné provedení každého pohybu a stejnodobé provádění pěkně sestavených oddílů, jež uchvátilo diváky. Nechválivám nikdy mnoho, ale zde je chvála na místě a těšilo by nás, kdyby každé společné vystoupení tak pěkného výsledku se dodělalo.

Tímto číslem veřejné zakončeno, ač na programu byly ještě dětské hry, na ty již nikdo nečekal, neboť mládež se bavila již od rána různými hrami tak, že vlastně několikrát provedeno to, co chtělo se nyní opět provádět.

Program veřejného byl jednoduchým, leč celkový výsledek po stránce morální byl pěkný a doufáme, že i přes nepříznivé počasí, takový bude i po stránce hmotné. Sokolstvo zde opět ukázalo, že vše obětuje ve prospěch své vlasti, svého národa, že svojí činností tak vedlo v dobách míru a snaží se tak dvojnásob v době nynější. Morální účinek na krajany naše má i nynější společné vystupování naše s D. A. S. Vždyť ještě jsou v paměti nedávné doby, kdy nebylo možno ani pomyslet na účast "modrých" na slavnostech "červených" a zase naopak a proto nyní vždy tím větší úspěch bývá z každé společné sokolské slavnosti. A těšíc se s úspěchem této slavnosti, kojíme se nadějí, že i v budoucnu bude v obou táborech dosti pravých Sokolů, kteří nadále budou strážci této svornosti ku prospěchu celé věci sokolské, věci národa. Na zdar!

STARÉ RUKOPISY ČINOVNÍKŮ SOKOLSKÝCH.

Číslo 26. Katalogu výstavy sokolské v Praze na Staroměstské radnici, v druhém patře "Výstavka Sokolstva Amerického", 1912 (1914 ve stálé výstavce musea sokolského): Sběrka rukopisů činovníků a příznivců věci sokolské."

"Děkuji Ti srdečně za pozornost, kterou Jsi věnoval mé tehdejší snaze a práci, na kterou rád vzpomínám. Již tehdy jsme byli rázu liberálního a osobitého, pokud mně se týče, jakž Jsi mně poznal dostatečně i přítel Palda mohl by Ti dosvědčiti. Měl jsem Sokol rád již z New Yorku a co mohu činím ve příčině národní i odtud. Ve spolku "Svornost" již dlouho jsem nebyl, však tolik mohu napsati, že jedná se o založení Sokola. Jinak vše při starém. Souhlasím s liberálními náhledy Tvými a sám jsem pěstoval v Americe. Jenže u nás v Čechách by se místo "svobodomyšlnost" říkalo liberální, anebo-li snad lépe "pokrokové", poněvadž "svobodomyšlnost" jest kompromitována dočista ve vztahu svém politickém i víry. Zde ovšem jest jináče a liberální živly v každém ohledu jsou liberální. A k těm "Freidenkrům", třeba Němcům, se hlásím. Děkuji za zaslané listy a těším se pokroku Vašeho sboru Plzeňského. Doufám, že ustaneme v písemném styku, ba že snad uvidím Tě zase v Americe, bude-li času, abych se dostal k Vám, na cestě obchodní...."

V Hamburku, dne 12. ledna 1885. Josef Pastor.

"První sobotu v měsíci říjnu 1867 konal spolek "Věla" svoji měsíční schůzi a tu přišly poměry takové na přetřes a nevyhnutelně jednáno tu bylo o otázce, jak předejiti tomu, aby spolku členů nejen neubývalo, ale spíše přibývalo. Josefem Pastorem — nyní v Hamburku — podán byl návrh, aby "Věla" změnila své jméno a účel; navrhovatel odůvodňoval nový název spolku "Tělocvičná Jednota Sokol", z něhož účel samozřejmě vyzníval. Návrh jednomyslně přijat, i usneseno v následku toho, aby spolek vyhláškami — tenkrát nebylo ještě v Novém Yorku novin českých — obecnostvo české o změně nastalé uvědomil a krajany, kteří by údy "Sokola" stáli se chtěli, pozval ke schůzi, svolané na druhou neděli odpůldne do místnosti Augusta Hubáčka — nynější Národní Budova. — Tímto dnem

ukončena byla činnost spolku "Věla" a za upřímného "Na zdar" vstoupila v život: "Tělocvičná Jednota Sokol v Novém Yorku . . ."

V květnu 1892.

Alois Vokál.

"Jednota New York vědouc dobře, že velké spojení všech jednot sokolských v ústředním tělese jakémsi na prospěch by bylo jednotnosti všeho Sokolstva amerického, že vedlo by k soustavnějšímu pěstování tělocviku a sesílilo by postavení všech jednot — ujala se myšlenky založení Národní Jednoty Sokolskou. Ve schůzi, dne 5. srpna 1877, konané první o tom stala se zmínka. Podaltě br. J. Matějka návrh, aby vyzváni byli američtí spolkové sokolští k utvoření Národní Jednoty. Tak důležitý i obsáhlý návrh, vyžadující nevyhnutelně podrobného rozebrání, dán byl až na konci schůze, kdy doba valně již pokročila; proto ponechán tedy do schůze příští . . ."

V září 1892.

Jos. Říha.

"Musím oznámit, že jsme začali zase pracovat s naší mládeží, nerad bych, aby se nám ztratila mezi americkou mládeží. Jest to kus práce dostávat mládež zase zpět, když jednou vidí jak jinde je. Začneme mezi českými spolky a budeme agitovat a jde dost dobře. V tělocvičně je mi vždy nejlépe a hoši se činí. Co soudíš o mém programu, míním vzdělávací úkol. Přednášky české a pak přeloženo do angličtiny, aby mládež nám rozuměla. Tedy výchova české mládeže, pak o naší soustavě tělocvičné, o českém našem životě si vyprávěti, rozhovory vésti i úkolu Sokolstva vůči Slovanům věnovati pozornost a jich politickému snažení. Co o tom soudíš? Děkuji Ti již předem za poradu a prosím odepiš. Ono se to žije v tom Sokolství tak plně, čistě, moeně a radostně, že když člověk jednou zamešká, zdá se mu něco chyběti a třeba dožil se i mnohého sklamaní, znovu jde do práce. Ty mně již rozumíš . . ."

V listopadu 1904.

Jan Pavlík.

"Posílám Ti žádaný příspěvek a doufám, že uspokojí. Neměl jsem mnoho času, brzy to a zase ono překáželo. To víš mnozí třeba dobří evičenci jen s námahou dovedou vyjádřiti co o tom Sokolstvu si myslí a v tělocviku co sami provádí sotva pojmenují a tak jest s námi cheeme-li popsat vše co nejlépe a není-li píle a vůle/vniknouti do tělocvičné práce sokolské, třeba po leta se provádělo, pak také není výsledků. Dosud evičím. Člověku to nedá, musí do té Sokolny, zvláště, když jich tu více takových, jako jsi sám. Mimo Pavlíka evičí ještě Lier, Jahoda a Šafářik. Lidí stejných snah. Bratrství a přátelství v tělocvičně uzavřené a to jest nejpevnějším."

28. prosince 1903.

Fr. Bartůňk.

"Ještě snad nikdy nebyly české časopisy tak bedlivě prohlíženy, jako v těchto dnech, kdy očekáváme netrpělivě zprávy o výpravě naší do Čech. A mimo několika zpráv k pátému všesokolskému sletu co toto píšu nikde žádné podrobné zvěsti o našich drahých. Víme, že prožili velikou bouří na moři, víme ze soukromých dopisů i pohlednic, že se vše dobře zdařilo, že se jim daří, že Paříž uchvátila je krásou svou, všechny naše poutníky, víme, že Sokolky z New Yorku dodělaly se evičením v Paříži ohromného úspěchu. Ale to všechno jest pro nás málo. Jsme nedočkaví na další zprávy. A nediv se, jsme na ty naše hrdí. Učili jsme se vytrvalostí, učili jsme se po řadu let i přičiňovali v Sokolství v naději, že dojdeme k výsledkům. Považ jednota naše tímto rokem bude již 40 let. Mnohý bude se tázati, jestli všechna ta naše námaha stála za výsledky a my hrdě a sebevědomě hlásáme, že docílili jsme v mnohem více, nežli se očekávalo, třeba i mnohého bylo sklamaní. Na zdar!"

V červnu 1907.

Michael Kafka.

„Posílám Ti ty vzpomínky amerického Sokola dlícího v Čechách. Těšilo mne, že Jsi i na mne vzpoměl, starosty z prvního čtvrtstoletí T. J. S. v New Yorku. Jsem tu v tom romantickém údolí Vrchlice u Hory Kutné a myšlenkami tam u Vás. Stále se mi zdá, jakž jsem Ti napsal ve „Vzpomínce“ své, že my Češi v cizině cítíme tu pravou lásku ku staré vlasti, že jen v cizině dovedeme pracovat usilovněji, protože tlak jakýkoli budi protitlak a tak i se zápal pro vše sokolskou se má, čím více těžkostí, čím více nespokojení, tím více ruchu a méně zmatelnosti. Přeji Vám vše dobré.

17. prosince ve Vrchlicích, u Hory Kutné 1903.

Stanislav Výborný.

„Nechtěla jsem odpovídati, ale musí tak být, aby namahavá práce a přičinění se nestěžovaly.... U nás záhy po založení jednoty, jakoby svěžejší život národní se projevil, ženské odbory se vyskytovaly a zájem na evičních tělesných i u paní a dívek nejdříve v menším a pak již větším kroužku se ukazoval. Pomalu začala se myšlenka ženského tělocviku ujmouti, to je pravda i mnoho bylo předsudků a žel i mnoho nepochopení vlastních našich lidí, našich družek. Tak o našem jubileu, kdy měly jsme velikou práci před českou veřejností, abychom důstojně vystoupily, což jsme též dokázaly, nezavděčily jsme se všem. Vím že nemožné, ale vím také, že byla žena vždy, jež spolu s bratrem svým sokolskou školou prošlým pilně pracovala, třeba byla někdy práce těžká a namahavá, nemluvě ani o veškeré té podpoře všeho národního, volného a také v utužení mysle, všeho co souviselo s naší jednotou i velikým tím celkem sokolským...

1. března 1908.

M. Šimůnková.

„Opouštěje jednotu new yorskou musím vyznat, že v práci své společného evičitele byl jsem ode všech členů její s ochotností vzácnou a láskou bratrskou podporován i že seznal jsem na všech touhu upřímnou býti pravými Sokoly, takými jakým Sokol býti má. Doufám, že tato snaha nikdy u nikoho z nich neutuchne i jsem přesvědčen, že při zpáteční cestě všeobecnou najdu pokročilost v Sokolně, jakož i větší ještě zmožutnost Sokola newyorského....”

15. května 1886.

Karel Štulík.

„Sjezd v Cedar Rapids, Ia., odbýval se počínaje 10. září 1888 a mnoho naň bylo stěžováno. Chicago při druhém hlasování neobdrželo nadpoloviční většinu na sjezdu zastoupených hlasů jako sídlo Výkonného Výboru, zvolení tudíž odpadlo a sídlo mělo být v New Yorku dle prvního hlasování. Sporná otázka spočívala v tom, co vlastně nadpoloviční většinu tvořilo, dle hlasů odevzdaných aneb na sjezdu zastoupených.” Promiň, že rozházím se s Tebou v náhledu projeveném v redakční úvaze, že rozštěpení napotomní zavinila sporná otázka, kde má být naše ústředí, zda v New Yorku či v Chicagu, a když nám br. Prágr do duše promluvil, ve svém „Sborníku”, tehdy v Kolíně v Čechách vycházejícím, že jsem se zase spojili! Rozštěpení nezavinila otázka, kde má být sídlo Výkonného Výboru, ale jednání zástupců chicagských. Proti těm ozval se sokolský Východ a protože jich jednání nechtěl nechat platit, došlo k roztržce. A ještě, nežli se ozval br. Prágr, toužili jsme zde po nápravě, i navrhli jsme sami, abychom dokázali, že nám nezáleží na tom kde Výkonný Výbor bude, aby byl mimořádný sjezd a nová volba sídla Výkonného Výboru provedena. Kdybychom byli nechtěli sami, nic by nás nepřimělo ku opětovnému sloučení... Kdo pravým jest Sokolem, komu vše sokolská k srdci přirostla, ten za žádnou cenu jednoty sokolské neopustí, leč by žádnou vyhnouti nebylo. Okamžitý nezdar Sokola upřímného neodstraší a tak šlo se znovu jednotně k vážné sokolské práci a náš New York znovu osvědčil...”

18. listopadu 1913.

F. Lier.

„Jak poznamenáváš v „Sokole” v posledním čísle, abychom zaslali zdravici sjezdu „Volné Myšlenky”, úplně sdílíme s Tebou náhled, neboť považujeme za svou povinnost sokolskou. Tyrš, zakládaje Sokolstvo v době politického obrození národa i vymanění se z pokaždě živlu zpátečnických, měl na mysli zvýšení zdatnosti národní těla i mysle v bojích, jež v budoucnu nastanou. To nás tak napadlo a proto jsme usnesli, abys, když znáš a již na podobném sjezdu Jsi se účastnil, abys zdravici vypracoval a jménem našim na místo určené zaslal. Doufám, že naši žádosti vyhoviš. Sám mnoho mám práce a mnoho bych mohl si stěžovati do liknavosti jednotlivých činovníků v těch kterých městech, ale to by moc neprospělo. Jen těší mne, že závody zdařily se úplně, že přece se pokračuje, třeba šlo tak pomalu, tak hrozně pomalu....”

20. června 1906.

Jan Černý.

„Tělocvičny naše musí se státí pravými ústavami, které doplňovati musí veřejné školy. Ve všech vrstvách lidu našeho musí ujmouti se přesvědčení, že tělocvik jest člověku potřebný, jako vzdělání duševní. Návštěva ústavů tělocvičných musí se státí tak povinnou, jako školní návštěva. Tělesná výchova mládeže ale musí se svěřiti jen silám zkušeným, tak aby utlá těla nebyla zmrzačena, na místě systematického sílení. Ústavy naše musí odpovídati všem předpisům zdravotním a pak, co nejhlavnějšího, v ústavech těch musí býti mládež učena nejen jak sílu a zdraví pěstovati, ale jak si obě též šetřiti a do nejpozdějšího věku zachováti. Přestaňme vychovávatí atlety k dobývání cen a spokojme se tím, že vychováme lidstvu zdraví a silou kypící muže a ženy, nejpevnější to základy lidské společnosti.”

24. června 1892.

Josef Čermák.

„Bud'tež svorní a vštěpujte na dále lidu lásku k věci sokolské. Jest to vznešený ideal, jehož větve neradno poškozovati, ani v této naší nové vlasti, neboť nikdo z nás nemůže věděti co budoucno přinese a vytušiti jaké nové úkoly celkem nás čekají. Vše to dobré vštěpujte na dále lidu svému a mládeži své, až dojde jednou toho poznání, pak budeme moci stanouti na výslunní blaha společného. Třeba již jsem mezi našimi v New Yorku delší dobu nebyl, vždy těšil jsem se z jejich pokroku a úspěchu, jako výsledků práce sokolské vůbec. Vy pak milí bratři a sestry, kteří Jste pracovali vždy a snažili se, nermutež se, jestli někdy nedosáhli Jste účelu svého při nejlepší vůli a celek i prospěch jeho budíž Vám nade vše....”

18. února 1899.

August Tesař.

„Posílám Ti žádané, ale nechci o tom souditi, jestli účastí na sletech více se získalo, aneb kursem. Obě se liší a také práce společného evičitele nesetkala se všude s výsledkem a tu třeba najíti cestu k výchově evičitelů, jichž stále je nedostatek veliký a evičitelů tím více. Mnozí dobří evičenci provedou spíše cvik sebe obtížnější, nežli by dovedli pojmenovati, jiní o soustavě naší mají různé představy i nedovedou rozlišovati co hodí se pro ženy, co pro mládež a dorost. Nedostatkům těmto nedá se ovšem pomoci jen psaním v listě, aneb v „Památníku”, jak se dožaduješ, ale musí tu býti dostatečná píle a vůle, aby se do práce sokolské vniklo a úkoly evičitelů chápaly. Proto nemůžeme býti spokojeni, ani s kursem, ani slety a jich obesláním chvílkovým to zdarem, ani s prací společného evičitele, dokud nebudeme cesty soustavné ku vzdělání vlastních sil, dokud nebudeme mít vlastní ústav odborný k efli tomu, jako mají Turněři a dokud na výchovu evičitelů nebude se pohlížeti jako na výchovu učitelů.... Podle toho vypracoval jsem článek a snad se hodí....”

20. listopadu 1903.

Ferda Martiny.

“Jako všude ochablost. Měli jsme za to, že kurs prospěje nám mnoho, ale výsledky nejsou podle toho. Je tu třeba práce a to víš, že proroci nejsou doma uznáni. Vždy ten cizý táhne, ten domácí odpuzuje a tak je i u nás. Myšlím, že by to prospělo Sokolstvu, kdybychom měli stálého společného evičitele pro Texas a mohl by tedy Výkonný Výbor něco na to obětovati. Když kurs nesetkal se se zdarem úplným, snad tohle by pomohlo. To je tak můj náhled. Čas letí — a než se nadějeme, nastanou nám slavné dni — svátky celého národa českého, zvláště Sokolstva — oslava 500-letého výročí hrdinné smrti za pravdu Mistra Jana Husi, k jehož počtě počínaje New Yorkem, až k San Franciscu svobodomyslní se hotoví a také my nezapomeneme. Divné myšlenky naplňují někdy mysl mou, vzpomínám těch let práce nevďěčné, a tak jistě jest s každým tím starším, a když již myslím, “že jsem dost pracoval člověče”, jdu zase k nové práci . . .

14. května 1914.

Jos. Buňata.

“Nevím, co bych Ti napsal, aby nebylo již uvedeno, jen podotknu, že za časté v těch letech osmdesátých jsme leckams vyjížděli a evičenci naši nad jiné vynikali; přeborná četa detroitská zvláště v šermu se uplatnila i v prostných, nevzpomínaje ani činnosti výboru zvoleného ku pěstování dramatiky, besed, přednášek, zábav deklamatorních a jiných zábav ušlechtilých vůbec. K tomu záhy připojil se zpěv a činnost povšechně se rozvíjela. Na zájezd do Baltimore v roce 1882 zvláště se pamatují, tu byli Brodil, Tesar, Moravec, Pavlík, Fišer, Vojtišek, druží dva Brodilové a Jursík mimo mně. Výkony naše budily pozornost a hlavně našeho Jana Brodila. Ten pak poslední den měsíce května 1882, jako člen evičitelského sboru spadl, přerazil si páteř a ku ohromnému žalu celé naší rodiny sokolské a všech, kdož bodrou povahu jeho, upřímnost a pravé Sokolství znali, za čtyry dny zemřel. Byla děsná to rána pro nás i neřiv se, že u všech příležitostí vážných toho našeho Jana vždy si připomínáme”

V listopadu 1903.

Josef Kadlec.

“Připomínám si maně těch začátků našeho Sokolství na Východě a těší mne, že nyní již se poměry lépe utvářily. Jinak ale jsem nespokojen s naším všeobecným postavením zde a malým pokrokem. Jest třeba zdá se mi, více dobrých obětavých pracovníků; apoštolů základní mravnosti, zdravého a činného žití, celkového zpevnění. Přinesli jsme si celkem dosti z kolébky, abychom mohli tu jakož i jinde v cizině býti světlým příkladem, ale mnoho se rozlévá jako řeky bez břehů a zaniká bez účinku. Jak mohli bychom v této zemi vyspěti, a zatím pro nedostatečný počet pravých vůdců, vůdců, kteří by ukázali, seřadili, vznítili k uplatnění toho nejlepšího v nás, rozptylovali jsme se a tak se opozdívají v zanedbání . . . Co činiti? Jak mnoho bylo by k úvaze. A tak jen přímo za lidu výchovou a utužením v těle i mysli”

1. října 1913.

Dr. Aleš Hrdlička.

“I u nás tak. Práci vzdělávací věnuje se píše a jednota naše i mnohé její odbory často osvědčily. Viz výsledky naše jen v dramate, zpěvu a do jisté míry i pokud knihy české se týče, přednášek, koncertů atd. Rozsah zásad našich stane se majetkem všech, když poučováním na vzájem a výměnou náhledů činovníků všech najdeme vhodnou cestu. Zmiňuješ se, že nelze se jen na činnost tělocvičnou obmeziti i připomínáš mysle tužení a na takové tužení, že pouhá hesla nestačí, ani toho ani onoho šiku. My tu známe ze zkušenosti a ne vždy dobří o členství se hlásili a dle toho množství nikde nerozhoduje jako spíše kvalita, at' již je v jednom sboru samotném, nějaké organizaci aneb ve spojeném šiku. To víš na papíře můžeme si vypracovati kde kdo přímo

ideální obraz a ve zkušenosti se nám vše najednou roztříští o přirozenost lidskou a tak dále. Ty mně rozumíš i pozdrav naše . . . Dne prvního tohoto měsíce jdeme za naši jednotu do Výkonného Výboru s br. Lierem, Černým, Martynem, Jahodou a Bartůňkem”

V únoru 1904.

K. V. Hrbek.

“Mnoho jsme měli těch bratrů a sester, kteří vedle svého životního povolání, věnovali se u nás téměř zcela práci sokolské, která s nimi takřka byla srostla. Bylo málo evičebních hodin, které by vynechali od svého členství v Sokole a jiní zase pracovali v odborech různých na prospěch jednoty naší. Jedním z pilných byl i náš Jícha. Byl členem evičitelského sboru již r. 1890, podnáčelníkem, náčelníkem, župním činovníkem až konečně nám odešel v říjnu 1905, jsa teprve 37 let star. Připomínám jen proto, že jednota naše takových pracovníků měla několik a přec tohoto mladistvého bratra zvláště vzpomínáme, protože v dějinách T. J. S. New York poprvé se stalo, že člen evičitelského sboru a vysloužilý náčelník tak záhy z kruhu našeho se odebral”

2. října 1905.

Jos. A. Knedlhans.

“Souhlasím, protože se o té vzájemnosti slovanské až dosud jen mluvilo. Z toho důvodu šel jsem k bratrům nejbližším i činíme se a musím říci, že bratři Slováci uznávají. I tam třeba si ujasnit sokolskou myšlenku co bylo a co je, a na tom podkladě dopracovávat se k vytvoření v sobě pravého sokolského člověka. Posílám Ti zprávu a dle toho seznáš, že se pokračuje a jest zásluhou českého Sokolstva, naší jednoty, která bratrům slovenským vždy ve všem vyšla vstříc”

V srpnu 1904.

Ant. Myslivoček.

VZOR VYTRVALOSTI.

Jistě netušil br. Alois Vokál, když jako mladík 20letý, dne 13. října 1867 v New Yorku pomahal přetvořovati vzdělávací spolek “Včela” v tělocvičnou jednotu “Sokol”, že dočká se rozvětvení tohoto spolku po padesáti letech a že bude v kruhu bratrském i sester svých přemnohých působiti vytrvale, poctivě a svědomitě do této chvíle památné. A přece, kdo by byl tenkrát chtěl uchopiti se nevďěčného úkolu prorockého, mohl bezpečně vzhledem na stav vlastní ve staré vlasti i na rozvoj všeho národního v této republice, jež byla nedávno vyšla z boje za rovnost všech lidí, prorokovati rodícímu se Sokolstvu štěstí budoucnost. Ve vlasti byly všechny podmínky pro demokratické snahy lidové a národní, ve Spojených Státech pak obětovala se krev i statky za volného člověka druhého plemene. Tam byla ohnivá, nadšená ale i tvrdě založená povaha zakladatele dr. Mir. Tyrše r. 1862, kdežto zde ve Spojených Státech byli většinou ti, kdož vrátili se z boje Severu proti Jihu, jako vítězové, již měli smysl nejlepší pro “národní vojsko” i za míru. Sokolství jevílo stopy mocné a silné duše tvůrce svého a zakladatele a neslo se vlastní starou za kouzelných hesel: Volnosti, rovnosti a bratrství, co zatím zde nadšení bratři a sestry po prvním nezdaru v St. Louisu, Mo., již v Chicagu ukázali, jakž lze upravit Sokolu cestu k srdcem lidu, o jehož národní a volnou výchovu šlo v prvé řadě. Zaplašovati nešetnost, tužiti se každým směrem to zdůraznil br. Vokál již na prvé schůzi poradní české omladiny, když tato na podnět br. Jos. Pastora sešla se, aby i český New York měl svého “Sokola”. Na druhou neděli měsíce října téhož roku sešlo se již více našich a T. J. Sokol v New Yorku najednou získala dvacet nových členů, pokračující vůči hledě i získávajíce přízeň téměř všech kruhů. Starostou zvolen J. Gaerner, náměstkem J. Štěpánek a náčelníkem J. Neumann. Za půl roku došlo ku spojení “Slovanské Lípy” a

konečně i pěveckého sboru "Hlahol" a utvořeny jsou čtyry odbory: Tyl dramatický, Hlahol pěvecký, tělocvičný Sokol a vzdělávací Pokrok. Nastaly spory v Hlaholu, několik starších odstoupilo, ale nový odbor téhož jména se utvořil a šlo se poznenáhlu vstřícnějším výsledkům, jež bezesporně zachovaly nám mládež naši a dorost obého pohlaví i pracovalo se tak, že mnohé to nadšení a vytrvalost mohly by býti ještě dnes vzorem těm liknavým lidem našim, jimiž nehne již snad snaha sebelepší, sebe důležitější! Tou dobou i vznikla myšlenka založení českého časopisu "Dělník", jenž redakci br. J. Reindla týdně vycházel a konečně vlivem br. Čapka povstaly "New Yorkské Listy". Začátky listu byly ovšem nevalné, nepřátel našlo se dosti a majetek záhy přešel z rukou "Slovanské Lípy" v ruce jednotlivců. Byl zejména Sokol a Tyl, jež odvádějíce mnohé obnosy na udržení listu přičiňovaly se tak o vzdělání a poučení lidu svého

Alois Vokál.

a všech vrstev v New Yorku i všude kde naši byli. Sokol se přičiňoval od samých začátků, aby se o českém člověku vědělo, aby práce jeho se znala i mnohé ty oběti na krvi a statech ve válece občanské jsou zaznamenány v dějinách této vlasti na místech nejvyšších. Již v těch dobách prvotních evičící členstvo jednot sokolských "produkuje" se brzy na té a zase oné slavnosti občanské a americké, v těch či oněch účastní se závodech i měří síly své s athlety prvního řádu. O českém člověku již tehdy se ví ve všech kruzích, žet' poctivcem, obchodník americký každý znal, jak v New Yorku, tak Clevelandě, Chicagu i St. Louisu a Milwaukee, kde byl by pověděl vám tehdy i ten nejlepší Turner, Němec. A jako vše Turnérů i vše sokolská pokračovala v New Yorku i po celé Americe, zprávy o nás pronikaly a v občanském životě namnoze stali se bratři naši veřejnými činiteli prvního rázu, ba dostalo se nám uznání politických stran, o němž

ovšem ti mnozí, již nedávno sem přišli sotva mohou míti pochopení. Vyšlapali jsme cestičky a oni jdou, aby těm starým a zasloužilým průkopníkům našim na těchto cestičkách hledali rostoucí kopřivy "vlastenecké obětavosti", jež dollarsy končí. A co bylo v těch dobách nadšení, co obětavosti a ochotnosti, co lásky bratrské a jak jinak byl založen ten společenský život český, jenž třeba vykazoval mnohé mezery, mnohé nedostatky byl za to o to upřímnější a pěknější. Leta plynula i spory mnohé povstávaly a jako všude kde mnoho bylo odborů se poznalo, že Sokolu neslouží, došlo k dělení i ukázalo se poznovu, že Sokolství jen volnosti přejí a samostatnosti a tak Sokol opět vešel v život vlastní sokolský máje členů 50 lépe prospíval, nežli za mnoha členství živilů různých. Avšak slyšme co povídá Vokál sám:

"Whitestone, 25. září. — Milý bratře! Přijmi pozdrav od 50letého veterána. Na výzvu slavnostního výboru jsem se nechal vyblejsknout a proto Ti zasílám jeden obrázek. Jsem jediný člen od našeho založení, jsem 70 roků starý (nar. 13. března 1847). Při založení byl jsem 20 roků. Zastával jsem několik úřadů, předně: 21 roků náčelníkem, pětkrát jsem byl starostou a 16 roků starostou N. J. S., předsedal jsem při prvním sjezdu N. J. S. v Chicagu, při založení téže pak na pozdějších sjezdech několikrát a na závodech též často krátě byl jsem soudcem. Ještě nyní jsem činný, jsem starostou Župy Východní, pak členem doživotním evičitelského sboru naší jednoty a členem pěveckého a dramatického odboru. — Naši 50letou slavnost odbydeme jen soukromně. Přípravovali jsme se na to 4 roky a teď nic. Asi 35 našich hochů jest již na vojně: 22 dobrovolníků a 13 odvedených doposud — skoro ty nejlepší síly z tělocvičny.

Jsem nyní ve Whitestone, odstěhoval jsem se dál do ostrova, jsem jako na odpočinku. Mám pěkný pohodlný dům a asi půl akru půdy při tom, tak se v tom batolím — do Sokolovny trvá hodinu cesty a jsem tam až třikrát v týdnu. Na zdar!

Alois Vokál,

83 — 11. Ave., Whitestone, L. I., N. Y."

Jos. Čermák:

50 LET VE SLUŽBÁCH SOKOLSKÝCH.

Tento měsíc pořádá Těl. Jednota Sokol v New Yorku 50letou památku svého trvání a jediným zakládajícím členem, který na oslavě podílet se bude, jest starý kozák sokolský, známý Alois Vokál. Padesát plných let ve službách sokolských v české Americe! Co lásky k věci, co vytrvalosti vyžaduje, aby celé půl století v službách setrval, a ne jen setrval, ale za celou tu dobu ani na chvíli v práci neochaboval! Jest tedy Vokál v našich řadách zjevem, jakých jest málo a měli bychom již naučiti se pracovníků takových si vážit. Vždyť často až bolno bývá našinci, vidí-li, jak mezi cizinci staří pracovníci jsou i dorostem váženi — kdežto u nás? Za zásluhu si často mnohý pokládá může-li starému zákopníku ztrpčovat život zlehčováním, bagatelisováním jeho práce, o níž tak mnohý, který si v takové práci libuje, dnes ani ponětí nemá. Napsal jsem kdysi v "Sokole Americkém", že kdyby starý americký pracovník na poli sokolském ukládal si do zvláštní místnosti vše to, co si za svoji poctivou snahu zasloužil, jakých odměn se mu dostalo, jakým odstrašujícím příkladem byly by ty památky pro náš dorost, od něhož očekáváme, že po nás se práce uchopí! Dobře praví starý Vokál: "Starý pracovník jest odstrkován jako staré nářadí..." Pravda — ale útěchu každý nalézt může aspoň v tom, že — není, nebyl a nebude sám. Smutná to útěcha, ale přece útěcha!

Vokál, ač byl již překročil 70 roků, jest posud v činnosti — nebot' náleží k pěv. a dram. odboru sokolské jednoty, jest doživotním členem evičitelského sboru a zasedá ve Výboru Župy Východní.

A co byste řekli, bratři? Přes pokročilý věk svůj v době španělské války přihlásil se se svoji setninou k válečné výpravě na Kubu, leč nežli dostavila se doba odjezdu, byl uzavřen mír. Náležel totiž Vokál k miličnímu sboru a nemýlím-li se, zastával místo důstojníka. A dnes lituje, že ta prožlукlá 70ka mu nedovolí účastniti se výpravy českoslovanské armády do Francie! Jaký to příklad pro naši mladší generaci!

Pamatuji se na Vokála, když jako mladík r. 1878 vstoupil jsem do tělocvičny N. Y. Sokola a přihlásil jsem se u něho jako evičenec z Chicaga. Jak bratrsky byl jsem přijat od něho — jak staral se, abych v tom kruhu jeho junáků co nejdříve zdomácněl. A když později jako členové evičitelského sboru jsme se u něho scházeli, seznal jsem záhy, proč Sokolové nazývali jej "tátou" — nebot' byl on dobrým rádcem a přítelem, upřímným bratrem každému, kdo k sokolské myšlence přilnul.

A dnes má za sebou 50 let práce na poli sokolském. Pyšným může býti každý na to, kdo v tak záslužné práci celé půl století působil — i kdyby dožil se tu a tam nějakého sklamaní — vědomí, že padesát roků byl v službách myšlenky, jejíž cílem jest činiti lidstvo lepším jak po stránce fyzické tak i duševní, to budiž každému odměnou tou nejkrásnější!

K četným gratulacím, kterými tento měsíc bude Vokál od starých spolupracovníků zahrnut, připojuji i já jménem veškerého Sokolstva amerického přání nejvřelejší.

Na zdar!

Alter Ego:

TAM SVĚT SE HNE, KAM SÍLA SE NAPŘE.

BYLI jsme a budem! V tom vědomí je naše síla, ve víře v vlastní pěst, a vlastní píle zdar.

Když nejúporněji nepřítel se opřel naší snaze
Kdy nejzavilej' usiloval o náš zmar,
Jen úžej' srazil nás! A všichni stavíme teď hráze
O něž leb rozbije, i ztupí dravčí nelitostný spár.

Že v sjednocení silni jsme, tot' naše víra
a tam svět hne se, kam síla se napře!

V rovnosti síla je! Dnes každý Sokol brat,
Dělnická košile je všechněm stejně milá,
Nás pravá víze rovnost, volnost, bratrství
A v nich se tají všechna naše vnitřní síla;
V jich záruce se lepší příští Čechům stkví,
Kde rovnost je, tam lidu síla nikdy neumírá.

A velkou tu pravdu nikdo nezapře,
Že tam se pohne svět, kam síla se napře!

Jsmo k boji silni! Tot' jako na čekanou,
Když Osud zabušil v ráz i do našich bran,
Železnou pěstí svou — nás zastal připraveny, v šiku,
Spojením silné, v odvážných srdcích k činům vznět a plam;
Poslední "Pozor!" zní — a hotoví my v mžiku,
K útoku přejít, a krev prolít za český lán.

Pro vlast se podejmeme i krvavého díla,
Neb tam svět hne se, kam síla se napře!

Vítězství kyne nám! A když i životy teď klást,
Nás vlasti Genij volá, a povinnost nás zve,
Nuž půjdem bít se! Je tu ten slavný historický boj,
O němž jsme snili, mluvili, a píšně pěli stále nové —
Sokol jej neprosí! Jet' pohotově jeho odvaha i zbroj,
A síla v rozhodnutí, že vlasti lepší osud zkove!

Víc než kdy jindy, dnes, ó znej Sokole bratře,
Že tam jen hne se svět, kam síla se napře!

K. E. Hrbek:

JAK JSME SHÁNĚLI PENÍZE NA STAVBU NAŠÍ SOKOLOVNY.

Když v letech devadesátých nutnost míti svou vlastní budovu stávala se den ode dne nalehavější, vznikaly myšlenky v hlavách všech upřímných Sokolů, jak sehnati co možno nejdříve a nejvíce peněz, abychom urychlit mohli postavení vlastního krovu. Utvořily se kroužky a ty scházely se, rokovaly, uvažovaly jak a co počítati, aby práce postavení vlastní tělocvičny přišla k zdárnému konci. Všichni jsme dobře věděli, že jednota naše ač na počet dosti silná s jménem zvučným byla velmi slabá na finance. Celkové jmění na hotovosti bylo ne celých \$7,000. Co s nimi počít? Jak zaplatiti pozemek? Jak vystavěti budovu, aby nám vyhovovala? Budova musela býti tělocvičnou, divadlem, taneční síní a kdo ví čím vším ještě. Podnik veliký a peněz hrozně málo. Co počít? Jak sehnat potřebný kapitál?

Zde zůstali jsme všichni stát před balvanem, který nebylo možno překročit. Tu jsme si řekli, hoši, musíme nanéstí tolik kamení a stavěti jeden k druhému až ten balvan, který nám v cestě stojí, obložíme, zřídíme schody a vylezeme nahoru a tím překročíme všechny překážky a dojdeme cíle. Kameny ony, které jsme začali snášeti nazvali jsme prací, šetření a shánění peněz kde se co sehnati dá. Chutě dali jsme se do práce. Utvořené kroužky ač po zvolna přece však peníze sháněly.

První kroužek bylo evičící členstvo ve staré Národní Budově v č. 533 — 5. ulice, tehdejší středisko new yorského Česťva, kde též i naše jednota podílníkem byla.

Po každém evičení, v úterý a pátek, posedělo se, porokovalo asi hodinu, dvě až i tři (nerdíte se bratři, kteří jste tu třetí hodinu ještě rokovali) v přátelském kroužku a tu při takových rozhovorech bratři užívali mnoho anglických slov což jsme jim nemohli nikterak zabrániti až přišlo se na myšlenku pokutovati takového provinilce jedním centem za každé anglické slovo pronesené v rozhovoru. Veškeré takto získané peníze byly sháněny pro stavební fond. Věřte bratři, že mnohý z nás pak zúmýslně užíval slova anglická jen, aby více těch centů se sehnalo a tím aby náš stavební fond vzrůstal. My jsme z podobných sbírek měli radost, ale ti naši držgrešle, to jste měli vidět, jak si dávali pozor, bud' nemluvili anebo mluvili čistou češtinou. Také vymoženosť. Touto cestou sehnalo se hezkých pár dollarů na cihly na Sokolovnu.

Další utvořený kroužek byl u br. Jos. Šimůnka, který tenkrát měl obchod ve třetí ulici. Scházelo se nás myslím asi dvacet a vždy byl program stejný, jak pomoci stavbě? Jedenkrát při takové schůzce pravil náš Pepík, víte co hoši, my si někdy pro ukrácení chvíle zahrajeme taroky, což abychom vše co tady vyhrájeme dali na Sokolovnu! Návrh ten setkal se se všeobecným souhlasem a od té doby hrálo se a centíky padaly do k tomu zvlášť pořízené pokladničky a jaká byla naše radost, když při prvním otevření pokladničky té shledáno \$26.12. Tu hned s hrdí vypnutou šli jsme a obnos onen odevzdali tehdejšímu spořitelnímu výboru a schánělo se dál. Třetím naším podnikem bylo zřízení papírové hudby. Návrh ten taktéž přišel od našeho Pepíka, slovo dalo slovo a pak stalo se skutkem. Zakoupili neb udělali jsme si papírové nástroje hudební od kornetu až do velkého basu a pak scházeli jsme se do zkoušek k Šimůnkům do zadní místnosti. Když pak jsme byli jak náleží sehráni, chodili jsme do plesů s naší hudbou (in corpore, vstup jsme neplatili) a tu vždy nějaký ten čtvrták za zahrání nějaké zamilované písničky nám padl do klobouku a náš stavební fond rostl. Tak se pracovalo v našich řadách toho času, s radostí a láskou. Obětovali jsme mnoho, jen abychom měli vlastní budovu.

Později přišlo se na myšlenku vydati 25c kolky a ty rozprodávati mezi členstvo a sice za každý čtvrt dollar napil se do zvlášť k tomu pořízených knížek pro členy jeden kolek. Povinností každého člena bylo zakoupiti za 50 doll. kolku a tím pomoci stavbě budovy. Zase obětavost některých členů. Ač měl každý dosti času k zaplacení těch \$50 mnohý složil onu částku hned na jednou a na dále zakupoval kolky, takže na místo \$50 měl za \$100 kolku koupeno dříve než určená lhůta vypršela. Tomu se říkalo práce a obětavost! Myslím, že ani jeden z nás nelituje ani těch peněz, ani času který jsme věnovali tak dobré věci. Máme všichni to potěšení, že jsme pomohli postaviti střechu, která dnes kryje několik set, ba směle mohu říci celý tisíc hlav patřících k naší sokolské rodině.

Jsmo hrdi všichni, že z tak malých a perných začátků, však s velkou porcí chutě a dobré vůle vyrostla nám budova taková, že můžeme v tom ohledu před tím nejpřísnějším kritikem obstáti.

Začali jsme s málem a dnes po 25 letech vlastníme 90 tisícovou Sokolovnu naší chloubu. Máme veškeré moderní tělocvičné zařízení. Koupadla, skvostné jeviště s dekoracemi a elektrickým zařízením a efekty jdoucích do tisíců. Na tomto našem jevišti můžeme vypraviti a také jsme již vypravili ty nejsložitější divadla. Máme nádhernou knihovnu, ve které jest složeno na čtyry tisíce svazků té nejlepší četby a která jest velmi čile používána jak členstvem tak i veřejností.

Ze stálých výborů a sborů velikou zásluhu má náš zábavní výbor za rozmnožení stavebního fondu. Jeho největší péčí bylo ušlechtilé a co nejskvostněji vypraviti naše zábavy a tím získati náš český lid k návštěvě a tak docílil vždy finančního výsledku i v dnešních dobách. Náš pěvecký sbor taktéž se činí, zvláště v dřívějších letech, aby co možno nejvíce přispěl hřívnou co možno největší k úplnému vyvlastnění budovy.

Největší však zásluhu za přinesení finanční podpory má náš Dramatický sbor. Následkem toho, že se vzornou pečlivostí a realistikou vypravoval svá divadla docílil tím až tisícového výtěžku za jedinou sezonu t. j. za 6 měsíců. Díky ochotě účinkujícím a velké práci členům Výkonného Výboru, neboť na těch záleželo vše jak úspěch morální tak i finanční. Mnohý z nich ještě dnes po 27leté práci s chutí a dobrou vůlí zastává zodpovědné místo na našem jevišti.

Náš sesterský sbor Dívek a Paní byl nám velice nápomocen, aby myšlenka naše stala se skutkem. Pomáhala se jak jednotlivými členkyněmi tak i celým sborem. Velikými díky jsme Vám sestry milené zavázáni. Čestné místo máte zaujímati v Sokolovně naší!

Poslední sbor, který byl utvořen a který výhradně pracuje do dneška ve prospěch naší Sokolovny jest náš sbor "Manželek a Příznivkyň Sokola". Sbor tento vzal si za účel pouze podporování našeho stánku a věřte bratři, že mnoho set dollarů bylo již naší jednotě odevzdáno vždy jen se skromnými slovy: "Tak bratři zase Vám neseme pár dolarů." Vřelý dík! Tak se shánělo a shání ještě dnes, kdy budova stojí již na pevných základech ale ještě s malým dluhem, který však při dobré vůli bude brzy vyrovnán. Pak můžeme si říci, teď přenecháme práci těm mladším, pro které jsme vlastně celou tu řadu let sháněli, lopotili se, pracovali a přičiňovali v každém směru. Uznáte to bratři? Uvěříte, že mnohý obětoval své vlastní, jen aby pomohl zbudovati Vám nynější stánek? Budete jim vděční za to co vykonali pro Vás? Vzpomenete někdy na ně s úctou a řeknete: "Ano, naši starší bratři pracovali pilně a poctivě jen aby nám zajistili budoucnost." Ne bratři milí, my nechceme od Vás nic jiného, nežli čestný slib, že tu naší Sokolovnu zachováte příští naší generaci. My nedali jsme se nikdy jednotou naší prositi o kus práce, my vždy s chutí a láskou

dělali vše co ve prospěch a blaha naší věci bylo. Nuž, učinite tak též i Vy a tím se nám nejlépe odvděčíte. Pracujte, pracujte a zase pracujte!

F. Švehla:

K NÁVRHU "SOKOLA AMERICKÉHO" O NOVÝCH ZDROJECH PŘÍJMŮ.

"Sokol Americký" ve svém minulém čísle má vážný návrh, jak daly by se poříditi nové zdroje příjmů. O návrhu tom měly by České Nár. Sdružení a Česko-Slovenská Národní Rada vážně uvažovat. Navrhuje se, aby vydány byly dlužní úpisy, splatné česko-slovenským státem. Český a slovenský lid má zakupovat tyto dlužní úpisy stejně, jako zakupují mnozí bondy Svobody ve Spojených Státech. O tomto plánu jsme jednali v přátelském kroužku a těšili jsme se nadějí, že se myšlenka někdy v budoucnosti vykryštalizuje, že vyjde z vážné strany a bude mít svůj význam. Uvažovali jsme o plánu tomto v době, když viděli jsme bondy zakupované pro irskou republiku. Tehdy se těch bondů rozprodalo množství a nebylo tolik nadějí na zřízení samostatného irského státu. Nuže, my nyní máme tím větší právo o plánu tomto jednat a zformovat jej v něco určitějšího. Naše budoucnost jeví se dnes v jasnějším světle, než jevila se tehdy možnost zřízení irské republiky. Dnes ve prospěch náš promluví Spojeanci několikrát, promluvil prezident Spojených Států, dnes celá Amerika rozumí našim snahám a ví, že bojujeme. Až zasednou státníci spojenečtí za zeleným stolem, budou muset mít na paměti, co byli slíbili, budou muset uvažovat vážně o utvoření česko-slovenského státu, jenž byl by neodvislým a nebyl by v žádném područí pod Rakouskem, anebo pod některým jiným státem. Anglie i Francie si uvědomují, že je nutno na zastavení rozpínavosti německé utvoření samostatného česko-slovenského státu. Spojené Státy dívají se na možnost tu okem nestranným s hlediska prosté spravedlnosti a budou žádat něco podobného již na podkladě vyslovených zásad prezidentem Wilsonem. Všem národům musí býti dána svoboda, žádný národ nesmí být proti své vlastní vůli ovládán vládou jinou. Osud nynějšího Rakouska je zpečetěn. Nemůže zůstat v existenci v těch rozměrech a v tom rozsahu, jak se jeví dnes. Byla by to nová nespravedlnost a té nechtějí ani Spojeanci, ani Spojené Státy. Můžeme tedy zcela svobodně mluvit dnes o budoucnosti samostatného státu našeho bez obavy, že by naše snahy a naše sny zůstaly nesplněny. Musíme mít silnou důvěru v lepší budoucnost našeho národa. A z toho pevného stanoviska vycházet. Sebe menší pochybnost nesmí stínit naše naděje. A na takovém pevném podkladě musíme stavět.

Vypsání dlužních úpisů, anebo řekněme takových půjček svobody je výbornou myšlenkou a nepochybujeme ani dost málo, že by uskutečnění myšlenky té bylo možno a že setkala by se všude s pravým porozuměním. Bohatost příštího samostatného česko-slovenského státu zaručovala by cenu takových bondů a všechny byly by vyplaceny s úroky. Řekněme, že by nebyly splatny hned rok po válce, nýbrž později. Amerika vypsala první bondy Svobody s upozorněním, že jsou splatny až za třicet roků. U bohatého česko-slovenského státu nebylo by třeba tak dlouhé doby. Během jednoho pětiletí stál by tu bohatý stát, jenž plnil by vzorně všechny své finanční závazky. Není bohatší země v celém Rakousko-Uhersku a již ten fakt, že by země Koruny české se Slovákem trpěly nesmírně pod finančně rozvráceným Rakousko-Uherskem, není možno, aby Spojeanci a Spojené Státy dovolili, aby břímně musely nést i tyto země, které bez vlastní vůle byly vehnány do války.

Peněz bude potřeba zvláště v poslední chvíli. Dobrovolnými sbírkami by se všem potřebám nestačilo a kdyby se sbírkám sebe lépe dařilo. Je potřeba nových zdrojů příjmů,

jak navrhuje "Sokol Americký" a jistě každý upřímný Čech a Slovák nadšeně bude myšlenku vypsání dlužních úpisů podporovat. Kdo má zájem o konečné vítězství našich porobených národů na srdci, jistě jediným okamžikem nebude váhat, aby dal svůj souhlas. A připomínme, do vážného tohoto podniku nesmíme jít s pochybnostmi. Mějme víru, že zvítězíme. Musíme zvítězit. Na naší straně je právo a spravedlnost a dnes nejedná se v tomto obrovském zápasu o nic jiného než o vítězství práva a spravedlnosti. Čtyři pětiny celého světa stojí tu v tomto boji proti brutálnímu násilí. A tyto nepřehledné voje že by nezvítězily? Kde by byla lidskost, právo a spravedlnost? Potom nestál by náš život již za zlámanou řeší.

Věříme, že najdou se rychle cesty, jak dala by se myšlenka uskutečnit co nejrychleji. Čas žene se rychle a zameškání jedné vteřiny znamená únik století v budoucnosti.

N. Y. L.

KŘESŤANSKÉ NÁBOŽENSTVÍ NENÍ PODKLADEM MRAVNOSTI.

Z "Truth Seeker" přeložil volně T. Vonášek.

(Dokončení.)

Představa, že popírání křesťanství povede k nemravnosti je vzbuzena částečně, ale výhodně spojením theologie s mravností, ale více snad skutečností, že sebeodříkání bylo jednou z hlavních vlastností v křesťanské mravouce. Rozumový systém mravouky klade větší důraz na sebe ovládnutí a na vlastní vývin. Starý pojem povinnosti bylo odpírati si, umrtvování masa a drtiti člověka tak, aby původní hřích byl zatlačován a duše připravena pro život posmrtní. Zbytky tohoto zaniknuvšího učení, ozvěny ducha onoho světa, které je zjevovalo, zůstalo v křesťanské církvi a svedlo mnoho věřících k domněnce, že puritánský ideál je sám o sobě etností. Rozumné myslí však idea sebezpotlačování pro vlastní zachranu je právě tak nemravná, škodlivá nejen jednotlivci, ale i celé společnosti, jako je hovění chťičům. Ani to ani ono nemůže být schvalováno z rozumového stanoviska, a okamžité následky hovění chťičům jsou tak makavé a osudné, že ten, kdo by byl slabým a dosti neprozřetelným, aby jim podlehl z nedostatku nadpřirozených záporů, stane se jejich obětí za každých okolností. Případy mužů pod mravní záštitou církvi, kteří chovají se podle veřejného mínění příkladně jsou tak žalostně četní, že církve nemohou hoditi prvním kamenem. Mají-li nauky nějakého vlivu vůbec, ty, které hřešícímu říkají, aby byl dobrým, protože bůh tak chce, nebudou mít jistě toho účinku jako ony vycházející ze zkušenosti získané jistým druhem působení pro lidské blaho.

Tvrditi, že křesťanství zdělilo člověku mravní pravdy, dříve neznámé, znamená buď obrovskou nevědomost neb zámyslné klamání — podvod, lidé pomocí rozumu mohou překlenouti řeky, mohou hory tunelovat, mohou spojit vzdálené části země železnicí, mohou svět obtočiti telegrafními dráty, mohou nésti se vzduchem jako ptáci, bezpečně plouti po vodě i pod vodou, mohou posílati bezdrátové zprávy vzduchem, ale dle prohlášení křesťanů nemohou se naučiti, že zločinem je vraždit, krásti neb falešně svědčiti. Možná musel dostat kus kamene s nebe s jistými pravidly do něho vtesanými, a mravnost by zanikla, kdyby jeho kněžští nástupci nemohli udržovat jeho nároky doprovázené zázračnými bájkami. Jan Stuart Mill činí následující prohlášení: nemůže pravdě posloužití zapírati skutečnost známou všem, kdož mají tu nejpoprvéjší znalost dějin písemnictví, že velká část nejslechetnějšího a nejecennějšího mravního učení nebyla prací lidí, kteří neznali, ale naopak těch lidí, kteří znali a zamítli křesťanskou víru. Když se někdo povznese nad úzký kruh všedních poměrů, a hledí zpět na řetěz lid-

ských dějin do těch zašlých dnů kdy člověk začal býti rozeznáván od zvěře, tu teprv nabyde mravního právě tak jako duševního pojmu o pokroku, jehož bylo docíleno během té doby. Když čte se správně, ta povídka je daleko zajímavější než jak činí ji představy nadpřirozenosti. Dokazuje ve skutečnosti pokrok — pokrok, který dělí jedno pokolení od svých předchůdců, nese o krok dále, a předá v zdokonaleném tvaru nástupci svému. Tak vliv pokroku roste jak vidíme v rychlejším postupu zaznamenaném v posledním století u porovnání s kamenným věkem, ba ještě méně vzdálených period. Nyní díky jeho znalosti a ovládnutí přírody, společenský vývoj stal se sebevědomým, jak ve skutečnosti je. Rozumíme procesu, který nás učinil tím, čím jsme, a víme, že můžeme do značné míry vytvořiti okolí, kterým možno docíliti dalšího pokroku. Člověk, zkrátka řečeno, je dosud ve vývinu, a nikdo kdo nezapomene obdivuhodné minulosti lidské rasy, neodvážá se určití hranice vývinu, jehož může ještě dosáhnouti.

Různé stupně ve vzrůstu lidské mravnosti pod vlivem zákona o vývoji možno zobraziti chováním se lidu v parku, kde u trávníku je oznámení: "Nechod'te přes." Někdo si pomyslí: kdybych šel přes, budu zatknut a pokutován. Na něho působí strach před pokutou. To je náboženství, které slibuje za dobré odměnu, za zlé trest.

Jiný řekne zákona má býti uposlechnuto každým řádným občanem. Ten je ovládnut autoritou. To jest moc státu. Třetí osoba řekne: pokazil bych trávník a poškodil bych křoví, kdybych přecházel po zapovězeném místě. Ten je veden rozumem. To je osvícená lidskost. Čtvrtý a ještě vyššího stupně bude dosaženo, když rozumově správné jednání stane se zvykem, a lidé budou jednati správně vůbec. Trest a zákon jsou prospěšnými činiteli k udržení v mezích těch, kdož dosud jsou na nízkém stupni mravního vývinu, ale jsou zbytečnými pro pokročilejší. Někteří zdržují se od konání zlého bázní před peklím a bohem, někteří se bojí policisty, jiní bez myšlení sledují nařízení církve a státu, a nejosvícenější, dle Kanta věří, že povinnost by měla býti konána k vůli povinnosti samé. Tyto poslední nejsou ještě lidmi, jimiž by křesťanství věřící měli opovrhovat. Špatně sluší těm, kdož musí mít příkázání, aby neklesli, posmívati se těm, kdož mají vznešenější snahu.

Když je poukazováno na výšku mravnosti často pozorované u osob, které neberou křesťanskou víru za tu jedinou pravou věřící předpokládá se u nich kus theismu, či křesťanství, které mísí se s naukou agnostiků. Jinými slovy, věřící prohlašuje, že příkladné žití racionalistů dlužno přičítat ne nějakému dědičnému vlivu, k dobru spočívajícímu v nevěře, ale křesťanskému vychování, jemuž se takoví skeptikové dříve těšili a účinků jichž se nemohou zbavit. Víme ze zásad psychologie, že proud duševního postupu je tak stálý, že nikdo nemůže říci: začnu znovu, zapomeňme minulosti, a nenechme dějinám míti na nás vlivu. Kdyby takové přání naše bylo sebe silnější, nemůžeme to učinit, neb v před se valící proud jest právě to co mluvíme o sobě, a nemůžeme zabránit vzpomínkám obrazotvornosti, očekávání, zklamání, atd. do nynějška. Ale to není bod o který se jedná, není otázkou zda člověk může neb nemůže uniknouti účinkům svých minulých zkušeností, ale zda může pravdivě být řečeno, že náboženství je jediným a tím pravým zřídlem mravnosti. I když zůstane křesťanem může být na vyšší úrovni mravnosti, než jaké dosud bylo křesťanstvím neb kterýmkoliv náboženstvím docíleno. Trestí křesťanství není mravnost, ale pokání a proto je nespravedlivé pro věřící státi na tom, že veškeré mravní vzdělání musí být stopováno k náboženství, když nejvyšší tvary mravnosti byly nalezeny a dosud jsou nacházeny oddělené od každého druhu nadpřirozenosti.

Jsou také tací, kdož stojí proti racionalistickému podkladu mravouky pro tuto další příčinu: "Proč by měl kdo obětovati své zvyky, hovění chťičům a osobní zábavy bu-

doucnosti lidstva? Když vývoj je polomechanický a nutný proces, splní se sám bez námahy neb obětí s jeho strany. Co prospěje sobeckému, nesvědčícímu mluviti o dokonalejším stavu společnosti, který jednoho dne bude přivoděn mravoučnou vědou, v němž pak by se necítil doma? Není o tom pochyby, že je mnoho takových lidí, kteří se domnívají, že nejsou ovládáni žádnými jinými lidskými zákony neb mravními předpisy, vyjímaje těch, které vzrůstají z jich vlastních osobních přání a citů. Ale racionalism není za takové nic víc zodpověden jako náboženství. Musí-li býti pověděna pravda jsme silně toho mínění, že zodpovědnost za moderní anarchii a silnou náklonnost k bezzákonitosti mravní může být konečně určena, a že musí být položena ku dveřím církve. Rusko, ta kolébka anarchismu a náboženství je důkazem toho. Je pravdou, že je dnes na Rusi mnoho lidí s výstředními náhledy o ethice, kteří snaží se udržeti v svém barbarském postavení skrýváním se za racionalism, ale kdo se chce přesvědčit o tom, že pravý racionalism odsuzuje styky s takovými lidmi, necht' jen studuje Lockyho a Buckleho.

Mravouka přežije křesťanský idealism nebot' byla známa lidem dříve než křesťanství se zrodilo. Náboženství nemá žádného nezbytného spojení s mravností. Člověk může být mravním aniž by musel být nábožným, a naopak, může být nábožným a při tom nemravným. Zdravá mravouka nemůže být stavěna na sypekém písku a shnilých základech theologie. Zásady mravnosti jsou založeny v rostoucím přání člověka pro vyšší lidskou působnost, neodvislou od každého systému náboženské víry.

Bratři!

Dnes nadechází den kdy není možným ústup. Jen ku předu se pnouti musí naše chtění, a síla naše musí podporovati všechny dosavadní snahy a touhy. Dnes přišla doba, kdy americký Čech se nás zeptá: "Co jste se naučili ve svých tělocvičnách? Jste zdatní tak, abyste silou svou neochvějně se postavili proti nepříteli? Znáte přec kdo nepřitelem jest a po tisíce roků nás mučí. Němec je to! Ano. Znáte také Vídeň i s jejím dvorem zbídačelých Habsburků. Nuž to jsou naši nepřátelé, jímž vždy o to šlo, aby český lid byl zničen, udupán a ještě aby ze zbytků vyssáli co se vysátí dalo."

Rozrazili nás, aby lehčí práci měli, ale marna byla snaha zničiti národ Čechův. Nezničili nás.

Veliká doba nynější, kdy znovu se snaží Hohenzollern s Habsburkem zničiti národ náš ukládá i nám zde v Americe, daleko od hranic krásné naší domoviny, abychom zvedli již zbraň a šli obhájití svatá práva lidu českého.

Námitku, že máš bratře?!

Pak z šiku našeho se ber!

Veliký pěvec náš Sv. Čech dobře nám radí, slyš!
Jen krokem zmužilým dál, k velké, jasné metě,
ven z šiku našeho, kdo skuhrá zbaběle —
necht' v bouři nepřátel jsme sami v širém světě:
výš čela bez bázně a k předu vesele!

Tak bratře! S veselou myslí, plnou nadějí pojd' se mnou u veliké řady, v husté šiky naše a spolu s bratry, kteří se tloukli na několikerych frontách, až protloukli se do bratrského tábora Rusů, Srbů i přátel italských, postav se k obraně své rodné země, k obraně lidu z jehož krve jsi i ty!

Od let nás učili býti silnými a připravenými, českým vojskem nás zvali. A mělo by to být snad na posměch? Ne, bratři, věřím pevně, že jste dobrými odchovanci Tyršova učení, jsem přesvědčen, že půjdete všichni, abyste dokázali, že láska k lidu českému a k jeho právům není vám jen pozlacenou hračkou.

Že jsi v Americe rozený pravíš?

Jdiž bratře! Proč nestojíš tedy ve vojště americkém již dávno? To spolehal ses na to, že ujdeš strastem a dobám

zlým? Bratře odkládači, uhýbači, tak nás Tyrš neučil. Tyrš jinak nás učil, nežli si vykládáš a proto se dnes nesmíš uhýbati povinnosti. Jsi-li v Americe rozený a s námi-li půjdeš, pak věř, že sloužíš právě tak dobře své rodné zemi, jakobys s vojskem americkým šel, leč obět' bude větší. V tom jedině rozdíl.

Není čas k odkladu. Zavřete tělocvičny, jen káňata v ně pust'te, aby nezašel náš sokolí duch. Vaše místo jest v řadách bojovných a nikoliv parádních. Na parády času bude dosti až mír rozestře perutě své nad celým světem. Ukažte světu, že český Sokol v Americe se připravoval na pomoc svým ujařmeným bratrům!

Bratři, nastupte v řady a pevně zbraň sevřete mocnými svaly. K tělu tiskněte ji, neb ona svobodu národu českému ponese. S veselou, ne smutnou myslí a s jasným okem hled'te v před a ucho napněte, aby slyšelo první po staletích, první zase český povel — "hrr na vraha" — na Němce, českého lidu vždy škůdce!

V dálnou dál napněte své zraky a se mnou pojd'te v slunnou Francii vybojovati českému lidu svobodu. Pojd'te shodně, slavně, svazně, rovnoprávně a nejen srdce lásku ale i těla krev vlasti Čechů velikých dejte!

Ku předu mlodeci, vy vzorné mužné síly a krásy, zvěstujte světu, že lid český z Ameriky jde po boku slavné armády americké bojovati za práva všeho lidu, jenž útlakem germánským trpí.

Zemřeš-li na poli bratře, pak i za tisíce let budeš znám jako hrdina. Zemřeš-li o deset let později, nesúčastníš se boje za svobodu vlasti, pak tatam tvoje nesmrtelná památka.

Poslechni, bratře, ještě několik slov Sv. Čecha, která v Památník Sokolský napsal v roce 1882:

Hle, dosud hněte nás tíž losů bědných,
nám třeba smělých, neoblomných čel,
nám třeba duchů jasných, srdcí pevných,
i svalů třeba, tvrdších nad ocel. —
Nuž, rozepni svá křídla šíře, výše,
at' v budoucnosti slunném vrchole
ta stará česká síla v dávné pýše
spočine s tebou, jasný Sokole.

Od té doby kdy slova ona psána, po třicet let, tuhého cvičení jest americký Sokol dosti otužen, zocelen, aby svrhl nepřátel nadvládu a trýzeň, která nad českým lidem v rodných zemích leží těžce.

Není-li, pak příhanou nám buď' a nikoli etí, že jsme Sokoli.

Bratři! Na shledanou pod rudým praporem se lveš běstlostným.*)

Se jménem Fuegnera a Tyrše na rtech, v boj za svobodu českého lidu!

Omaha, září 1917.

Emil Tůma,

člen Tělocvičné Jednoty Sokol Smíchov I.,
v Čechách a T. J. S. Tyrš v Cedar Rapids, Ia.

*) Odpověď' posli každý br. starostovi Obce Sokolské.

Všecky směry pokrokové, opravné a vymaňovací měly by vábiti ducha a podněcovati síly a snažení Sokola. Kdo má připravovati budoucnost', kdo stavěti velebný chrám člověčenství, v němž by všechna čela klenula se myšlením obecným a žádná koleno neohýbalo se před fantomy starých bájí a před drzími vyvýšeními hrubé moci, když ne junácké pokolení? Takový měl by býti Sokol! Tak jen naplní celý předúležitý úkol svůj, tak jen bude chloubou a nadějí národa a nejen radostí — pěkných děvčat a milovnicků siláctví a tělesné mrštnosti."

Václav Šnajdr.

Arn. L. Križan:

“HVIEZDY.”

MIRIADY hviezd v blankytné
žiari v tmavej noci,
ja v nich vidím veľké kúzlo,
ktoré maju v moci.

Bárs' nevšimli potentáti
sveta si vážny zjav,
lež príroda ukazuje
na ten kultúry mrav.

Hviezdopravci zvestovali
mnohé veci tajné,
ktoré dnes sú už národom
dostatočne zjavné.

Vzdor tomu však tí despoti
stred'vekí barbari,
všetky vedy i umenia
z nich všemožne marí.

Ďalej ničia, čo je sväté
každému národu
s nim nik už sa nespoji
a nevejde v shodu.

Sú to Nemci i Maďari,
tá háved' ničivá,
na ktorú sa vzdelaný svet
s pozornosťou díva.

Nie, aby ju obdivoval,
lež zatratil práve,
tak to patrí, ktorí stále
túžia len po sláve.

A tá sláva je márniva,
nie opodstatnená,
bo sa tratí ako v mori
búrkou jata pena.

Že zakladá sa v marení
inokmennej vedy,
preto ona i zaniká
v tom ohľade tedy.

Pravá veda nemá falše
z nej len pravda svieti,
a len taká má poučiť
ľudi, starších — deti.

Pozri hore do blankytu,
jagajú sa hviezdy,
verže zaniká oplanstvo,
pravda sa už hniezdí.

I brieždi sa, zasvitáva
čas novėj to éri,
ako dávno slúbene je
v Kollarovej “deery”.

Bo čo oni hlásievali,
Slovanov proroci,
to vidíme po čas jasnej
a jagavej noci.

Brilantmi je posiaty
priestor ten v blankytu,
naša pravda, utláčaná
vyjde už z úkrytu.

A ako je jasnočistá
tých hviezd krásna dráha,
tak i dôjde ku splneniu
svätá naša snáha.

Miriady hviezd i s lunou
žiari v tmavej noci,
tak sa mi zda, že tajomstvo
chová “ono” v moci.

Lež čas blízky, keď vyvedie
’ho z tmy v svetlo jasné,
nad tým zjavom veru iste
celý svet užasne.

ZDANĚNÍ CÍRKEVNÍHO MAJETKU.

“Real Estate News”, časopis vydávaný pro pozemkové obchodníky, obíral se v srpnovém čísle otázkou zdanění církevního majetku ze stanoviska poplatníků a ne tedy ze stanoviska nevěřících a měl by tedy přimět poplatníky k vážnému uvážení tohoto zlořádu. Uvádíme zde překlad článku toho, aby Sokolové byli znovu mezi těmi prvními, kteří by volání po spravedlivém zdanění všech majetků tedy i církevních obnovili. — Tom. Vonásek.

Církevní majetek je zbaven daní nejen v městech, ale i na venkově, a majetku toho stále přibývá. Bylo již proti tomu mnohokrát protestováno, ale protesty nebyly dosti účinnými. Odhadčí obyčejně nedbají protestů, a to z obavy o svá místa. Zákonů předpisujících daň na církevní majetek není dbáno a povolané úředníky k vymáhání zákona není možno donutit. Tím se uvaluje větší břemeno na poplatníky, než jaké by měli nésti. Všechny církve v této zemi, ač se nemohou shodnout v náboženských naukách svých, pracují společně proti zdanění majetku jejich, v tom jsou srozuměny až moc dobře. V ústavě naší není zmínky o bohu. Ústava naší nemožno dáti žádný náboženský náter. Když ústava byla přijímána otroctví v zemi panovalo, ale slovo otroctví v ústavě není, a byla tak sestavena, že když otroctví zde přestalo nemožno z ní vyčísti, že by kdy zde bylo otroctví. Podobně je s náboženstvím. Ústava byla tak sestavena, aby nadejde-li někdy čas úplného zániku převládajících náboženství, z ústavy samé nikdy se nevyčetlo, že zde nějakého náboženství bylo. Ústava předpisuje, že žádné náboženské zkoušky není potřeba k získání nějakého úřadu veřejného. Kdo do úřadu zvolen byl, nemusí přísahat neb volat boha za svědka slibu, může pouze učinit prohlášení. A aby v tom byla úplná jistota, první dodatek praví: kongres nemá přijímat zákony zavádějící nějaké náboženství, aneb zapovídat volné vykonání jeho. Bedlivé čtení ústavních rozprav různých státních konvencí přesvědčí nás, že muži té doby byli za jedno v úsudku svém, že vláda nemá se plést do náboženství a skutečností je, že skoro po celých sto let, až do občanské války, nebylo ve Washingtonu přijmuto zákona týkajícího se náboženství. Teprv r. 1867 kongres dovolil vyjmutí církevního majetku z daní, aneb r. 1879 kdy přijmut zákon k vtělení církve (inkorporaci) pro Distrikt Columbia. Významným je také to, že ti kdož sestavovali ústavu zabránili pokusu by konvence zahájena byla modlitbou. Benjamin Franklin vyjádřil se pak: Konvence s výjimkou tří neb čtyř osob, neuznávala modlitbu za potřebnou. Státníci té doby byli stále na stráž a zabránili veškerému spojování státu s církvemi. To dokazuje to, že v prvním kongresu, když dodatky byly připravovány k předložení lidu, Madison navrhl, aby slovo “národní” bylo dáno před slovo náboženství, ale návrh zamítnut. Jeho kolegové se báli, že použití slova “národní” mohlo by zanechat domněnku, že kongres může přijímat zákony týkající se náboženství, když by se to netýkalo národního náboženství.

Prohlásili, že nemá být žádného náboženského zákonodárství a to je proč dodatek byl přijmut, a jak Story praví, jeho význam je.

Roku 1806 baptisté ve Washingtonu žádali o zákon inkorporační a pak to žádali Protestanti a Presbyteriani, ale kongres nic neučinil. Pak Baptisté obnovili svůj pokus, ale nepochodili zas. Po opětovaných pokusech předloha inkorporování Protestantské Episkopální církve, po porážce r. 1811 byla vzata v zновуúvahu a prošla. President Madison dal však hned na ní svou záповěd' jako na neústavní a pokus prosadit ji přes presidentovo veto selhal. Skoro v každém

přijmuta r. 1867 a dovolovala První kongregační společnosti ve Washingtonu by neplatila daně z majetku v ceně jednoho sta tisíc dolarů. Následujícího roku došlo k osvobození presbyterianského prvního kostela v ceně \$200,000. Zápisky dokazují, že kongres nebyl ani v letech těch za jedno v otázce zbavení daní a že mnohá ostrá debata byla svedena u věci té. Církevním organizacím volněji se postupovalo v státních zákonodárných. Státních daní zbavily se církve ležce a mnohde na úkor státní ústavy. Roku 1875 generál Grant poslal kongresu své významné poselství s tímto odstavcem: Též vás upozorňuji, aby napraveno bylo zlo, které, bude-li trpěno,

SOKOL "TYRŠ" VE WACO, TEXAS.

Družstvo, které závodilo při sletu Jižní Župy ve Fort Worth, Texas.

Vřehní řada: Václav Blatný, R. F. Celman, Jan Šiměřk, K. Buřík (získal 1. cenu), R. Stránský (získal 2. cenu).
Sedící: Alois Kazda, Victor Buňata (stár 46 a Sokolem přes 30 roků), Jan Pelíšek.

zasedání byly obnovovány pokusy, ale bezvýsledně. Tyto pokusy konečně vyvrcholily r. 1854 v napadení veřejném senatora A. Douglase kněžními v Chicagu a Bostonu pro jeho stanovisko k předloze Kansas Nebraska. To přimělo obě. Douglase k rázné odpovědi a odsouzení církvi pro jich zasahování do politiky. To učinilo konec veřejné činnosti náboženské v kongresu na deset roků. Když lid zahloubán byl do záležitostí válečných, první klíny náboženského zákonodárství byly zaraženy. Vzaly na sebe tvar "umožňujících" předloh, takových jaké Madison zakázal. Ale žádná z nich nezbavovala daní. První předloha osvobození od daní byla

povede k velkým nesnázím v této zemi před skončením 19. století, jest to hromadění se neodaněného církevního majetku. Roku 1850 církevní majetek zbavení daní obnášel \$83,000,000. Roku 1860 majetek se zdvojnásobil, a r. 1875 obnášel kol \$1,000,000,000. Do r. 1900, nebude-li obmezení nějaké učiněno, dostupne jistě \$3,000,000,000. Tak velký obnos, těšící se ochraně a výhodám vlády, aniž by nesl poměrnou část břemen a výloh téže, nebude posuzován příznivě těmi, kdož daně budou muset platit. V zemi prospívající a rostoucí, kde hodnota pozemkového majetku také vzrůstá, nebude mezi nahromadění bohatství korporací náboženských neb ji-

ných, když jim bude dovoleno, aby držely pozemek bez placení daní."

Výstrahy této však nebylo dbáno, církevní vlivy byly silnější a r. 1879 docílily přijetí zákona, který osvobozuje z daní všechny majetek pro náboženské účely držený. Ten dovoluje i vrácení daní zaplacených církvemi dle zákona r. 1874 a praví se v něm: majetkové právo k takovému majetku je v důvěrnících, neb jich nástupcích bez ohledu na prodání takového majetku za dlužné daně. Ani nebylo učiněno opatření k odškodnění těch kdož majetek za daně koupili. Senator Ingalls mluví o distriktní daňové předloze pravil: Dle mého není to správné, aby církevní majetek byl prost daní, společnost lidská je tak potřebná církvím jako církve jsou potřebny společnosti, výhody jsou vzájemné a není mi jasno proč by církev měla být zbavena daní z majetku když továrna daně platit musí, proč by výchovný ústav neměl platit daně, když z obchodní místnosti musí daně placeny býti? Vše to jsou součástky našeho společenského zřízení, každá ta část dostává svou část užítu ze společnosti, a proto by měla každá nésti svůj díl břemene. Theorie osvobození církevního majetku od daní přiči se, dle mého, úplně theorii svobodných zřízení. Prorocství generála Granta o vzrůstu majetku církevního na \$3,000,000,000 neodaněného r. 1900 bylo daleko překročeno a s určitostí možno tvrditi, že majetku z něhož daně nejsou placeny je víc jak za \$4,000,000,000. V samotném New Yorku je majetku dani nepodléhajícího za víc jak \$750,000,000 a v Chicagu není ho za méně jak \$250,000,000. A církvím jsou činěny čím dál tím větší ústupky. Zvláště v Illinois, v tomto státu bylo dle zákona dovoleno neplatit daně z majetku používaného ke konání pobožností, čili používaného výhradně k náboženským účelům. Odhadčí však zbavili daní veškerý majetek patřící církvi, at' to byl již prázdný pozemek, neb pronajatý, at' to byla fara neb místnost pro zábavy neb at' tam byly obchodní místnosti neb cokoliv jiného. Před nějakým časem církev katolická koupila na západní straně města kus pozemku za \$30,000 a před nedávnem ho prodala pro veřejný park za \$300,000, a po dobu co majetek držela neplatila žádných daní. Má majetky i v samém středu města, aniž by z nich daní platila, a jak stoupají majetky ty v ceně, je těžko popsati. Spolek Křesťanských mladíků postavil v středu města hotel o 19 poschodích v ceně dvou millionů, ale daně neplatí, protože je považován za majetek náboženský vzdor tomu, že soutěží s jinými hotely jichž majitelé daně platit musí. Před nedávnem v státní zákonodárně pod nátlakem náboženských a dobročinných společností přijmut byl zákon zbavující placení daní z majetku držného kteroukoliv církví neb dobročinnou společností. To zavinilo zvýšení daní na majetky ostatní. Dřívější nezákonitě jednání odhadčích je tímto zákonem ozákoněno a nejen to je tím otevřena cesta mnohým jiným organisacím nenáboženským k vyhnutí se placení daní a nesení části břemene, vydání spojeného s udržováním vlády.

Z ŘEČI STAROSTY BR. MODRA O VEŘEJNÉM DOROSTU A SOKOLEK V NEW YORKU.

"Vážené shromáždění! Jak vidno nastoupil tu před námi náš dorost, naše příští naděj sokolská, aby oni sami za pomoci sester Sokolie vyplnili program dnešního odpoledne. Dnešním dnem původně počítali, jak již dříve oznáměno, slavnosti na počest padesátiletého trvání Těl. Jed. Sokol v N. Y. a sice sobota a neděle určeny byly závodům, kdežto v pondělí uspořádáno mělo být velké veřejné cvičení k čemuž najato bylo městské Stadium ve 138. ul. a Amsterdam Ave. Poměry a vážnost doby, kterou právě prožíváme a v uvážení, že mladé členstvo sokolských jednot, které právě tvoří část evičních, někteří dobrovolně, jiní

z povinnosti, povolání do služeb národa, donutily nás program tento pozměnit. I rozhodnuto tedy pokud možno slavnosti tyto ve vši skromnosti a přec důstojně vzhledem k vážné této době odbyti. Pro nedostatek evičenů dospělých a jiné příčiny uspořádáno jest dnešní vystoupení sokolské mládeže a sester Sokolie; čistý pak výnos odveden býti má Čes. Nár. Sdružení. A tak třeba skromně, přec důstojně jest nahrazení slavnosti těchto. Přátelé v přítomné době každý z nás přiznati musí důležitost akee Čes. Nár. Sdružení a jest nesmírně potřebí, abychom všichni společně co jedna žena, co jeden muž za akci touto stáli. Nedrobme a netříštíme pro různé malichernosti společnou tuto práci a mějme stále na mysli slova Tyršova že: "Tam se svět hne kam se síla nappře", ano silní a sjednocení musíme být máme-li docíliti kýžených výsledků. Nedopust' me nyní, kdy pomoci naší nejvíce bude potřebí, abychom stáli jsme zde slabí a nepřipraveni. Jinak by bylo bývalo i ve vlasti, kdyby národ byl býval jinak připraven, kdyby za vás porozuměno bylo volání Tyrše když prál: "Pozdě a marně vzechopiti se bez připravenosti k odporu, když hodina zkoušky zahřmí a zaduní, nestačí zbraň, nestačí nadšení, když k zbraní není mužů úderných, a k nadšení síle bez ochabnutí!" Bylo sice mužů takých, ale ne dosti a byli to právě ti, které stihl tak krutý osud v dobrovolnické armádě na Rusku. Těžko za takých poměrů jaké poslední doby panovaly bylo by možno splniti vydané heslo sebrati jeden milion dollarů za rok 1917. Zocelujme přátelé povahy své a hled' me svornou práci a jednáním dosíci toho co obrali jsme sobě za úkol a sice: Ze všech sil pomáhati osvoboditi národ náš ze spárů nadutého a tyranského Němčika, a nedopust' me, abychom nyní kdy spojených sil našich nejvíce bude potřebí jsme podlehlí a ochabli. Napněme všichni opět síly své a svorně pracujme a mějme stále před sebou ty nesčetné oběti, které národ náš přinesl a snad ještě přinese, a až a to snad v brzku již jednáno bude o jeho osudu, necht' za vše dostane se jemu tak těžce zasloužené a vydané svobody a samostatnosti a to ne jen nám ale bratrům Slovákům. A my pak všichni necht' těšíme se z toho, že i my pomáhali jsme ku dosažení a vytvoření Česko-Slovenského Státu!"

NAŠE SBÍRKY.

Br. T. Vonášek obdržel, dne 20. m. m. z Dayton, Ohio, prostřednictvím br. A. Novotného \$35.00, čili sbírku to sestry Fr. Bělikové, označené pro Č. N. S. čili jak na rubu sběracích listin stojí psáno pro české zajatce, pro vdovy a sirotky po padlých českých bojovnících za česko usamostatnost a pro práci Českého Národního Sdružení v Paříži a Svazu Českoslovanských Spolků na Rusi. Nebudeme se o tom šířiti, zdali toto tištěné označení jest správné a řekneme jen, že těší nás obětavost našich v Dayton, jež měli jsme příležitost osobně seznati i přesvědčiti se jak dovedou pracovati "na národa roli dědičné." Jest poměrně málo těch našich v Daytonu, ale činí se každým směrem a jistě "po sokolsku". Dotyčné listiny vykazují: Františka Bělik \$3.00; Anežka Kanák \$2.00; Kateřina Wastl \$2.00; Zuzana Arvay 50c; Maria Jurovatý \$1.00; Anna Mayer 50c; Jose Breycha 50c; Nick Müller 50c; Anna Novotný st. \$2.00; Anna Novotný ml. \$2.00; Berta Novotná \$3.00; Maria Dianiska 50c; Mari Kapala \$1.00; Anna Slaninka 50c; Barbora Bělik \$1.00; Zusanna Chromčík 50c; Antonije Kruš \$1.50; Marija Waleničahck \$1.00; Susie Dianiska 50c; Anna Šébová \$2.00; Katie Brackman \$1.00; Karolina Matějovský \$2.00; Anna J. Mishka 50c; Marie Breckel 25c; Marie Haviková \$1.00; Veruna Valášek 50c; J. Měchura \$1.00; J. Navrátil 25c; Anna Bižová \$1.00; Josefa Valešová \$2.00.

VZDĚLÁVACÍ ODBOR.

Ferdinand L. Musil:

K NAŠÍ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI.

Předneseno v Ústředním Vzdělávacím Odboru Sokolské Obce v Americe, dne 21. září 1917 a ve Výkonném Výboru Sokolské Obce v Americe, 24. září 1917.

Činnost Ústředního Vzdělávacího Odboru má tkvěti v tom, že bude v stálém písemném spojení se Župními Vzdělávacími Odbory, jimž bude nápomocen radou i skutkem podle potřeby. Činnost Župních Vzdělávacích Odborů musí býti však úplně samostatná a jenom jim budiž svěřen vrchní dozor nad vzdělávací a osvětovou činností v jednotách. Tím rozumím následující administrativní zařízení: Všechny rozkazy jednotám budou zdělovány prostřednictvím Žup k vůli zvýšení autority těchto; Ústřední Vzdělávací Odbor necht' vyjednávati s jednotami přímo jenom v případech výjimečných, na př. když se některá jednota sama přihlásí a požádá o rady, pokyny atd. V případech, kdy by mohl vyhověti Župní Vzdělávací Odbor, necht' se záležitost odkáže k vyřízení tomuto. K vůli utužení organizace měly by jednoty býti vedeny k tomu, aby své záležitosti s ústředním tělesem vyřizovaly prostřednictvím Žup.

K vůli účinnějšímu šíření vzdělávací a osvětové práce mezi Sokolstvem doporučuji zavedení zvláštního oddělení v "Sokole Americkém", jak bylo navrženo a přijato ve schůzi Ú. V. O., dne 7. září 1917. Tato "Vzdělávací Hlídká" mohla by dosáhnouti 3—4 strany orgánu; v ní otiskovaly by se pak věci příslušející těsně k našemu vzdělávacímu programu. Tento způsob měl by tu výhodu, že by každý člen věděl již na jisto, kde takový neb onaký článek vzdělávací nebo příslušné pokyny hledati. Po případě mohlo by se to zařídit tak, že by ony čtyři strany tvořily samostatnou přílohu orgánu, jež by při svázání celého ročníku mohla býti z jednotlivých čísel vybrána a svázána pohromadě. Můj náhled, jak by tato "Vzdělávací Hlídká" mohla a měla býti řízena, jest tento: — 1. Na prvním místě měla by býti vždy pěkná báseň sokolská nebo národní či vlastenecká vůbec, kterých by pak mohli v jednotách použiti k přednesení neboli recitaci při různých slavnostech; vím ze zkušenosti, jaké jsou potíže v jednotách, chtějí-li při některé slavnosti přednésti nějakou báseň. Vím sice též, že jsou vydány různé "Deklamatory", leč kolik jich je v knihovnách našich jednot? A pak, jaký brak kolikrát je v takových sbírkách! Tu stává se často, padne-li úkol vybrati vhodnou báseň na bratra, který v tom není, jak se říká "honěn", že často vybere právě takovou "méně vhodnou". — 2. Dále mělo by býti ve "Vzdělávací Hlídkě" každého měsíce vzpomenu našich velikánův, a to zesnulých předáků sokolských zvláště a vynikajících mužů národa českého vůbec tím způsobem, že by se otiskl stručný jejich životopis a vylíčily nejdůležitější zjevy a body z jejich života a činnosti; doporučuji však stručnost, napsati jen nejdůležitější, aby vše mohlo se pověděti v nemnoha řádkách, tak aby se čtenáři neunavovali. — 3. Zde byly by na místě články týkající se činnosti vzdělávací vůbec: knihoven, divadel, zpěvu, přednášek atd. Proto by se zde mohly otiskovati i některé pěkné písně sokolské, po př. i lidové a národní, ovšem bez not, avšak kdyby bylo možno, tož i s notami. — 4. Toto oddělení sloužilo by také jako věstník našemu Ústřednímu Vzdělávacímu Odboru, který by zde mohl otiskovati rady a pokyny, jež by měly sloužiti všeobecně všem jednotám i jejich členstvu. — 5. Konečně měly by býti v této "Vzdělávací Hlídkě" otiskovány všechny zprávy Župních Vzdělávacích Odborův i zprávy o vzdě-

lavací činnosti v jednotách, aby se neztrácely mezi ostatními zprávami a dopisy. Tím docílilo by se jakési evidence nebo-li přehledu vzdělávací činnosti v našich řadách, což by bylo nemalým vzpružením mnohým již ochabujícím pracovníkům a pobídkou liknavým. Z té příčiny muselo by se také dbáti, aby aspoň zprávy Župních Vzdělávacích Odborů byly pravidelné, což by bylo úkolem jednatelů těchto.

Ve vzdělávací činnosti všech národů vůbec a našeho národa zvláště nemalou úlohu hrají divadla. Mnohé z našich jednot mají své dramatické odbory a během divadelní sezony předvedou obecenstvu mnohý pěkný kus. Leč jako ve všem, i zde je třeba nějakého vedení, aby činnost dramatických odborů neochabla nebo se docela nezvrhla. Tak stává se často, že k vůli peněžitému zisku, aby se přivábilo hojně obecenstva, sehrají ochotníci často hru, která sice vábí a dráždí, ale od cílů, které my máme a musíme sledovati, bývá hodně, hodně vzdálena. Neboť, co je divadlo? Výtržek ze života, jímž se chce ukázati život, jak je — a často ještě lépe: jaký by měl býti! Slušná divadelní hra od dobrého autora má vždy míti morální jádro, má posluchačům jaksi naznačiti cestu nebo cesty, po nichž se třeba bráti. Toto jádro může býti v každém kuse, at' už je to drama nebo veselohra, jenom když jej napsal člověk, jehož cílem nebylo pouhé hovnění rozmarům doby, choutek a vášní. Proto, je-li divadlo dobře řízeno, má nesmírnou cenu výchovnou, ježto může předvésti v skutečné životnosti všechny postavy se všemi jejich přednostmi i vadami. Divadlo vedle toho, že je důležitým prostředkem výchovným pro nejširší vrstvy národa vůbec, má pro náš český ostrůvek v anglo-americkém moři ještě jinou a mnohem větší důležitost: stává se konservujícím prostředkem národního jazyka právě tak, jako našim bratřím a krajanům v uzavíraném území v Čechách a ve všech ostatních českoslovanských koloniích za hranicemi, kde saň odrodilosti číhá za každým krokem. Proč, není snad třeba vykládati, neboť zajisté bude každému známo, že mluvené slovo z jeviště zarývá se každému v paměť mnohem hlouběji, nežli slova suchých přednášek, a že slova z divadelní hry zanechají skoro v každém větší, silnější a hlubší dojem, nežli může docíliti na příklad četba knihy, časopisu atd. Proto musíme hleděti, aby činnost našich dramatických odborů neochabovala, a kde ještě nejsou, aby byly co nejdříve zařízeny. Dále jest na nás, doporučiti jim dobré divadelní hry a před pracemi ceny pochybné varovati. Stane-li se však přece, že v některé jednotě sehrají hru pochybnou, mělo by se v orgánu na to ihned upozorniti pro výstrahu ostatním. Necht' dramatické odbory našich jednot předvádějí obecenstvu jen hry ušlechtilé, mysl i ducha povznášející, jak vyžaduje národní a osvětové poslání Sokolstva. Při tom pak mělo by se vždy ještě dbáti, aby byly hrány co nejvíce hry české, to jest od českých spisovatelův a ze života českého; k překladům budiž sáhnuto jenom v krajní nutnosti. Ústřední Vzdělávací Odbor měl by sestaviti seznam dobrých divadelních her a otisknouti jej v orgánu.

Neméně důležitým prostředkem výchovným jest dobrá kniha. Snad v každé naší jednotě jest po knihovně, v kterémžto směru Sokolstvo vykonalo již mnoho. Avšak v mnohých knihovnách vedle dobrých knih bývá často i bezcenný brak, o čemž jsem se sám často přesvědčil. A není divu povázíme-li, že výběr knih bývá často odkázán lidem bez širšího rozhledu a potřebné znalosti literatury, namnoze i libovůli knihkupece nebo nakladatele. Proto, mají-li knihovny našich jednot plniti svůj vznešený úkol a sloužiti našemu osvětovému poslání, třeba i zde ukázati cestu. To jest dalším úkolem Ústředního Vzdělávacího Odboru, který by měl co nejdříve poříditi seznam dobrých knih. V prvé řadě necht' jsou doporučeny knihy dobrých českých autorů, překlady jenom v nezbytných případech; vedle románů, povídek a novell necht' jest v každé knihovně i několik svazků dobrých básní, několik odborných spisů z různých oborů, zejména

filosofických, na venkově i spisy hospodářské. Také ročníky dobrých obrázkových časopisů jsou dobrou četbou, zvláště pro čtenáře-zacátečníky. Vedle toho necht' má každá jednota několik časopisů, v první řadě ovšem sokolských a vedle nich pak i zábavných, po př. i politických; může-li některá jednota, necht' zařídí i veřejnou čítárnu, jež by vedle jejího členstva byla přístupna i širšímu obecnstvu. Na konec k této věci ještě poznámku: Zdůrazňuji, aby v první řadě bylo přihlíženo ke knihám původním od českých spisovatelův a ze života českého, což se stanoviska národního má nesmírnou důležitost pro naše čtenáře, ať už se narodili ve staré vlasti nebo zde; nesmíme zapomenouti, že jenom český spisovatel a líčení z českého života může působiti na národní uvědomění a české citění čtenářů, čehož nedokážeme sebelepšími překlady ze světových literatur. Právě z té příčiny navrhuji také, aby i dramatické odbory hrály v první řadě jen české kusy.

a zazpívají-li si při tom členové nebo přítomní vůbec, necht' jsou to jen písně slušné. Snad se toto bude zdáti někomu malicherným, avšak nezapomínejme, že charakter jedinecův i celých národů poznává se právě v maličkostech, — a proto prý se vším, co by mohlo škoditi dobrému jménu našeho národa vůbec a dobrému jménu Sokolstva zvláště!

Jiným důležitým prostředkem výchovným, zvláště pro náš dorost, jest zpěv. Lidové a národní písně nejsou jenom zrcadlem toho kterého národa, leč mají i velikou cenu kulturní, udržující jazyk národa i tam, kam se již vetřela noha nepřítelova s cizí školou a s cizí knihou, jak vidíme u Slovanů v Rakousku i u jiných národů. My v Americe měli bychom toho zvláště dbáti a zpěv co nejvíce pěstovati. V tomto směru vykonal by velikou práci dobrý zpěvník vůbec a dobrý sokolský zpěvník zvláště. Proto navrhuji vydání sokolského zpěvníku, v němž by vedle písní sokolských, povzbuzujících i pochodových, byly i písně národní a vlaste-

Pohřeb br. Fr. Jichy, člena cvič. sboru a vysloužilého náčelníka T. J. S. New York.

Dalším úkolem Ústředního Vzdělávacího Odboru mělo by býti, aby v orgánu působil k zušlechťení našich zábav. Necht' všechny sokolské zábavy významávají se důstojností a ušlechtilostí. Toho docílí se částečně tím, když se všem jednotám uloží za povinnost přihlížeti k tomu, aby hudebníci při jejich zábavách nikdy nehráli skladeb bezeenných, třeba byly jinak "moderní a časové", docela pak již ne frivolních, jak se tak zhusta právě nyní děje s oplzlou písní "Má roztomilá Baruško", při níž obyčejně všichni tanečníci a i ostatní přítomní zpívají spolu s hudbou; že toto k zvýšení mravní úrovně našeho členstva nepřispěje, musí mi doznati každý nepředsedající člověk. Nejsem kazatelem ani planým moralistou, ale považte jen, bratři, kdyby tak slušní Američané přišli mezi nás a rozuměli této písni, co by si o nás pomysleli? Takovýto bezeenný brak necht' jest na vždy ze zábav sokolských vymýtl! — Zároveň mělo by býti dbáno, aby při našich zábavách byly tančeny jen slušné tance,

neček, jmenovitě pak hymny. Potřeba zpěvu pocít'uje se skoro ve všech jednotách, avšak členstvo nemá zpěvníku, z něhož by mohlo čerpati; v některých jednotách zavádějí docela některá cvičení při zpěvu, což se cvičencům neobyčejně zamlouvá. Zde opravdu platí staré české: "Zpěvem k srdci — srdcem k vlasti!" Vydáním sokolského zpěvníku učinila by se také přítrž šíření bezeenných písní, jimiž nás moderní duch času a ziskuchtiví nakladatelé-spekulanti obšťastňují. Kromě toho měl by tento zpěvník ještě jeden veliký význam: Náš dorost udržel by se písněmi spíše pro náš národ, přilnul by zajisté pevněji k češství, — a mnozí z nich naučili by se tak snáze správněji česky nežli tomu bylo doposud u zdejších zrozců. Třeba pamatovati, že výrazná slova rytmických písní utkví každému v paměti mnohem déle nežli obyčejné slovo mluvené, jak viděti z toho, že mnozí lidé pamatují si leckterou cizí píseň aniž by znali onoho jazyka. A když už by se zpěvník vydával, necht' je

s notami: jsou-li u písni noty, naučí se nápevu i ti, kteří ji jaktěživí neslyšeli, ježto jim ji může někdo zahrát na piano, na housle atd. Formát zpěvníku musel by býti kapelní, aby jej mohli mít členové u sebe i při pochodech a výletech. Cena neměla by převyšovati 50c za výtisk, aby si jej mohl každý opatřiti. Kdyby se vydal zpěvník bez not, byl by ovšem lacinější, leč takových vyšlo zde již několik (s písněmi národními a vlasteneckými i lidovými), nedošly však valnější obliby.

Nemenší pozornost měla by býti věnována i propagaci nebo-li šíření myšlenky sokolské mezi širším obecnstvem. V té věci mohlo by se mnoho vykonati, kdyby naši schopní bratři přispěli občas nějakým článkem o Sokolstvu, o jeho výchovném, osvětovém a národním poslání do různých česko-amerických časopisů, po případě i do kalendářů. Tím způsobem dalo by se získati i hodně nových členů. Jednotám možno zase co nejlépe doporučiti občasné vydávání informačních letáků pro širší obecnstvo po způsobu Sokola Komenského v Chicagu. V našem orgánu jsou sice některé články výborné, leč mezi širším obecnstvem nemohou nám nijak prospěti, neboť ono je nechte — protože nemůže, nedostanou orgánu do rukou. Ještě lepší a účinnější by bylo, kdyby k vydávání podobných letáků přistoupila sama Sokolská Obe v Americe. V takovém letáku otiskly by se vždy nejdůležitější věci o vzdělání i výchově tělesné a letáky rozeslaly by se jednotám, aby jich použily k agitaci pro získání nových členů, což je nesmírně důležitým bodem pro nás, ba takřka životní nutností. Po př. dalo by se to zaříditi tak, že by se vždy na určitý počet letáků pro tu kterou jednotu přitiskla i její adresa a rozvrh jejích těloevičných hodin. Náklad musel by býti veliký, tak aby každá jednotka měla k dispozici několik set letáků. Ovšem, že výlohy s tím spojené byly by dosti značné na nás samy, t. j. na Ústřední Vzdělávací Odbor, který doposud nedisponuje takřka žádným fondem, avšak to dalo by se zaříditi tím způsobem, že by se zkrátka letáky každé jednotě prodávaly za výrobní cenu, jež by byla stanovena vždy za 100 výtisků. Tak by to přišlo jednotám o mnoho laciněji nežli kdyby si dávaly letáky tisknouti samy, nehledě ani k tomu, že na mnohých místech měli by potíže se sehnáním vhodné látky. Letáky mohly by se vydati 3—4krátě do roka, a to první v měsíci srpnu, aby pak jednoty mohly upotřebiti k agitaci před zahájením nového těloevičného roku, druhý v listopadu nebo v prosinci, třetí někdy po Novém roce atd. K vůli snažšímu pochopení podám číslíce: Kdyby některá jednotka chtěla sama vydati leták formátu letáku Sokola Komenského, stál by jí tisk od \$12.00 do \$15.00 podle okolností za 1,000 výtisků; avšak 10,000 výtisků těchto letáků mohl by Ústřední Vzdělávací Odbor dostati ve velkém skoru za poloviční cenu při tisíci, takže jednotám by to přišlo o mnoho laciněji, koupiti letáky od nás nežli si je dávat tisknouti. Výlohy by se každé jednotě zaplatily samy získáním nových členů a žáků, na což nesmí býti zapomenuto. Prověsti agitaci pomocí těchto letáků bylo by již věci jednot; ty musely by nechat roznést ve svém okolí po domech, hlavně po rodinách a jednotlivcích, kteří ještě nejsou v řadách sokolských, kteří by však mohli se stát Sokoli sami nebo kteří by mohli posílati aspoň své děti do evičení. Neslibuji si hned od prvního letáku mnoho, snad něco zrovna zázračného, leč myslím, že po čase by se jimi dokázalo tolik, že by naše řady zmohutněly i dvojnásobně. Považte jen, bratři, co je zde našeho obecnstva, jež vůči myšlence sokolské je vlněné z různých příčin: někteří z nepochopení, jiní z předsudku, že je to zbytečný sport atd.; přesvědčiti je a přivést v naše řady bylo by úkolem těchto letáků.

Těmito několika řádkami vyčerpávám jsem nejdůležitější z naší vzdělávací činnosti, Ústředního Vzdělávacího Odboru Sokolské Obe v Americe zvláště a Sokolstva vůbec. Dále

měly by na řadu přijíti přednášky, řečnické kursy nebo-li běhy, vycházky, výlety, koncerty atd., leč o tom až někdy jindy. Na konec přál bych si všem členům vzdělávacích odborů v našich jednotách vložit na srdce, aby své poslání brali vážně a plnili je co nejsvědomitěji; necht' každá jednotka vedle technického vzdělání, to jest tělesného výcviku svých členů, jest pamětlivá a dbalá i jejich duševního vzdělání podle našeho starého, stručného sice, leč za to tolik výmluvného hesla: "V zdravém těle zdravý duch!"

VŠEM SOKOLSKÝM JEDNOTÁM V AMERICE.

Draží bratři a sestry!

Na den 13. října 1917 připadá oslava padesátiletého založení naší jednoty. Těšili jsme se na ten den jako děti a počali jsme s přípravami pro tuto slavnost již před pěti lety, pomýšlejíce na to, abychom oslavili naše jubileum co nejokázaleji a majíce na mysli nejen slavnost pro nás samé, však vedle toho též účel agitační. Chtěli jsme zde míti závody, k nimž se rovněž děly co nejpečlivější přípravy a není pochyby, že by se tyto závody byly staly velikou sokolskou manifestací a byly by se staly vzpruhou v otázece těloevičné nejen mezi námi, ale mezi širším obecnstvem, čehož jest tolik zapotřebí.

K tomuto účelu skládali jsme si po pět roků mimořádné příspěvky, jež byly vedeny zvláště co slavnostní fond a činili jsme tak proto, aby i ten nejhudší člen mohl plně využít oné řídké příležitosti a mohl se cítit šťastným mezi svými druhy.

Netušili jsme ale, co budoucnost přinese a nenadáli jsme se, že všechny ty přípravy nebudou nám nic platny. Přišla válka — my však doufali, že do našeho jubilea bude vše skončeno, ale sklamali jsme se a když konečně i naše nová vlast byla nucena do boje zasáhnouti a když mnoho našich junáků, at' dobrovolně neb z povinnosti muselo nastoupit vojenskou službu, tu jsme si plně uvědomili, že z původního programu nebude nic, jelikož nám odešli evičenei i závodníci a tím přirozeně odpadlo jedno z hlavních čísel našeho programu — závody.

Mimo toho máme u naší jednoty zavedenou nemocenskou a úmrtní podporu, s kteroužto ve skutečnosti jsme též počítali, vzor tomu, že víme, že povinnosti naší republiky jest, aby se starala o své raněné a nemocné vojiny. Uvědoměli jsme si tu možnost, že více našich junáků v tomto zápase za svobodu národů může ztratit život, neb přijít ku zmrzačení a že by to nebylo správným, ani Sokola důstojným, kdybychom se chtěli nějakým způsobem své povinnosti v podporování takových členů vyhýbat.

Proto již při vstupu naší republiky do války bylo o této záležitosti uvažováno a jednomyslně usneseno, bychom si, jako dobří synové naší nové vlasti, odřekli všechny radovánky a požitky a peníze, jež jsme po pět roků skládali, aby byly použity co mimořádný podpůrný fond pro naše členy ve službách naší republiky.

Na místo okázalé slavnosti, jak jsme si ji původně představovali, odbydeme naše padesátileté výročí docela jednoduše, a sice v užším kruhu mezi námi samými, beze zvaní širší veřejnosti, vyjma nejbližších jednot sokolských, jež mají vyslat zástupce k naší slavnosti.

Abyste však naše Sokolstvo přece vědělo, kdy se naše slavnost pořádá, posíláme tyto oběžníky v té naději, že ať jsme byli morálně nuceni obmezit se na kruh co nejužší, bude nás v ten den v sokolských sdruženích přece vzpomínáno, co jedněch z nejprvnějších hlasatelů sokolské myšlenky v Americe.

Se sokolským "Na zdar!"

Za Těloevičnou Jednotu Sokol v New Yorku:

Josef Moř, Ladislav C. Frank, Josef Kuchař,
starosta jednoty. před. jubilejního výboru. taj. jub. výboru.

DOPISY.

Tomsk, Sibír, 25. dubna 1917.

Jsem čtenářem amerických novin Sokola Amer., Svorosti, Hlasatele, New Yorských, Světa, Slavie atd., které jsou nám Vaším přičiněním a druhých vzácných příznivců zasílány již od r. 1915 — od samého začátku. Živě se pamatuji na onen první den, kdy poprvé přišly — to nadšení — místnosti v kasárnách proměnily se v čítárny. Je to jediná naše česká četba a nedovedete si představit, jak je nám milá v trudném našem žití; vykonává záslužnou práci mezi zajatci — burející mnohé z netečnosti. Musím podotknouti, že vysoce si ceníme vzácných Vašich služeb a vlastenecké práce amerických krajanů.

Nevím, zda Jste obdržel můj obsáhlejší dopis, ve kterém jsem se zmínil stručně, jak žijí zajatci na Sibíři, o revoluci ruské a povšechné politické situaci, jak na ni nahlíží uvědomělý zajatec Čech.

V Tomsku (hlavním městě Sibíře — 130 tis. obyv.) v r. 1915 bylo přes 20 tisíc zajatců a většinou Slované. Ku konci toho roku a začátkem 1916 byli všichni skoro Slované uvezeni na různé roboty do Ruska — zvláště za frontou. Přes 20 tisíc Čechů je nyní v České Družině (na frontě) a přes 40 tisíc jich pracuje na zbrojovkách ruských. Zde v samém Tomsku (jsou hlavně Němci, Maďaři a jen asi přes 500 set Slované (už z r. 1914 pracující na obranu — obuvníci, krejčí, kovodělníci, tesaři, zedníci a j., pak písaři v rus. voj. kancelářích). Mimo to zde silný lagr oficerů (900 Němců a Maďarů), několik oficerů Čechů a Poláků jako specialisté zaměstnáno na ruz. závodech v městech — s platem) Též několik Čechů lékařů. Delegace rak. (Červ. Kříž) byly zde už několikrát a zajímavě, jakým způsobem rozdělovány podpory. Samozřejmě v přední řadě pamatováno vždy na oficerů (ač berou měsíčně od 50 rub. výše — dle šarží) od rus. vlády a Němce — a na Slované až co zbylo. Peněžitá podpora od Č. Kříže (mnoho tisíc kor. zasílané přes Tjansing v Číně — hrab. Haunechen) jsou rozdělovány mezi oficerů, aby se neřeklo, směšné drobečky též Slovanům. A tak podobně praktikováno bylo i se šatstvem obnošeným z Číny — mužstvo odstrkováno — takže mnozí nedostali ničeho. Podotýkám výslovně: rakouského Červeného Kříže.

Co se týče mně, žiji už půl třetího roku na Sibíři (nyní v kanceláři bezplatně — za stravu lepší a byt — což však nevaří). Můj vojenský šat za tu dobu je úctyhodně schátralý a civilního nemám, ač nutně potřebuji. Dostali jsme nyní částečnou volnost (dříve nebyla) a objevovat se po práci v austrijském (sešlém) munduru na ulici — zdá se mi být provokací. Posílání civilního oděvu z Čech je spojeno s jistými obtížemi a je riskantní (sám jsem se přesvědčil v mnoha případech svých známých — že vůbec po cestě se ztratily a nedošly). Na Sibíři jsou nyní látky neuvěřitelně drahé (nedostatek domácích tovarů), takže za slušné kalhoty a kabát (sako) zaplatí se přes 100 rublů. (1 rubl — 2.50 kor.) Měl jsem příležitost dočísti se o Vás jako sběrateli obnošeného šatstva pro zajatce a proto obracím se s důvěrou na Vás s prosbou. Dovoluji si Vás obtěžovat, nenašlo-li by se něco u Vás, neb vyskytl-li by se mezi Vašimi známými a přáteli některý příznivce, který by mi mohl poslati obnošený tmavý svrchník, kabát (sako) a po případě kalhoty a čepici (na vyšší postavu). Viděl jsem zde podobné zásilky z Ameriky — tedy je vidět, že dojdou i v nynější době, kdy Spojené Státy jsou též ve válečném stavu. Výlohy milerád hradím. Spoléhám pevně na Vás. Za vzácné služby Vám předem děkuje zajatec — Čech — učitel Jan Podstata.

Kdes na frontě na Rusi, v srpnu.

Nejprve oznamuji Ti, drahý strýčku, že jsem vyvázl živ a zdrav. Byli jsme v tuhém boji, ti co z malé "české družiny" byli "rozvědky" až k "praporům smrti." Ztráty naše jsou veliké, ale na místa uprázdněná nové síly se hrnou, třeba ještě nebylo poznání, zač se vlastně my ze řad zajatců bijeme v té pohromě a chaosu ruského člověka otráveného jedem mezinárodním se švábskou vignetou. Co to dalo práce, nežli naše vojenská akce dospěla k bodu nynějšímu, na jedné straně vyčítal se nám vášnivý šovinismus a na druhé hrubě nás odstrkovali pro zoologický prý nationalismus, poukazující na nutnost obrození internacionály a zapomínající možnosti mezinárodní solidarity za velikého vítězství pravého demokratismu. A co se takto o nás "starali" ruští lidé, naši vlivní se mezi sebou přeli, kdežto my na frontě skutky dokazovali jak mělo by být v tyle ukázněno a zorganizováno to naše hnutí, které dnes již nemůže se spokojiti drobty a odpadky se stolu mírové konference, ale žádá si co Čechům a Slovákům po právu, po zákonech přírody i spravedlnosti náleží. V zajetí zkusil jsem všechny ty těžké chvíle opuštěnosti, bezradnosti a melancholie a nyní, třeba tolik obětí na krvi museli jsme přinést, tolik druhů nejlepších a bratří jsme ztratili, stojíme pevně, ba stojíme pevněji, nežli ti, již politické víry jsou "bolševiky" a tolik neštěstí na frontě způsobili vojsku našemu, zbaběle utíkající před nepřitelem lstivým i opouštějící zákopy, jakoby nebezpečí celé Rusi nebylo. Naši bili se a kryli ústup spolu s kozáky, těmi kozáky, kteří poznali již cenu a hodnotu "českého vojáka dobrovolce", od Jezerné, u Zborova až k Tarnopolu, ano i hlavně tehdy, když "prapory smrti" marně nastavovaly prsa svá česko-slovenská. My vítali ruskou revoluci, my od ní tolik si slibovali a naši za zády posílali do zajateckých táborů "letáky", spílalo se nám, že ta horda intelligentů i jiných nic nedělá a zatím my krví svou zpečetili co dávno mohlo se dělati, kde celé armády jsme mohli mítí našich lidí. Ani nevíš jak vítali jsme vstoupení Ameriky do války, listy Vaše jsme přímo hltali a když censura se ulevila, nebylo tolik vystříhaného z těch vašich časopisů a my zvědali konečně i o činnosti Vaší, jež obdivem nás naplnila. Rád bych Ti napsal co dovede kázeň bratrská ve zmatku strašném a jak si počínali někteří bratři naši, již odpočívají v "bratrské mohyle" nad vesničkou Cecovou, aneb o těch, kteří jsme museli konečně z nabytých posic ustoupiti, protože ruský mužik i ruský intelligent zapoměli svých povinností vojenských, ale nemohu a nesmím. Ruka se chvě při pomýšlení na to co a jak bude a tu si tak vzpomínám těch udatných junáků srbských, kteří třeba z vlasti vypuzeni bijí se dosud a čím dále statečněji. Těm vlast jest vše! Sešel jsem se s některými, ano minule setkal jsem se s Dr. Kostičem, Sokolem, jenž vyprávěl mi o Tobě i družině Vaší ve Skoplji. Jest oční lékař srbský, studoval v Praze a na sletech byl na obou. Dostal jsem jedno číslo "Sokola Amerického" a to z tábora kde dříve jsem dlel, posli mi dle přiložené adresy, snad dostanu. Dostal Jsi dopis můj v červnu psaný? To bylo ještě před vlastním našim tahem. Z domova nemám žádných zpráv, ač lístků poslal jsem mnoho. Maminka neví, že jsem se znovu dal i netřeba srdce její obtěžkávati a mysl otce kaliti. Všem Vám pozdrav upřímný a díky za zaslání! Tvůj Vlád'a Pokojný.

Sydney, Australie, 7. srpna.

Nemůžete si ani pomyslet, jak potěšily nás zvěsti o postupu Sokolstva Vašeho, na které manžel můj i v Americe byl vždy počítal, zejména od posledního sletu v Praze, kdy tolik Vašich jsme poznali. Mohu si pomyslet jak pohlíží ti na tu hroznou — hroznou válku. Jet' strašný to zápas. A i my poštižení jsme. Němce nás přinutil, tak jako nutil na školách v Elzasu a Lotrinsku, aby učilo se němčině, tak rakouští Němci snažili se odtrhnouti uzavřené území v Čechách od království

a co tu bylo útisku a nespravedlnosti. Vše to mne bolí, nebot' mně zdálo se, že bychom se měli míti všichni rádi, že všichni jsme lidé a tu že ti lepší všech národů mohli by se sejítí a nějak domluvit, aby nebylo pohrom válečných napříště. Na vzdor všechny té tak zvané civilizace však válka se rozplamenila a my třeba se co možná snažili čestně a usilovně, abychom do zápolu toho nebyli vtaženi, oetli jsme se pojednou v největším jeho rozplamenění a jediné co zbývá nám sloužití vlasti své dle na se vzatých povinností občanských udatně a za veškerých obětí, tou těšice se nadějí, že záhy konec dobrý se dostaví. Mezi tím nutno konati vše co se dá a proto i zde jsme se organizovali a utvořili odbočku Americké Lígy amerických žen, abychom dle sil svých pomohly ve spojení se všemi druhými jednotami pomocnými. A tak činíme se na prospěch Francie i našich hochů, uznávajíc, že i ženy v mnohém prospěti a pomoci mohou. Sbírá se, šíje a různé shromažďuje a tak jsem si vzpoměla, jestli by na vzdor mnohých Vašich sbírek, nezbylo i na nás zde. Nejsme tu nikterak majetní a přece bychom rády pomohly v práci Červeného Kříže již proto, že i zde jest již mnoho těch, kdož byli v boji ranění a trpí. A nemyslete, že protože tak od Vás daleko, že by jste mezi nimi nenašli i Čecha, Slovák a Slovany vůbec, ba naopak sešli jsme se s mnohými dobrovolníky z fronty francouzské, jež znali jsme v Praze.

A jistě Vás bude zajímati, že i zde ze zajatečů slovanských utvořila se legie a to vedením podplukovníka J. C. Walkera, s nímž nalezájí se mnozí čeští hoši dobrovolníci, Chorvátí a Srbové. Družina ta čítá celkem 96 mužů a má vlastní modrý stejnokroj, se slovanskou stuhou na rameni a australským kloboukem. O Čechy postaral se v tom směru hlavně censor Vašek. Na začátku tohoto měsíce dostala družina i svůj prapor v srbských barvách a evič se ve vojenském táboru v Liverpoolu, kamž i nováček z Melbourne a západní Austrálie se dostávají a k boji připravují, jakoby na důkaz co vše i zde se koná na povznesení demokracie a osvobození všech národů světa. Podplukovník Walker, jenž po delší dobu byl v Soluni, Vás zná osobně i práci Vaši v Srbsku.

Nedivte se, že bychom rádi učinili co nejvíce. Proto psala jsem do Ameriky mnohým svým přátelům, dožadujíc se příspěvků a sotva lepších mám přátel, nežli jsou moji přátelé čeští v New Yorku a Chicagu. Nikdy Vás a nikoho nezapomenu a jsem si jista, že kdybych tak mohla sama tam přijít, že bych k účelu tak šlechetnému dosti sebrala. Celá naše práce dobročinná a humaní nalezá se pod vedením válečné rady a tu každý příspěvek od Čechů, at' již zahraničních, aneb z české Ameriky zvláště dokazoval by jen, že jest to národ po vlastním osvobození bažící, jenž jest a bude loyálním vůči spojencům, jakž nesčetněkrát byl dokázal. Zdejší listy by jistě zdůraznily. Manžel můj pan Brittain ovšem povídá každému koho zná a s nímž se setká, že Čechové jsou pro spojence a já sama tisíckrát a tisíckrát vyprávěla o té staré, zlaté Praze české, o těch jejích krásách a těch velikých slavnostech sokolských. A tu vždy u nitru srdce svého přeji si jen, aby té drahé a krásné Praze ničeho se nestalo a ta stará Vaše vlast, aby nemusela ještě více trpěti, jsouc válečné pohromy tak dalece uchráněna až do sud, třeba jinak lid mnoho snad zkoušel. Oči bych si vyplakala, kdyby některá z těch krás Prahy měla býti zničena. Naučila jsem se milovati vše tam, ty památky mnohé i ten dobrý lid... Odpuste, že psala jsem Vám takto, není nás tu mnoho a vše spojenců všem nám jest drahá, každý projev sympatie vzácný a pomoc nutná, jestli cheeme dokázati, že jsme s těmi, kdož krev svou na frontě západní i za nás prolévají... Jak ráda bych všem Vám stiskla pravice a tak zdravím Vás srdečně i jménem svého manžela a jsem

Vám oddaná Martha L. Brittain,
c. o. American Consul General, Sydney, N. S. W.
14 Martin Place.

Kdes ve Francii, 20. srpna 1917.

To se divíš bratře odkud že Ti píši. Také dal jsem se dobrovolně a nyní jsem tomu rád, nebot' po náležitém výeviku v Texasu najednou jsem byl přeložen a v hodnosti desátníka poslán na Východ a konečně uskutečnila se touha má a jsem ve Francii. Cesta byla klidná, nestalo se nám zloha ničeho, ač byli jsme připraveni. Uvítání ve francouzském přístavě... bylo přímo skvostné, nejen vynikající hodnostáři civilní, ale autority vojenské vidí v nás pomoe největší ze všech spojenců. A jak se to pochodovalo městem. Jaký úžasný byl dojem a lid všude nás měl rád, zdobě prapory naše i nás. Za městem... připraveno bylo naše ležení a netrvalo dlouho, již jsme se ulebedili. A jak bys' se potěšil bratře doktore, kdybys hned na začátku setkal se s Čechy. Byli to vesměs zajatci a většina Sokolů různých jednot českých, kteří pracovali na stavbě tábora. Dostali se sem ze Srbska a co jich bylo již znali pomocnou Vaši družinu. Vyžádali si pozdrav na Tebe i díky všem za to co pro ně učiněno jest. Česká četba z Ameriky hlavně je těšila i pomoe druhá. Někteří přihlásili se již k dobrovolníkům a jiní již dávno jsou v legii a zejména Novotný, Vrábek, Štěrba a jiní povídali nám, že by takové družiny jako Jste měli v Srbsku i zde u nich a bratří Srbů bylo nutně třeba i těši se, že se na ně ani ve Francii nezapomene. V tom případě jsou všichni ochotni podati rukou svých a upřímná i vděčná srdce bratrská, aby se pomohlo ozdravením jich i k uskutečnění snah českých. Také s několika Srby jsme se sešli, přijeli sem z Afriky, kde mají shromaždiště dobrovolníků Srbů, Chorvatů a Slovinců z Ameriky a zde nakupovali, lecos připravující. Proti oněm zajatcům českým ovšem vypadají tito junáci zdravější, silnější a také tváře jejich prozrazují, že byli lépe živeni. Ti hoši naši zde ve Francii mají se však již lépe. Jen lituji, že najednou dostali rozkaz, že s námi americkými vojáky nesmí hovořiti a rozkaz ten strážé jejich přísně konaly, poukazující na to, že buď se musí mluvit anglicky nebo francouzsky. V celku zdá se mi opatření vhodné, nebot' sami zajatci naši stěžovali, že mezi nimi ještě nyní mnohý jest "Austriják". Jen žádali opět něco ku čtení a libovali si, že ukázati mně mohli některá čísla starší "Svornosti", "New Yorkských Listů" a "Sokola". Měli však jen jedno číslo pouze. Dostali prostřednictvím Vaším skrz Americký Červený Kříž prádlo a učebnice jazyka francouzského a jen zimy se opět strachují, nebot' lecos potřebují i kdyby šli do zákopů. V Paříži jsem byl minule na dovolené i setkal se s mnohými bratry tamními. Většina jich již pohynula, jiní jsou zmrzačení, ale na vzdor tomu pracují a jistě ochotně co by se do Francie jim, aneb hochům našim poslalo, at' zajatcům, aneb dobrovolníkům by opatřili, zejména, když poslalo by se na základnu Amerického Červeného Kříže, jakž zřízena jest v Paříži. Tam máme i čítárnu, poštu svou a opatření zásilek pro naše vojsko americké. Mně se náramně líbí ten život vojenský, musíme evičit pilně, ale ztrava i druhé je dobré a důstojníci naši k nám velice hodní. Mnohému již naučili jsme se "po francouzsku" a jsme již nedočkaví "na vlastní práci tam nahoře." Posílám adresu. Pošlu brzy dopis další, jen pošli nějaké kuřivo. Jiného nešchází nám nic. Na zdar!

A. Novák.

Ft. Bliss, El Paso, 3. září.

Drazí bratři! Jest dnes svátek a právě dokončili jsme naši každodenní práci. Zbývající část dne máme volno. Používám toho, tudíž ku psaní. Myšlenky mé letí do Chicaga, neb vím, že dnes bude tam svátek Čechů a já tak rád bych byl přítomen, oblékl se do té naší červené košile a vyšlápnul si s Vámi. Stýská se mi po tom našem Sokole, neb za těch několik roků v Slávském přivyknul jsem tak, že se mně požitok ten stal téměř nepostradatelným. Za krátké budou tomu 4 měsíce co opustil jsem tu naši těloevičnu již

dost prázdnou a nemám tušení jak to tam nyní vypadá, zdali se dosud eviči neb ne. Dle zpráv v "Sok. Amer." myslím, že poměry se o nic nezlepšily a že bratři chladně dívají se na to, jak ten Sokol žije. Tolik námahy a práce bylo věnováno starými horečnými na povznesení jednoty a nyní liknavostí snad má to vše přijít v niivee. Mnoho večerů prosedím ve vzpomínkách a přemýšlení o tom všem, jakým způsobem dalo by se vše napravit a v chladných srdcích bratrů oheň a lásku pro to Sokolství rozlít. Jest pouze třeba vniknout v tu krásu Tyršovy ideje a hledati v ní požitek, který nám nemůže poskytnouti nic jiného. Přál bych při tom bratrům prožiti ty krásné okamžiky vyvozené pouze vzpomínkami na chvíle prožité v Sokole — daleko od svých milých na hranicích Mexika. V těch chvílích zapomínám, že jsem v Texasu a okolí proměňuje se mně v tělocvičnu. Ve svém skrovném vojenském majetku chovám knížečku, ve které pouze krátkými ale jasnými slovy, shrnuta jest celá krása Sokolství, a ta dojde-li na nás řada poputuje se mnou na bojiště. Ta ve chvílích těžkých, bude posilujícím balsámem a vlévati nadšení v sokolské srdce. — "Nezhanobím zbraně posvátné, aniž opustím druhu, s nímž v řadě státi budu. — Vlasti nezůstavím menší, ale větší a mocnější než jakou ji přejmu," atd." Tak začínala přísaha mladých Athénanů zavazujících se k obraně vlasti. Týž slib měl by každý bratr složit vstupující do Sokola, a také jako muž jemu dostáti. Tak představoval si náš Tyrš, když dle vzoru řeckého, Sokolství tvořil. Jest nás již slušná řádka v armádě a my všichni přísahající věrnost hvězdnatému praporu, zároveň přísahali jsme našemu červenobílému. A v armádě pro ty, kteří přísahu zruší mají vězení, leč nebylo by ho třeba neb vojín je si vědom svého slibu. Napadá mně otázka, proč mají být všechny ty sliby v Sokole tak záhy rušeny, měly by jsme mít v dobrovolné a demokratické organizaci taková hrubá opatření? Jistě že by každý protestoval due, v době, kdy veškerá snaha lidstva směřuje k svobodnějšímu žití. Není třeba zákonů pro lidi, kteří vědí, jaká jsou jejich práva i povinnosti. Takové lidi, zkázené chtěl Tyrš Sokolstvem vychovat a sokol jednoty určil za školu. Jak dalece jsme k tomu směru dospěli? Je třeba uvažovat o tom a vniknouti hlouběji do významu Sokolství a používati ho jako zrcadla, abychom se viděli, jaké změny rok od roku se s námi dějí. Tak jako mladík s neúhledným a slabým tělem vstoupivší do tělocvičny, záhy nabývá obléjších tvarů a svaly mu tuhnou, tak postupně mělo by se dít i s nabýváním sokol. vlastností, leč musí se doznat, že v tom směru jsme zakrňovali. Nechej odtud z dále činit výtky, nepokládejte také několik těchto slov za výtku, neb jako součástka té veliké rodiny sokolské, dovoluji si tak psát. Několika měsíční odloučenost od Sokola, s kterým jsem téměř srostl, působí na mne zvláštním dojmem. Všichni bratři evičeni, kteří dnes slouží v armádě musí doznat, že daleko snázejí, snázejí vše to, co nese s sebou život vojenský. Vyrvalosti, otužilosti, hbitosti a různé jiné vlastnosti, kterým jsme se učili v tělocvičně, jsou nám nyní ku prospěchu. Když pak sleduji průpravná cvičení rekrutů, tu museli jsme z počátku býti otužováni k různým cvičením pozdějším. Jízda na koni, která jest tak na pohled snadná, vyžaduje otužilosti určitých svalů, a nežli nás zde posadili na koně předeházela tomu dvouměsíční průprava a (tuhá) cvičení prostných a na prkenném koni. Přirozeně, že jsem byl v tom ohledu ve výhodě oproti jiným, máje řádnou zkušenost ze Sokola, o pořadových cvičeních není třeba mluvit. Tot' postačitelý důkaz, že jsme se v tělocvičnách nedřeli nadarmo. A kéž by tak bratři sehopní cvičení, uznali a tělocvičnu naši zaplnili tak, jak tomu bývalo před lety. S jakou radostí vraceli bychom se po vykonání své vojenské povinnosti v rušné tělocvičny a znovu chopili se práce. Bratři drazí, mohu Vás ujistit, že s velkou radostí budu se vracet v bratrský kruh Váš, abych pak nabytých zkušeností použil

ve prospěch naší věci. Skrovné své síly dávno zasvětil jsem vznešenému Sokolu a důvěry, kterou jste mně někdy poctili si vážím. Pevně věřím, že lepší časy spojené Sokolstvem nadejdou, bude-li snaha všech jednotlivců k vyššímu cíli směřovat. Přeje Vám v další činnosti plného zlatu Vás zdraví a vzpomíná oddaný M. Pěničik.

Lyons, Ill., 3. září.

T. J. S. Slovan v Lyons pořádala svůj výroční výlet se cvičením žaetva, dne 26. srpna 1917. Neděle byla krásná, ale návštěva odpoledne slabá. Jednota Sokol Berwyn jediná poctila svou sousedku návštěvou s bubínkou četou v plné síle. Také z několika jiných jednot bylo viděti jednoho, dva členy. Bratři chicagští měli by sobě alespoň někdy této jednoty lépe povšimnouti, neboť při vycházkách pochodových jest naše první stanice v zelené přírodě. Neboť jsou naše české vesnice v Americe odsouzeny k umírání. Ne ty, které se k životu chtějí hlásit, neb se hlásí, ty musíme podpořit, neb ony jsou důležitým článkem v řetězu našem. Po spojení nastala jakási ochablost u některých členů. Ti, již konají svou povinnost, žádají třeba mlčky i ostatní ku práci. Jak milé jest slyšeti, když náčelník vyzve k pořadovým starší bratry, tito s ochotou přijímají a dostaví se jich 20! z malé jednoty. Tedy skoro polovic! A když starosta projeví radost nad výbory při výletě, jak neunavně pracují, jenže k večeru, když ty naše hospodyňky nakrmily hladových, kterých na výlet nemohly s sebou vzíti, návštěva se zdvojnásobila, a tu bylo třeba více výborů. Když jednota 270 členná má výlet, dostaví se jich nejvíce 18 až 20, a jednoty ve vesnici Lyons také bylo 20 v průvodu. Tu se jde dětem příkladem pro demonstraci českosti v ulicích. A radnice jest naší tělocvičnou, naším domovem na čas, v osadě kde pouze jedna osmina obyvatelstva jsou Češi, dělníci. Co jednota se vzdává k novému životu, ženský odbor se přeměnil v obyčejný klub. Zelela chvalitebně; kdo nechce býti Sokolem, rozumně činí, když čestně odstoupí. Zde se toho nestalo, neboť majetek odborů všech jest majetkem jednoty, která jej pod svým jménem budovala, a odbor nemá práva jej bez svolení jednoty dávat klubům neb komukoliv. Místonáčelník, br. Musil, byl zraněn na nohou pádem železa v továrně, takže ani nemohl se s námi ani s tou drobtinou potěšit. Za to jeho dva synové Karel a Eda vypomáhali za tatínka při výletě a jejich kamarádi (členové dorostu, Leksa, Kesl, Gatz) ochotně pracovali. Taktéž i dorostový klub bude snad možno v brzkou utvořit. Hoši se mají k životu. Jen chutě k práci! Nebude marnou, a rozumějme si! Po spojení Sokola Slovan s bývalou jednotou Lyons bylo ujednáno, aby se založil stavební fond, aby my aneb naše dítky nemuseli býti stále v podruží. Bylo též vykonáno. Br. pokladník uložil do banky \$229.11 na stavební fond určené. V první řadě schůzi byli zvoleni následující činovníci: Starosta Aug. Novák, taj. Frant. Černý, účetní Jaroslav Zita, pokladník Edvard Kubáň. Na zdar!

Frank Černý.

Armádní Camp, Anglie, 5. září.

Během posledních dnů valná část našich českých dobrovolníků ve službách kanadské armády byla s ostatní rezervou poslána do Francie. Jdou do krvavého zápasu s mužným nadšením, jsou odhodláni buď padnouti neb zvítěziti, a s určitostí možno počítati, že ne jeden z nich svou vlastní krví skropí posvátnou půdu heroismem proslavené a nám sympatické Francie.

Snad jednou po ukončení války referováno bude před tribunálem českého národa o zásluhách amerického Sokolstva v tomto velikém světovém konfliktu, a tu nebude z místa věnujete-li ve statistice zaslouženou zmínku našim junákům stojícím ve službách spojenecké armády Velké Británie. Netoužíme po slávě, asi se neheeme dovolávat

nějakého uznání, jenom prosíme, aby jména našich statečných ochránců národa zůstala v seznamu těch, kteří v dnešním boji krváceli, a umírali v zájmu Slovanstva a civilizace.

V řadách naší Družiny Českých Dobrovolníků v kanadské armádě se nachází slušné procento odchovanečů bratrských jednot sokolských z Ameriky, a co jeden z nich právem může konstatovati, že ne jeden z těchto pro vznešenou ideu volnosti a demokracie nadšených junáků je vzorem ve svém chování a čestným reprezentantem armády zesnulých zakladatelů našich Tyrše a Fugnera.

Pamatujte se na první počátky spojené s organisováním naší samostatné družiny; mnohý se nechal klamati domněnkou, že v krátkém čase bude možno utvořit celý batalion, pracovalo se s mnohým nezdarem a na místo uznání a povzbuzení dostalo se mnohým trpkého nevděku, a dnes upřímně litujeme, že pod naším praporem neshromáždilo se několik tisíc lidí na smrt odhodlaných, vždyť jdeme společně za jedním cílem.

V jednom z minulých čísel Sokola Amerického zmínil jsem se o v pravdě sympatickém přivítání, kterého se dostalo našim dobrovolníkům při návštěvě města Londýna, snad celá česká kolonie nás hostila ve svém středu a v útulných místnostech "Sokola" uspořádán pro nás skvělý večírek, však žel i jejich řady jsou démonem války značně decimovány, jenom několik vojenských služby neschopných členů zastává funkce a chrání jednotu před zaniknutím.

Neradi pronášíme neoprávněné stížnosti, však v tomto případě upřímně litujeme, že nám snad ani jedinému nedochází "Sokol Americký". Život v armádě za dnešních poměrů není tak utěšeným, aby dovedl mysl člověka udržovati neustále v růžové náladě, pod dojmem vlasteneckého nadšení a v těch momentech plných trdných vzpomínek ušlechtilá četba je tišícím lékem rozrušených nervů a zábavným společníkem. Snad pochopíte a nezapomenete? Často jsem k vám chtěl zavítati s myšlenkou za účelem propagačním, však neosměluji se v tomto směru diktovati, nemám k tomu práva a nejsem zasvěcen v poměry, však myslím, že to může sloužiti věci sokolské jenom ku prospěchu a proto bych odporučoval co možná největší rozšíření "Sokola Amerického" a jiných publikací, spadajících do seznamu naší sokolské literatury, musíme uvážiti, že dnes S. A. je jediným našim orgánem v pravém slova smyslu, srdcem a tepnou našeho národního citění a energie, jediným zásadním, neodvislým a v každém směru pokrokovým listem, který po konfiskaci "Pražského Sokola" stal se tlumočnickem armády slovanského Sokolstva za hranicemi rakouského mocnářství, a s myšlenkou povznesení mravních a tělesných sil v národě našem stal se apoštolem tisíců bratří stejného s námi vyznání. Nelitujte finančního nákladu, posílejte S. A. našim nešťastným, bídou a nedostatkem pronásledovaným zajatcům a nezapomínejte českých legionářů v armádě spojenecké.

Zavedení vojenských cvičení v sokolských tělocvičnách a pořádání zvláštních kursů za stejným účelem je v přítomné době nejen povinností, ale důkazem, že Sokolstvo americké pokračuje s duchem času, že se dovede přispůsobiti požadavkům válečné doby, která vyžaduje naprostou mobilizaci všech upřímně smýšlejících lidí, kteří jsou odhodláni buď poctivou prací neb ve službách armády dokumentovati svoje sympatie před ostatním světem.

Velkou chybou našeho mužstva je naprostá neznalost anglického jazyka, ty nejlepší vědomosti a obdivuhodné nadšení zůstávají bezvýznamné, pakli je člověk nedovede svým představeným objasniti v řeči srozumitelné; tím trpěla naše družina a tytéž stesky slyšíme v dopisech českých dobrovolníků v americké armádě, a v tom případě technická část v S. A. věnovaná základům vojenského cvičení v anglickém překladu je znamenitou pomůckou a praktickým rádcem našim bratřím v americké a britické armádě.

Snad je dodnes v Americe jisté procento chladných vlastenců, kteří se dovedou stavět do služeb národa jenom tenkrát, když se jim slibuje znamenitá odměna, však dnes v době nad jiné kritické jeden jako druhý musíme si uvědomiti, že zájem národa není žádnou akciovou společností, kde se kupují dílce po dolaru, dnes musíme obětovat nejenom naše životy, naše blaho rodinné, ale každou myšlenku vlastenecky smýšlejícího srdce, sílu otužilých paží a snad časem i tu poslední možnou práci vydělanou hřívnou. Jenom vlastní silou zachráníme národ před hroznou katastrofou a jistým zaniknutím.

Odeházíme do Francie na pomoc národu, s jehož reprezentanty jsme se v minulosti sbratřili na našich sokolských olympiádách ve zlaté slovanské Praze, a slibujeme Vám, že čestně vytrváme do posledního okamžiku, do posledního muže a bude-li nám osudem dopráno, navrátíme se k Vám jako Sparťané buď to se štítem nebo na štítu, za sokolským heslem: "V myslí vlast, v srdci smélost!" Jdeme smrti vstříc, za vytčeným cílem, a velikou a svatou ideou.

S pozdravem našim bratřím zaoceánským Na zdar!

Fráňa Klepal.

Syracuse, N. Y., 9. září.

Loučení, loučení! Tak se mě vlastně zdá, že ten celý náš život je jenom ustavičné loučení. Jak je tomu dávno, co jsme se loučili s domovem, co jsme se loučili s hochy, kteří byli přiděleni k 16. pluku. A už jsme se zase loučili. Tentokrát s našimi hochy od 23. pluku, kteří odjížděli ve čtvrtek večer. Kam, teď sám nevím, ale až budete číst tento dopis, možná, že už budete vědět. Stále se proslýchalo, že pojedou pryč ze Syracuse, pomaloučku dostali všichni výzbroj a oblek a najednou ve čtvrtek přišla zpráva, že 23. pluk jede a jel do opravdy tentokrát. Pamatujete se na to naše loučení v Sokolovně Havlíček-Tyrš? Naše loučení nebylo tak imponující, ale bylo upřímnější. Maně si vzpomínám na vtip, který jsem nedávno četl v "Life". Při odjezdu vojínů ptal se pan A. pana B. Kde jsou Ti co vykřikují "Sláva nám" a co stále řeční a výskají? Odpověděl pan B.: "To jsou Ti co zůstanou doma!" — Pravda, naši bratři, co se týče těch starších a ženatých, ukázali vůli dobrou, ale bylo tam mnoho těch, kteří slibovali "My přijedem za Vámi!" a pak zůstali pěkně doma za pecí. Ale jak budou spokojeni až je pan draft vytáhne? Zaběhl jsem. Chci psát vlastně o našem loučení s 23. plukem. To se odbylo kráťe. Stisk ruky a upřímné "Na zdar příteli! Na shledanou, tam někde!" — Kde asi? — Potom jsme viděli už jak vychází z tábora compagnie jedna za druhou ve válečné síle 250 mužů, celkem asi 3,200 mužů v pluku. Stálé výkřiky, Na zdar! Na zdar! bylo slyšet jak přecházeli kolem nás pozůstalých naši bratři, kteří, budou bezpochyby následovat ty v 16. pluku do Francie. Ještě ten večer byli naloženi do vlaků a v 6 hodin večer vyjeli ze Syracuse. — Ku konci ještě pár slov o našem klubu, který slibně začal a který by se byl udržel nebýt odjezdu bratrů v 23. pluku. Ale my už na zklamání našich snů pomalu zvykáme a přes to hledíme budoucnosti vesele vstříc a doufáme, že ten hlavní o "Samostatnosti národa českého" se vyplní.

Váš

V. Šimaner.

Fort Worth, Texas, 10. září.

Delší čas již uplynul od chvíle kdy jsem psal, a spíše z povinnosti jak mi čas dovoluje píši opět. Psal jsi mi br. Vonašku, že by jsi nám přál vlastního hnízda. Co před dvěma, třemi měsíci zdálo se nemožností, stalo se skutkem a dnes díky osudu, eviříme pod střešou vlastní. Je to sice společná síň se S. P. J. S. T. jsme tedy vlastníky dva spolky, leč bude-li svornosti doufám, že půjde vše ku předu. Rozmysleli si bratři, že bez síně jednoty je stále v stejném stavu

Částka, která odhlasována byla Č. N. S. vybere se mezi členy Sokola a ze zábav a tak se stalo, že již jsme krytí v čas nepohody, co zatím vděčně vzpomínáme opuštěného dvorečku br. Bečana a s vděkem vzpomínáme dobrých těch lidí, jež bezmála tři roky jsme obtěžovali.

Děkuji Vám jménem jednoty za vše co dobrého jste pro nás podnikli, zasluhujete si toho měrou plnou. A nám nikdy nevymizí z paměti, že dvoreček Váš byl naší kolébkou. A pročež ještě jednou srdečný dík a naše Na zdar! Dne 8. července pořádán byl u nás Župou Jižní slet spojený se závody jak již bylo podotknuto br. náčelníkem Župy Fr. Rendlem. Vše vydařilo se při ideálním počasí nad očekávání. Čistého zisku bylo \$190.05, které jsme odvedli zdejší odbočce Č. N. S. V první řadě zaslouží si plného uznání a díky br. K. Kučera z Dallas, jenž si veškeré řízení převzal na sebe a tu Ti bratře jménem jednoty děkuji. Děkuji dále br. Fr. Rendlovi, br. J. Buňatovi, všem jednotám, jež borec svoje vyslaly. Sokolicím "Libuše" Dallas, Dorostu, Hudebníkům Ennisským za bezplatné účinkování kapely br. Moučkové řízené, vskutku krásná hudba — jaké jsme kdy měli. Dále všem šlechetným dárcům a volám všem jménem jednoty: Díky! Dne 9. července pak pořádána byla na našem pozemku poradní schůze delegátů všech jednot. Dne 28. července jeli jsme do Ennis, bychom byli přítomni na 29. při otevření Sokolovny. Jeli jsme "nákladním autem" cestou zažili jsme mnohá dobrodružství, ale přec jsme dojeli asi k půlnoci šťastně do Ennis, kde si nás vzali na obtíž i s naší ekypáží manželé Radovi, uctíce nás v pravdě po bratrsku a já Ti br. Rado a paní Radová za vše jménem přítomných děkuji. V neděli pak odpoledne, dne 29. jsme evičili. Bylo to zároveň loučení se našich bratří, již po několika málo dnech již naše řady opouštěli jdouce do služeb Strýčka Sama. Bylo to loučení věru smutné a při řeči br. M. Pázdrala z West, většina slzela a měla také proč, při pohledu na ty naše junáky, již za nedlouho budou čelit náporu německé soldatesky tam někde ve Francii. Nám odešlo jich šest. Jsou to: K. Váňa, Vác. Míka, Vác. Jungman, Vojtěch Šilhavý, Jar. Urban a Jan Koldín. Členové tito mimo br. Urbana byli všichni evičící, a nyní nás zbývá evičících s náčelníkem 6. Dva dny před odjezdem jsme jim pořádali večírek na rozloučenou poprvé v nové síni a výtežek: jejich to třeba poslední přání byl na Č. N. S. A nyní nám nastaly jen smutné vzpomínky, na bratry, již byli duší naší jednoty a chloubou naší, vrátili se bozi vědí. Volám Vám bratři u té Texas First Artillery "Vrat'te se nám zdrávi!" Na shledanou

Jos. Štěpánek.

Cleveland, Ohio, 18. září.

Když roku 1914 začátkem srpna dva z nejhorších lotrů v střední Evropě nařídili a podepsali rozsudek smrti proti nevinnému Srbsku a Belgii, zároveň tím proti milionům nevinných lidí na které čekalo vyvraždění, strašné utrpení pro rodiny záhuba a otroctví, proč byl určen ten ubohý lid nevině k tak hroznému osudu? Aby německý korunovaný padouch s pomocí zehátralého Rakouska dosáhl světové vlády, kdo by stál v cestě nebo kladl překážku tomu drzému požadavku, měl být vražděn od těch dvou lotrů. Když přišla ta děsná hodina rozsudku smrti, ta neomylná hlava přec věděla jaké nelidské a barbarské hrůzy budou z toho následovat, nepřišel vstříc ani jediným slovem před národy světa, aby svou křesťanskou láskou a naukou snažil se zamezit a odvrátit tu hrůzu a děs co svět měl k očekávání. Tak jako tyto dva lotři pevně doufali, že jistě zvítězí, tak i ten tak zvaný svatý otec, ničitel práva, lidskosti, civilizace a vzdělání, on též doufal, že při této příležitosti nebude zkrácen v jeho moci, a že jeho panovační choutky budou lépe upevněny, po případě rozšířeny tam, kam jeho moc nezasáhla. Srbsko nenáviděl, Francii neměl rád a Rusku nepřál, při této jezuitské lsti mlčel a doufal ve výsledek, a pak by se

byl hezky rychle k slovu přihlásil též s jeho požadavky ne pro osvobození lidstva, ale splnění jeho žádosti, že lidu žádné právo nepatří, ani svoboda, právo a moc, že přináležejí výhradně jen hlavě církvi a bohem ustanoveným panovníkům. Nauka toho krále černokněžníků jest, "každá moc přichází od boha, buď podřízen a poslušen vrchnosti tvé, neb ta božskou vůlí ustanovena jest, kdo se vrchnosti protíví, bohu se protíví!" Tu to máme pěkné nadělení k čemu jsme určeni, krev se musí rozbourit v těle každému vzdělanému a inteligentnímu člověku při vzpomínce, že v dnešní tak pokročilé době, a v kulturním vývinu, má být podřízen a ovládan barbarem a tyranem ustanoveným ještě větším a vyšším barbarem, aby trýznil lid. V dnešní době má vzdělaný lid jiné přesvědčení a náhled o moci, totiž že všechna moc pochází od lidu, ale ne od žádné vyšší moci, která vůbec neexistuje, lid chce to právo co mu přirozeně patří, lid jest schopen vládnout sám sobě a touží po příležitosti, aby se zbavil všech těch barbarů a tyranů i toho co je ustanovil, je odstranit jako škůdce a nebezpečí pro vzdělanou společnost lidskou. Vzpomeňte si vy lidumilná trojice, Vilíme, Karle a Benedikte, že vaše bídné žádosti jsou ne jenom civilizací nepřijatelné ale vůbec nemožné. Taková učení a literatura tohoto druhu měla již dávno být odevzdána tam kam patří. Nyní jest otázka proč jest člověk na světě, a proč jsem přišel? Abych byl tělesným a duševním otrokem nízkého stupně, bez práva, bez jakékoliv spravedlnosti, podřízen surové a tyranské vládě světské a kněžské celý svůj život? A tím, aby další pokolení lidská byla vychovávána v hrubé pověře nevědomosti, beze všeho vzdělání na nízkém stupni civilizace, aby se lid nacházel, oni dobře vědí, že jen s lidem na takovém stupni se nacházejícím, jest zabezpečena jejich moc, vláda, pompa, lehký velmi pohodlný a příjemný život, ale to není vše, ten lid musí dokázat jak nízkým tvorem jest vůči nim, padnout na kolena a klanět se. Člověk není zde na světě pro takové choutky lidiček, aby byl otrockým jich majetkem, ale jest zde pro daleko větší a vznešenější účel a sice, aby dosáhl vyšší a důstojnější stupeň lidskosti a civilizace, aby mohl žít život takový, který by měl cenu pro člověka. Na tom stupni co člověk se dnes nalézá, docílil a dosáhnul vývinem a vzděláním, ale ne tím co věřil, anebo kolikrát za rok mačkal růženec. Kdekoli se římská hierarchie upevnila v její moci a vládě, ta se postarala velmi dobře, aby školy byly v její moci, kde tomu okolnosti dovolily vychovávala přesně dle svého způsobu, důkazů toho máme mnoho aniž by jsme museli jít daleko, nahlédneme do sousední republiky Mexika. Za čtyři sta roků její vlády naučila tak psát a číst deset procent lidí a to jest ještě většina těch lidí, kteří se bez znalosti čtení a psaní obejít nemohou, dle toho také to zřízení a ten lid vypadal, to nic nevadilo těm pokryteckým jezuitům, kteří se na to dívali lhostejně a těšili se z výsledku jejich práce, která jim pomohla vlastnit jednu třetinu majetku ne-li více. Však přišla doba i v této polocivilizované zemi, vyskytl se muž, který chce zavést civilizaci a pokrok pro mexický národ, aby se přiblížil k pokročilým národům. Roku 1916 30. srpna generál Garranza v usnesení ustanoveném prohlásil veřejně skonfiskování a znárodnění majetku katolických kostelů v Mexiku. Dále praví vláda, kostely budou kontrolovány kněžstvem, vláda však si ponechá právo nad dozorem jejich a zamezí, aby nebyly k žádnému jinému účelu upotřebeny, nežli jak jest předepsáno zákonem, dále vláda si ponechá právo zastavit upotřebení těch místností k uctívání a pobožnosti po jednom roce služby. Asi za dva měsíce následovala druhá velká změna, a sice vláda vzala školy z kněžské moci a nařídila zavedení veřejných obecných škol, do nichž nemá přístup k vyučování katolická víra i též žádná jiná. Tak i v Mexiku nahlédli kde spočívá to zlo, ta vina, že lid jest tak na nízkém stupni civilizace a ty velké vnitřní rozháranosti. A jak velice důležité jest mít dobré školy občanské v demokra-

tickém duchu zavedené, to jest že jediný prostředek dosáhnouti lepšího stupně jest vzdělání a ne ten nakažlivý vřed vira a jejich duchomorný. Jakého náhledu jest vůči veřejným školám ve Spojených Státech před časem dokázal svým článkem v jeho farním plátku jeden český pimpáter v Clevelandu, mezi jiným praví: "Přesvědčení dokazuje, že nevěrecké školy vychovávají nevěree, zpátečníky, pohany, ožraly, svobodáře, padělatele, švindlře, vrahy a samovrahy, atd." aby ta květomluva byla kratší. Jaká to hrubá a drzá urážka pro poetivé rodiče, kteří do těch škol své dítky posílají, aby se naučily potřebným a užitečným věcem, pro jejich budoucí život tak potřebným. Jaká to surovost a pošpinění státního školního zákona v této zemi, takový surovec není hoden, aby byl trpěn v této republice — krásná chloubka pro český lid není-liž pravda? Jest to zase jeden důkaz z mnoha jiných, jak úsilovně zde pracuje římská hierarchie zmocnit se veřejných škol, jak rozvřívá jest po celých Spojených Státech, její intriky a podloudné zrady na zničení demokratického zřízení, že skutečně Spojeným Státům hrozí nebezpečí od římské hierarchie více, nežli by se na pohled zdálo, toho by nám mohla dosvědčit a podat důkaz z mnohých vyšetřování a soudů, které byly vedeny proti paličským a drzým intrikám římské hierarchie od americké Ochraně Ligy Volného Tisku, její místopředseda Gilbert O. Nations má svou úřadovnu ve Washingtoně, aby mohl rychleji a účinněji zasahat proti podrývání a ničení naší ústavy a zákonů a hájit občanské právo Spoj. Států ústavou zaručené. Zdali lid ve Spoj. Státech nebude velmi opatrný a bedlivě pozorovat špinavé intriky římské obludy a v čas zakročit, aby se předešlo té hrozné katastrofě, která by následovala, běda příštím pokolením, běda bohyni Svobody, neb římská hierarchie vztahuje po ní svou ruku, aby jí zardousila. Jak křesťanskokatolická nauka souhlasí s civilisací a jak jí pomáhá zavádět, jest toho důkaz ve Španělsku, který se udál asi před osmi roky. Španělský lidumilný paedagog a učenec Ferrer agitoval a řečnil ve prospěch zavedení veřejných občanských škol, viděl, že jiná spása není pro jeho národ, aby se povznesl duševně jen ve zřízení svobodných škol. Byl obžalován na nátlak kněžstva jako buřič, že pobuřuje lid proti vládě a církvi a za tak šlechtinou myšlenku byl odsouzen k smrti zastřelením jako sprostý zločinec. Jeho dcera prosila úpěnlivě na kolenou madridského kardinála, aby odvrátil rozsudek smrti a zachránil jejího otce, ale marná byla její prosba, pomsta Říma musela být vykonána, až přijde doba španělský lid uctí jeho památku jako mučedníka. Mají se takové ohavnosti a zločiny dále provádět i ty co se dějí za dnešní doby v Evropě, anebo jest již na čase udělat tomu svatému a světskému pořádku konec na vždy, rozsud' sám milý čtenáři. Na zdar! Vác. Kozdera.

Kelly Field, Tex., 20. září.

Milý doktore, vážený příteli! Dobře, že Jsi mně nastávající jubileum newyorského Sokola připomenul, váže mne k němu několik milých vzpomínek, že bych to pokládal za neodpuštělný nevděk, kdybych je nyní neuvedl.

Po prvé jsem do New Yorku zavítal na zpáteční cestě z posledního sletu všesokolského v Praze. Brzy se mi zastesklo po evičení, proto zašel jsem si do Sokolny na 71. ul. se žádostí, mohl-li bych si tam občas jako host zavičít, uváděje, že jsem členem Sokola Slávského v Chicagu a nevěda, jak dlouho se zdržím, nerad bych členství své jednoty změnil. Mému přání bylo nejen s největší ochotou vyhověno, ale když se můj pobyt prodloužil a moje "pohostinská vystoupení" stala pravidelnou návštěvou seznal jsem, že jako já, každý bratr, at' právě z vlasti přibylý, neb "modrý" či "červený" náhodou do města zavítavší, nalezne tam v pravdě bratrského přijetí; sokolské hnízdo v této "bráně Ameriky" jest stejně teplé pro každého.

Ještě lépe poznal jsem vlastenectví a pravého ducha sokolského této jednoty, když dvě léta později, v říjnu 1914, ubíral jsem se přes New York s Česko-americkou Pomocnou Výpravou do Srbska. České Chicago, ač většina účastníků byla odtamtud a všichni Sokolové, chovalo se k našemu podnikovi celkem chladně. Jen s tíží sehnali jsme tam něco šatstva a lékařských potřeb pro trpící národ srbský. Jistý lékařník, honosící se všemi známkami blahobytu, když jsem jej požádal o trochu obvazového zboží, třeba poškozeného, mi odpověděl, že jedeme do Srbska "beztoho jen tak na výlet" a že tedy podobných věcí nebudeme potřebovat. (Zdali pak jste se pane zastyděl, když jste četl, že pět z nás devíti ztratilo na tomto výletu život?) Za to český New York a zejména Sokolové správně pochopili význam našeho podniku a sotva se o něm dověděli, ihned zahájili horečnou činnost aby svojí hřivnou k jeho zdaru přispěli, takže když jsme tam přijeli, měli již bedny šatstva, prádla, lékařských i jiných potřeb připraveno. V Sokolovně dostalo se nám co nejvřelejšího přivítání, byli jsme tam jako doma; sta krajanů přišlo nám tam přáti štěstnou cestu, každý pro nás měl několik upřímných slov povzbuzení. Když jsme pak odjížděli, snad celý Sokol nás šel do přístavu vyprovodit, mnozí ani do práce k vůli tomu nešli, aby nám mohli dát poslední pozdrav. Což tedy divu, že jsme na New York po celý rok a v dobách i nejtěžších nejradyji vzpomínali?

Dobré skutky nesou později, třeba i po létech, svoje zasloužené ovoce. My ovšem nemohli jsme se Vám, bratři newyorští, nikterak hmotně odměnit, však ten hvězdnatý prapor, jež jste nám darovali, aby zdobil po celý rok tu naši "bolnici" ve Skoplji, a jež jsme Obci Sokolské celý rozdraný, větry a dešti ošlehaný přivezli nazpět, budíž historickou památkou Vaší šlechtnosti. Dnes, když jsme všichni členové srbské výpravy, kteří jsme ji přežili, opět za jiným posláním po světě roztroušeni, (ovšem mimo Tebe doktore, jemuž v tom stáří brání), přijměte ode mne jménem všech v dík za vše, co jste pro nás a náš podnik učinili vřelý pozdrav k Vašemu vzácnému jubileu. Chvála vaší práci minulé a zdar budoucí! Váš Vlád'a Skřivánek,

Sgt. 109. leteckého sboru,
San Antonio, Tex.

V Baltimore, Md., 22. září.

Jindy v tuto dobu roční dopisovatel měl tolik látky ku psaní, že ani nevěděl, jak s ní naložiti. Na podzim činnost jednot sokolských vždy vzrůstala do tak rozsáhlých poměrů, že bylo stále o čem psáti. Ale nešťastná válka, neberoucí konce, těžce doléhá na činnost naši, zvláště od té doby, co i naše nová vlast vstoupila do řady národů, bojujících za osvobození lidstva. Je pravda, že jednota naše doposud neztratila značnější počet členů evičících, neboť ani losování první výzvy branců neučinilo v řadách našich znatelných mezer. Vzdor tomu ale zdá se vše vážnouti, jakoby každý očekával nějaké děsné přerušení veškerého společenského života. Mnoho nezdravého — škodlivého pessimismu je vstřebáno do samých tepen našeho národního snažení a ten pessimismus otravuje naši činnost a následovně i celý náš život. Lidé beznadějně vzdávají se veškeré své činnosti národní a spolkové a počínají věstiti smutné konce! Takovým jedem otravován byl americký národ a jed ten kupován byl za německé peníze. Ale otrava podobná neměla by se šířiti mezi námi, neboť snad přece nemáme mezi sebou zaprodance, kteří by chtěli jedem beznadějnosti otrávit a tím i zničit naši činnost veškerou. Naší přední povinností je, zachováti chladnou mysl a udržovati činnost naši jak nejlépe se dá, nedávati se strhnouti k beznaději při každé nepříznivé zprávě z bojiště nebo z kruhů, vedoucích naše hnutí za osvobození našeho národa ve vlasti. Vidíme-li jiné klesati pod tíhou hroživých zjevů, je povinností naší, bychom ráznými činy i slovem

povzbudili slabochy a abychom jim ukázali světlejší stránku věci. Sokolům nesluší rozsévati sítě beznaděje, ale naopak, oni musí vlévat naději v srdce pochybujeících i tenkrát, když jim samým se zdá situace neutěšená. A proto bratři, nedávejte se odstrašiti nezdary, nepovolujte v činnosti naší sokolské pokud možno ji prováděti, necht' v tělocvičně, nebo v odborech vzdělávacích, při hraní divadel, zpěvu, přednášce atd. Hled'me omeziti se ve vydáních tak, by nevznikaly schodky, které bychom stěžii mohli hraditi, ale také nepočítejme na výdělníky. Stačí, když tu činnost naší sokolskou a národní udržíme aspoň v chodu na pár let, — do té doby, než noví — snad povolanejší a nadšenější pracovníci zase budou moči zaujati místa naše. Do té doby ale vytrvejme, stůjme při našich jednotách a při našem národě. Já pevně věřím, že národ náš nebude zdolán, ale že dosáhne v řadě národů toho místa, kde přál si jej spatřiti náš nezapomenutelný a nesmrtelný Tyrš. On dal národu našemu Sokolstvo a na nás je dokázati, zda má naše organizace pro národ nějakou cenu. Tvrdím, že cenu má a že padesátiletá práce jednot sokolských nebyla marnou. Naše styky s cizinou i ostatními národy slovanskými nesou ovoce v těchto pohutlivých dnech, sokolští zajatci znovu se chápou zbraně proti těm, kteří je do války vyslali a naši hoši v Americe dokázali, že jim osud našeho národa a naší vlasti není lhostejný. My, kteří zůstali doma a mimo té válečné drahoty, ušetření různých trampot a svízělů bojujeících, snažme se aspoň svojí činností býti prospěšnými národu a vlasti. Nelejme studenou vodu na žár nadšení a spíše hled'me ještě žár ten roznítiti. V té práci na prospěch národa nebudiž nám na překážku, zda s námi na stejném úkolu pracuje člověk věřící. Naše svobodomyšlnost, pěstěná zde téměř po půl století, měla by býti už dosti silná, aby obstála ve styku s kýmkoliv. Svobodomyšlnost náboženská měla by míti tak silné kořeny, že ani nejprudší náraz neměl by jí otřásti. V tom přesvědčení také bez váhání šli jsme pracovati společně s věřícími krajany za účelem pořádání Staročeského posvícení na den 3. září v Griebově parku na Belair Road. V té práci sešli jsme se všichni — katolíci, svobodomyšlní, evangelíci; Čechové i Slováci. Práce rozdělena stejnoměrně, nikdo neodřekl, naopak každý se hlásil sám o díl práce. České ženy, mezi nimiž i ty naše Sokolky, předcházely příkladem obětavosti a pracovitosti. Byl uspořádán průvod, který předstihl veškeré očekávání a svými obrovskými rozměry, stejně jako ladným uspořádáním, imponoval zdejší americké veřejnosti. Staročeské posvícení vyneslo národu našemu 3,000 dollarů, což je na naše poměry a naši osadu prostých dělníků suma zajisté značná. Pravda, seděli jsme při poradách vedle katolických i protestantských duchovních, ale té naší svobodomyšlnosti to neublížilo, aniž jsme si zadali v čemkoli. Kdo byl zásadním svobodářem před posvícením, zůstane jím i po posvícení a kdo jím nebyl, toho posvícení nezkazilo. Pravda, jistá třída ramenářů měla z té pospolitosti radost, neboť se honem domnívali, že bez pohoršení budou moči přebíhati od jedné strany na druhou. Ti ale přesvědčí se brzo, že svobodomyšlnost nebyla v tom posvícení utopena. Svobodomyšlnosti patří budoucnost; v Evropě bude propagována těmi, kteří v zákopech marně očekávali pomoc boží. My zde v době války dovedli se spojití s věřícími na prospěch vlasti — po válce dovedeme se spojití s jinými na prospěch našeho přesvědčení. Lidé, pějící "labutí píseň" nad naší svobodomyšlností, vyvolávají ve mně domněnku, že si vlastně takových konců přejí a že už sami mají svobodomyšlnosti dost, třeba že v ní dosud tak dlouho nežili. Prospěch národa vyžaduje národní kázeň a té se musíme podrobiti všichni. Národ ve válce musí býti sjednocen; národ český je nucen bojovati na dvě strany a proto tím více je mu v nynější době třeba sjednocenosti mysle. Proto také

nesmíme sednouti na vějíčku každému, kdo pod rouškou očísty, chce tu naši národní kázeň rušiti. . . .

V poslední čísle Sokola zajímal mne dopis z Clevelandu, jakož i úvaha br. Košáře, týkající se tak zvaných sokolských kapel. V duchu jsem se tázal zda čtli i ti, kteří své doby podali na mne u mé jednoty žalobní spis pro napsání téhož úsudku. Pakli ne, rádím jim, by si přečetli. Poznáji, že ty mé rady a posudky vychází z upřímné bratrské lásky i z lásky k věci naší, třebaže se někdy zdály na první pohled jen nepříznivou kritikou.

Br. náčelník, Fr. Štětka, počal pracovati na přípravách ku veřejnému cvičení, které bude pořádáno ku konci prosince. Je nutno, by cvičící členstvo, Sokolky, dorost i žactvo pilně navštěvovali tělocvičnu, aby úsilí i práce br. náčelníka odměněny byly zdarem. Nejedná se jen o to, abychom se veřejným vystoupením zabýskli před veřejností naší i americkou, ale abychom činnost v tělocvičně pokud možno udrželi stále na dobrém stupni. Také ochotníci i zpěváci měli by v činnosti pokračovati. Po zorganizování Župního Vzděl. Odboru zajisté i u nás po té stránce bude v činnosti pokračováno. —

Bratři, kteří mají dítky škole povinné, neměli by opomenouti, posílají je do naší svobodomyšlné školy. To je velice důležité, neboť marné budou nářky nad námi samými, nepostaráme-li se o to, aby dorost náš zůstal mezi námi a pokračoval v práci naší. To se stane jedině tenkrát, pak-li se mu dostane trochu té české výchovy, kterouž hlavně škola česká, v svobodomyšlném duchu vedená, může poskytnouti. Další povinností každého člena je, státi se členem Č. N. S. Jednota naše vybírala od členů poplatek \$1.00 ve prospěch našich vlastí, ale poplatek ten byl zrušen, aby každý člen mohl se státi členem Č. N. S. Bratři — učiňte tak a dokažte, že vám osud našeho národa není lhostejným. — — —

V neděli, dne 16. září pořádala jednota výlet po vodě. Najmut parník Severn, který nás dovezl na krásné pobřeží Stony Creeku, do pěkného parku, zvaného Altoona Beach. Výlet byl zajímavý a opravdu osvěžující, také den byl přímo nádherný. Jelikož ale několik dní před výletem bylo chladné počasí, návštěva byla malá; sešlo se jen těch pár věrných, kteří svoji jednotu neopustí nikdy a v ničem.

V minulém čísle "Sokola" nerad četl jsem ty výtky tajemníkům, že nezasiílají vyplněné dotazníky pořadateli listu. Ti tajemníci snesou do roka těch výtek mnoho — ze zdola i ze shora. Tajemník sám vše věděti nemůže, potřebuje různých informací od jiných výborů a ať sám by rád vyhověl, nemůže, protože je sám zdržován líností jiných. Naposled ale to odnese sám a trpí za vinu jiných. Často mnohý člen dosti nebratrsky si na nás vyjede, že prý nedostává "Sokola". Přestěhoval se, adresu neoznámil nikomu, ale tajemník to má vědět sám od sebe. Při přestěhování člen má oznámiti adresu tajemníku, účetnímu a výpravčímu "Sokola". To udělá tak jeden z 50 členů. Některý člen oznámí změnu bydliště výpravčímu, ale neudá starou adresu a nezdělá, ku které jednotě patří. Tajemníci to odnesou. Když tak čteme ta různá upozornění výpravčího i redakce, musíme přijíti k náhledu, že si jednoty volí za tajemníky ty nejhloupější lidi. Proto bratři zachovávejte pořádek a ušetříte svým činovníkům i ústředně mnoho práce.

Příští měsíc, totiž v listopadu, koná se nominační schůze naší jednoty. Přijďte bratři v plném počtu, nevyhýbejte se práci, která je pro naši národnost zde tak důležitá a buďte nápomocni ku zvolení takových činovníků, kteří by nedopustili poklesnutí jednoty a vedli ji nadále v pravém duchu sokolském a svobodomyšlném. Nynější činovníci konali své povinnosti ze všech sil a pak-li některý z nich odstoupí z úřadu, zvolte nástupce, který by byl stejně věrně oddán drahé věci naší. Na zdar!

Karel Matoušek.

ZÁPISY A RŮZNÉ ZPRÁVY.

ZÁPIS O PRAVIDELNÉ SCHŮZI V. V. SOKOLSKÉ OBCE, konané dne 24. září roku 1917.

Schůzi zahájil náměstek br. Doležal za přítomnosti 12 zástupců. Nepřítomní bratři: Čermák, Brouk, Dr. Mueller, sestra Splavcová, která omluvena. Starosta br. Čermák do-
stavil se později.

Zápis o pravidelné schůzi ze dne 27. srpna čten a beze změny přijat.

Po přečtení zápisu br. jednatel představil zástupce Vzdělávacího Odboru S. Obce br. Dibelku a br. Musila, kteří podávají obšírnou zprávu, v níž zahrnut předběžný program práce Vzděl. Odboru. Žádají o zavedení rubriky Vzdělávací v Sokole Americkém. Poukazují též, že třeba finančních prostředků ku hrazení vydání s prací touto spojeného. Po rozhovoru, na kterém vesměs všichni přítomní brali cíleho podílu, usneseno, by dáno pořadateli právo zvětšení Sokola Amer. o 4 stránky v případě bude-li mít dosti látky od Vzdělávacího Odboru. Dále, že Výk. Výbor běžné vydání hradit bude z peněz složených k tomu účelu. Též, by celá zpráva Vzděl. Odboru byla uveřejněna v Sokole Americkém.

Dopis Stráže Osvojených odkázán Župnímu Výboru s poukázáním, že údaje v něm nejsou správné a že v této době není radno spory vyvolávat.

Br. Novotný, starosta Sokola Fugner-Tyrš v Dayton, Ohio, zasílá výsledek sbírky podniknuté ve prospěch Č. N. Sdr. sestrou Františkou Bělikovou v obnosu \$35.00. Usneseno seznam dárců uveřejnit v Sokole Americkém na příklad jiným.

Pokladniční Odbor Vládní žádá o spolupůsobení při roz-
prádávání dluhopisů druhého vydání. Jednatel oznamuje, že v záležitosti té již v minulém Sokole Amer. vyhověl uve-
řejněním oznámky.

Tajemník Česko Americké Jednoty Sokol v St. Paul žádá vysvětlení, proč obnos \$7.25 nebyl v příjmu minulého měsíce ve fondu sjezdovém. Jednatel vysvětluje, že obnos ten bude muset býti přenesen z příspěvků do fondu sjezdového, a že nemohl do příjmu zanést, když jednou v příjmu oznámen byl.

Těl. Jed. New York delším oběžníkem uvádí příčiny proč od okázalých oslav 50-letého svého trvání upustila a Výk. Výbor schvaluje jednání toto a dává redakci na vědomí, aby v příštím čísle zaslouženou vzpomínku učinila. Táž jednotka žádá záslužní listiny pro následující bratry: Veselý Václav, Potůček Karel, Hofman František, Volný Vincenc, Voříšek Karel. Uloženo jednání v čas vyříditi.

Sokol Chicago žádá o výtah členů, kterým záslužné listiny byly dány a kteří jsou k nim oprávněni. Jednatel výtah ten dal br. Peroutkovi.

Br. Kubíček z Crete, Neb., táže se na radu ohledně při-
jímání stanov a jednatel zděluje, že vyřídil.

Župa Střední navrhuje, aby jména navržených nebyla rozesílána po místních jednotkách, ale aby navrzení uveřej-
ňováno bylo v Sokole Americkém ve zvláštní rubrice. Návrh doprovází důvody a usneseno doporučení návrh ten příštím sjezdu a jednoty místní mohou se návrhem tím řídit již od nynější doby. Žádosti o prázdnostky náčelníckých zpráv vyhověno. Při té příležitosti jednáno také o financování Župního Tech. Odboru a jelikož knihy ze Cedar Rapids, Iowa, právě došly a vykazují povinné obnosy za jednotami, doporu-
ženo župě, aby pohledávky ty vymáhala a tak finance po-
třebné si zaopatřila.

Sokol Moravan v Toledo, Ohio, stěžuje si, že v tamnější veřejné knihovně není ani jediné knihy, která by pojedná-
vala o českém národu a žádá odstranění tohoto nedostatku zaopatřením nějakých anglických děl pojednávajících o hi-
storii české. Usneseno poslati jim Monroe dějiny.

Tiskový vládní odbor činí dotaz, jakým způsobem mohl by oznamovati vládní půjčku v našem měsíčníku. Záležitost tato odkázána redakci.

Těl. Jed. Sokol Ríp, Pittsburgh, Pa., zasílá vyplněný do-
tazník.

Br. Šícha od zaniklé jednoty Sokol Lev, Bridgeport, O., dopisem zděluje, že ještě podnikl sbírku dlužných příspěvků a celkem sebral \$57.00, kterými má býti zapraven dluh jed-
noty a zároveň zděluje, že nařadí, aby nepřekáželo v síni Č. S. P. S. poslat jak jednatel žádal do Toledo, a též posílá dva bezúroční dlužní úpisy České svobodomyšlné školy v Mor-
ton Park, každý na \$2.50. Usneseno br. Šíchovi poděkovati

za takové vyřízení a ony dluhopisy darovati zmíněné škole.

Sokol Nová Vlast, Cleveland, O., zasílá pozvání ku oslavě 25-leté působnosti svého sboru, dne 30. září pořádané a žádá o vyslání br. Košáře co slavnostního řečníka. Jednatel k to-
mu zděluje, že br. Košáři poměry nedovolují do Clevelandu jeti, oznámení v tom smyslu již tajemníku učinil a zároveň navrhuje za zástupce Výk. Výb. br. Kubece. Žádosti téže jednoty o záslužní listiny pro následující bratry: Žák Jan, Nekvasil Fr., Hana Fr., Kopačka Václav, Chabek Jan, Sa-
kryd Fr., Flegr A., má jednatel pokud možno v mezích stanov vyhověti.

Těl. Jed. Sokol Irwin, Pa., oznamuje své vystoupení ze Sokolské Obce, protože činnost ochabla, a posílá na vyrovnání \$12.60.

Těl. Jed. Sokol LaCrosse, Wis., zasílá \$18.95 na hrazení svých povinností a jednatel zděluje, jak odpověděl na dotaz její ohledně posečkání příspěvků.

Sokolky Schenectady zasílají domácí stanovy ke schvá-
lení a jednatel oznamuje, že v nich nenalezl ničeho, co by odporovalo stanovám Sokolské Obce.

Čten dopis Sokola Slávského a po vysvětlení zástupců jmenované jednoty usneseno setrvati na dřívějším usnesení týkajícím se této záležitosti.

Právník br. A. Peival posílá účet na \$11.25 za vydaje spojené s obstaráním charteru, a jelikož za svou práci s tím spojenou ničeho nečítá, usneseno mu poděkovati a na charter má se obstarati ráh. Br. Peival v témže dopise se zmiňuje o uctění památky zesnulého starosty br. Šimana získáním pojmenování dle něho některého hřiště neb veřejné koupelny, v čemž mu místní Sokolstvo dle usnesení Výk. Výb. má býti nápomocno.

Účet br. Košáře za vyplnění 43 diplomů pro jednoty a br. Paskovského za 69 diplomů v obnosu \$43.00 a \$69.00 poukázán k vyplacení.

Účet jednatele za rourky a rozesílání diplomů, znějící na \$19.56 též poukázán k vyplacení.

Účet bratří Holanů, znějící na \$60.00 za vazbu 606 knih "Skupiny" poukázán k vyplacení s protestem.

Vojenský Výbor zděluje, že se mu nedostalo ještě podrobnosti potřebných a proto nemohl rozvinouti práci jak by bylo záhodno.

Na žádost br. Košáře, člena na vypracování stanov Župy Střední, zvolen výbor z bratří: Vonáška a Vlka ku vymezení hranic, v nich by župa měla pracovat, aniž by zasahovala do právomoci Výkonného Výboru.

Br. jednatel podává následující finanční zprávu:

Příjem.

T. J. S. Havlíček, Cleveland, O., za příspěvky.....	\$39.10
Sokolky Schenectady, N. Y., za příspěvky.....	9.00
T. J. S. Irwin, Pa., za příspěvky.....	12.60
T. J. S. La Crosse, za příspěvky.....	18.95
Ant. Čermák, Cleveland, O.	1.00
T. J. S. Crete, Neb., za přisp. 27.10, do f. sjezd 8.80....	35.90
T. J. S. Crete, za příspěvky.....	27.60
Br. J. Hein, Milwaukee, Wis., za knihy.....	1.50
Sokolky Libuše, Crete, Neb., za příspěvky.....	2.45
Br. Jilek T., Chicago, za knihu Skupiny.....	1.50
Sokolky Tyrš, Omaha, Neb., za příspěvky.....	5.20
Sestry Bělikové v Dayton, O., sbírka pro Č.N.S.....	35.00
Sokolky Libuše, Crete, Neb., za příspěvky.....	2.40
Sokolky Plzeňské, Chicago, Ill., za přisp.....	18.45
Sokolky Slavoj, za příspěvky.....	3.85
Sokolky Tábor Slov. Lípy, za příspěvky.....	11.95
Němeček J., Binghampton, N. Y., za knihu skupiny....	1.50
Sokolky Mladočech, Racine, Wis., za příspěvky.....	2.25
Sokolky Mladočech, přisp. pro Č. N. S.....	6.75
T. J. S. Fugner, Long Island City, N. Y., za přisp....	18.60
T. J. S. Blesk, Baltimore, Md., za přisp.....	64.10
Hospodka Jos., Chicago, Ill., předpl.....	1.00
	\$320.65

Vydání v září 1917.

Ček

86 Za tisk dopisnic a velkých obálek pro knihu Skupiny	11.00
87 Národní Tiskárna za tisk Sok. Amer. \$319.43, za dopravu 61.25	380.63

88 Národní Tiskárna za tisk Sokola Amer. \$311.93	
za dopravu \$61.25	373.18
89 Nár. Tisk. doplatek na tisk Sok. Amer.	20.28
90 Nár. Tisk. za tisk knihy Skupiny	190.00
91 The Franklin Co. za štočky	12.14
92 Dr. J. Rudiš Jičínský za redigování S. A.	45.00
93 J. Košar, za red. Sok Amer.	15.00
94 J. Čermák za red. Tech. Hlídky v září	15.00
95 Vonásek T., za roury, pečete a pošt. pro diplomy	19.56
96 Paskovský J., za vypsání 43 diplomů pro jednoty	69.00
97 Košar J. za vypsání 43 diplomů pro jednoty	43.00
98 Pecivál Ant. za vydání spojená s obstaráním charteru (práce zdarma)	11.25
99 Nár. Tisk. za tisk dopisnic a obálek pro redakci	4.50
100 Holan bři. za vazbu knihy Skupiny	60.00
101 New Yorkské Listy za knihu Velký New York	.85
	\$1,270.44

Příjem:	Vydání:
Za příspěvky \$263.60	Tisk. Sok Amer. \$ 651.64
Do fondu sjezd. 8.80	Doprava 122.50
Předpl. 1.00	Redakce 75.00
Knihy 1.50	Knihy 12.14
Č. N. S. 41.75	Knihy Skupiny 250.00
U. T. O. 4.00	Poštovné 19.56
	Tiskopisy 15.50
	Různé 124.10
320.65	
Z min. měsíce 5,048.84	
	Celkem \$1,270.44
Celkem 5,369.49	
Vydání v září 1,270.44	
	\$4,099.05

Stav. S. O.

Dluhopisy	\$3,000.00
Směnečné pohled.	1,353.05
Hotovost v poklad.	4,099.05
Záloha na nářadí	785.61
	\$9,237.71

Fond sjezdový	\$2,259.98
Fond sjezdový směn. pohl.	109.00
Fond Sok. Obce	300.00
Fond úrazový	404.00
Fond kursový	104.85
Fond Ú. M. S.	6.20
Fond Č. N. S.	597.78
Fond Ú. T. O.	1,058.39
Fond Vzd. Odboru	103.57
Různé	15.15
	\$4,958.92

Cyril Popelka, tajemník.

ZÁPIS O ŘÁDNÉ SCHŮZI

Ústředního Vzdělávacího Odboru Sokolské Obce v Americe, která byla konána, dne 21. září 1917 v Chicagu.

Do schůze dostavili se: Sestra Klára Klausová a bratři: J. B. Dibelka, Dr. Josef P. Pecivál, Augustin Raisler, Josef Slíva, Tomáš Vonásek a podepsaný jednatel. Nepřítomni bratři: Fr. D. Novák, Dr. Karel Neumann, Jar. V. Nigrin, Jan Zachotina, Č. Křišťan, Karel Krásný a sestra Teréza Nováková.

Po zahájení schůze předsedou bratrem J. B. Dibelkou, přečetl jednatel zápis o minulé schůzi, který byl v plném znění schválen.

Jednatel oznámil, že dopsal všem Župám, aby co nejdříve zorganizovaly své Župní Vzdělávací Odbory a ozná-

mily mu jména všech jejich členův a adresy předsedy a jednatele. Odpovědi se mu posud nemohlo dostat pro krátkost času, i podal toliko zprávu ze Župy Střední, v níž jest vyslancem. Župa Střední rozhodla, aby do jejího Župního Vzdělávacího Odboru vyslala každá jednotka po dvou zástupcích, kteří budou k ruce užšímu Výkonnému Výboru Ž. V. O., do něhož byli Výkonným Výborem Župy Střední jmenováni bratři: Dr. Rudiš-Jičínský, Jaroslav Košar, Vincenc Sedlák, Jan Prokš a Ferdinand L. Musil. Vzato na vědomí.

Br. Vonásek oznamuje, že jednotka z Crete, Neb., žádala o obrázky ze VI. všesokolského sletu v Praze; ježto Obec nemohla vyhověti, odkázal žádost br. Szaletneymu v New Yorku, který vyhověl a počítal po \$5.00 za kolo obrázků. Přednáška v Crete, při níž byly tyto obrázky předvedeny, vynesla \$2,500.00, což je suma jistě úctyhodná.

Dále předložil br. Vonásek, jakožto jednatel Obce, práci bra. Dra. Jičínského: "Nové poznatky a základy fyziologie těloeviku", kterou autor nabídl před časem Národní Jednotě Sokolské; ježto tehdy jednalo se právě o sloučení se se Župou Fugner-Tyršovou, byla tato záležitost odkázána k pozdějšímu vyřízení Ústřednímu Vzdělávacímu Odboru, až týž bude po sloučení utvořen. Mezitím práci koupili bratři Slováci a otiskují ji nyní v překladu ve svém "Slovenském Sokole", leč jsou ochotni předati český rukopis i potřebné štočky za určitou náhradu. Br. Vonásek navrhuje vydati tuto práci knižně; obsáhla by asi 4 tiskové archy a cena knihy byla by asi \$1.00. V této věci přeje si br. předseda, aby bylo dříve zjištěno, mnoho-li knih by se odbylo, načež v témže smyslu byl podán návrh sestrou Klausovou a zároveň i bratrem Raislerem, s čímž všichni přítomní souhlasili. Br. jednatel připojil dodatek, aby br. Vonásek, jakožto jednatel Obce, rozeslal jednotám dotazníky se subskripční listinou na tuto publikaci, což přijato.

Br. předseda přál by si zavedení zpráv nebo-li vysvědčení o návštěvě evičení pro žetvo a zavedení známek z pokroku v těloeviku; zprávy tyto musily by dítky každého měsíce donést svým rodičům k podpisu, čímž by se docílilo potřebné kontroly. Br. Slíva upozornil, že Sokol Chicago má již podobné zprávy a předložil jejich vzorek. Usneseno upozorniti Ústřední Technický Odbor Sokolské Obce, aby hleděl zavést tento způsob ve všech jednotách.

Jednatel na to přečetl svůj návrh "K naší vzdělávací činnosti", který jest otištěn na jiném místě v tomto čísle orgánu. Sestra Klausová i br. Raisler souhlasí s jeho obsahem, i navrhují jeho přijetí, načež ještě usneseno, aby byl otištěn v orgánu. Br. Vonásek žádá, aby předseda i jednatel Ú. V. O. dostavili se do příští schůze Výkonného Výboru Obce, dne 24. září a přednesli tam tento návrh.

Na to jednatel předložil několik výtisků "Tělesné výchovy", letáku Sokola Komenského v Chicagu, na nějž již před tím upozornil br. Vonásek; vydávání podobných letáků pro širší obecnost lze našim jednotám co nejlépe doporučiti.

Sestra Klausová, navazující na návrh br. jednatele, referuje o Plzeňských Sokolkách, kde zavedli zpěv českých písní při některých schůzích, což se všem velmi líbí; v budoucnosti budou prý předčítati i kratší literární práce. Jejich zábavní výbor má právě na starosti zorganizování dramatického odboru.

Br. předseda oznámil, že vyjednával se zdejší Uměleckým Klubem o výpomoc při veřejných programech; přislíbili pomoci, přejí si však, aby byli o to požádáni úřední cestou. Ježto Ú. V. O. sám veřejných programů v Chicagu pořádati nemůže, aby nepřebíral činnost Vzdělávacího Odboru Župy Střední, uloženo br. jednatelem, aby o této nabídce uvědomil Ž. V. O.

Br. Vonásek oznámil, že sjezdu Západní Česko-Bratrské Jednoty v Cedar Rapids, Iowa, poslal pozdravný dopis, v němž žádal zároveň o mravní podporu ve vzdělávací činnosti a o

případnou spolupráci v tomto směru. Odpovědi se mu sice dosud nedostalo, jak však byl informován zprávami denních listů, byl dopis jeho sjezdem příznivě přijat.

Po oznámení, že příští schůze Ú. V. O. bude v pátek, 19. října, schůze ukončena.

Ferdinand L. Musil, jednatel.

RADA NÁRODNÍ OBRANY.

Bulletin č. 2. vydaný výborem pro zemský průmysl.

Úrazy v továrnách.

Každý, kdo jest obeznán s prací v továrně a v dílně, uznává nebezpečí, neustále dělnictvu hrozící. Tlakem válečné doby jest nebezpečí toto ještě zvětšováno. Tento výbor zdůrazňuje pak obzvláště nebezpečí, vyplývající ze zaměstnávání žen, které nerozumí anglicky. Více práce a nedostatek mužů donutí v budoucnosti ženy k nezvyklým pracím. Tyto ženy ohroženy budou mnohem více průmyslovými úrazy nežli dělníci zkušení.

Potřeba ochrany dělnictva stává se dnes pro vládu a lid Spojených Států naléhavější. Jsou-li naše národní zdroje pečlivě zachovávány a kontrolovány, jest mnohem více nutno zachovávat muže a ženy v továrnách a dílnách, kteří připravují tyto zdroje k naší potřebě. V samotném Illinois jest 400,000 přistěhovačů dělníků, mezi nimiž jest mnoho žen ve stáří od 16 do 21 let. V roce 1913, kdy panovaly normální poměry, událo se 25,000 osudných průmyslových neštěstí a 700,000 úrazů, při nichž byla neschopnost k práci delší než čtyři měsíce. A nyní, při zvýšené výrobě a potřebě, aby se v čase co nejkratším co nejvíce vyrobilo, jest zapotřebí nových opatření, aby chránění byli jak staří, tak i noví dělníci před nebezpečím úrazu.

Mnozí zaměstnavatelé zaopatřují první pomoc pro dělníky, kteří se poraní, popálí, utrpí zlomeniny kostí, nebo jiná zranění. Avšak ošetření nemůže odstranit bolest, ztrátu času a mzdy, ani ztrátu údu. I když jest rána ošetřena, není dělnice poučována, jak se ochránit před zraněním v budoucnu. Pravou metodou jest zabránit úrazům.

Zabránění průmyslových úrazů docíleno býti může pouze kooperací vlády, zaměstnavatelů a dělnictva. Předně žádání jsou zaměstnavatelé, aby postavili bezpečné stroje a dbali toho, aby ochranná opatření byla dělníky udržována v dobrém stavu. Důležitoucí jsou žádání, aby dávali pozor, aby se nestalo žádné neštěstí. Krátká doba pracovní, dobrá ventilace a světlo a rozdávání tiskopisů jsou rovněž důležitými ochrannými. Za druhé musí dělníkům býti dány instrukce, bud to písemné, anebo ústně jejich představenými, jak mají se chrániti u strojů a jak si mají počínati v případě ohně. Nutno jest také, aby dělníci veškerých takových nařízení poslouchali. Za třetí očekává se od vládních úředníků, že vyšetří a potrestají zaměstnavatele, kteří následkem zločinné nedbalosti nepostarají se o to, aby jejich dělníci byli bezpečni před úrazy.

Úrazy trpí nejvíce dělníci. Proto mají rozuměti anglicky, aby znali nebezpečí, jež jim hrozí a mohli oznámiti každý případ, kde v závodě nejsou stroje řádně opatřeny ochrannými prostředky a žádati za vyšetřování všude, kde poměry nejsou správné. Fordova továrna na automobily zděluje, že učením jejich přistěhovaleckých dělníků angličtině sníženy byly úrazy o 54 procent. Učení angličtiny jest nejprvnější metodou bezpečnosti.

Přistěhovalecké ženy se musejí chrániti samy. Ženy, pracující pod tlakem válečné doby a válečné rychlosti, mají se naučiti jejich příslušný druh tovární výroby. Nové dělnice mají se připravit pro práci právě tak, jako když se muži učí řemeslo. Dělnice nemají býti posílány z jednoho oddělení do druhého, aniž by jim byly dány patřičné instrukce o po-

vých strojích. Přítomná velká poptávka po dělnictvu může býti příčinou k tomu, aby se braly ženy do průmyslu jako nerozumné děti. Dejte jim příležitost, aby poznaly, jak se mají starati o své dobro a ony se budou chrániti samy. Ony musí rozuměti jejich práci v zájmu jejich vlastní bezpečnosti. Vláda potřebuje přistěhovalecké dělnice a má jim pomáhati, poněvadž kdyby tyto nepracovaly, kola průmyslu by se zastavila. A proto nejen jim má pomáhati vláda, ale i ženy samy musí konati svou povinnost a učiti se, jak si mají zachovávat zdraví a jak se mají chrániti.

“KTO ZA PRAVDU HORÍ...”

Žádný národ nepožíval dosud trvalé svobody, jestliže si ji nevydobyval sám a neposvětil velkými obětmi na statech a životech.

Že v plném vědomí této historické pravdy domáhají se Češi a Slováci svých práv, to dokazuje martyrium statisíců našich a trvalý, organisovaný boj všech vrstev národa.

Ta velká, námi přinesená už žertva, nebyla marná. Ona otřásla svědomím mnohých poctivých lidí, jmenovitě v táboře spojenečů, a vzbudila úctu, porozumění pro naše snahy. Dnes i nejskeptičtější pozorovatel musí býti přesvědčen o politické vyspělosti našeho národa, vida jeho obětavost, přisnou ukázněnost a jmenovitě jednotný ideový postup Čechů a Slováků doma i za hranicemi.

Sám odvěký nepřítel uvědomuje si pozvolna, ne však beze zloby, rostoucí naše úspěchy a doufá zabrániti dalšímu jejich rozvoji změnou dosavadní své taktiky. Včera nás ještě trýznil, žalářoval, věšel, dnes již vábí a dělá sliby. Včera ještě drze mluvil o právech germánského nadělověka, dnes by již rád mluvil se spojenci o míru.

Avšak všichni pořádní lidé, prozíraví státníci záhy prohlédli, že neběží o nějakou zázračnou změnu světového názoru německo-maďarských vlád, nýbrž o pouhý rafinovaný politický tah.

Proto také přes panující hrůzovládu odmítl náš národ s důstojnou rozhodností pomocníky Hohenzollernských a Habsburských katů, kteří se chtěli přilouditi k němu se zelenou ratolestí, špatně jen skrývající meč, zbrocený krví nesčetných obětí.

Podobně odbyti byli všemi Spojenci čekani-nečekani “andělé míru”, jimž energicky připomenuto, že nemožno bez ztráty etí vyjednávati s organisátory nejpodlejších zločinů.

V těchto ušlechtilých, mužných projevech mocnosti Stáruho i Nového Světa s důrazem vzpomenu také našeho utrpení, našich tužeb a historických i přirozených práv.

Pečlivost, odpovědnost před budoucností kázala zaznamenati tyto závazné projevy a sliby, vděčnost pak vryla je hluboko do našich duší.

Připomínáme poslední mohutný hlas, který se ozval v prostorách Carnegie Hallu, dne 16. září 1917. V tento památný den za přítomnosti hodnostářů spojeneckých a jiných vynikajících osobností, za hřímavého potlesku tisíců shromážděných prohlásil pan Henri Franklin-Bouillon, slavný politik a člen nynější francouzské vlády znova, důrazně a v úplné ideové shodě s námi nejen solidaritu národa francouzského s trpícími národy, ale zvláště oprávněnost a nutnost našeho boje za skutečnou svobodu.

Přítomní američtí občané zajisté s hrdostí vzpomene v této chvíli nesmrtelných slov presidenta Wilsona, jenž podobně vzal v ochranu malé národy, hlásaje jejich právo na existenci a svobodné sebeurčení.

Boj náš je boj zásadní. Avšak vědomí, že máme oporu ve Spojenech, utvrzuje naši sílu a našeho ducha. Konkrétně, tyto sympatie nám umožňují dnes vojensky se reorganisovati, skutečnou česko-slovenskou armádou dokázati prakticky naše sympatie se Spojenci a vydatně podepřítí svá práva.

Zvěst ta osvězí národ náš pod jarmem ještě úpící, naplní zadostučiněm naše dobrovolníky, kteří ve svatém zápalu stanuli již pod prapory Spojenců. Ona též vyvolá radostný ohlas v duši statisíců Čechů a Slováků za hranicemi, kteří proti své vůli nuceni byli dosud chovati se poměrně trpně, zatím co se rozvíjelo drama člověčenstva a krvácel náš národ!

Národní Radě Československé svěřen byl zodpovědný úkol, provést organizaci našeho vojska.

Opíraje se o vůli sjednoceného národa doma a o práva, přiznaná jí zahraničními organizacemi, prohlašuje tudíž ona

VŠEOBECNOU NÁRODNÍ MOBILISACI.

Mobilisace tato, ať dobrovolná, bude zajisté úplná.

Aby byla účinná, musí býti rychlá.

Aby se mohlo počítati na blahovůli moeností, musí se dít v rámci stávajících zákonů a zvláštních smluv.

V Americe České Národní Sdružení a Slovenská Liga, vlastně zvláštní k tomu určený výbor pod předsednictvím členů Národní Rady Česko-Slovenské, obě. Dra. L. Fišera a A. Mamateja, má veškeré informace.

Přihlaš se každý, kdož jsi mužem, kdo miluješ národ a nečečeš, aby ti potomci klnuli!

Jestliže tisíce Čechů a Slováků opět a opět se prodírají statečně za deště kulí lesem bajonetů germánsko-maďarských hord, přes krvavé zákopy k našemu praporu, jak bys mohl ospravedlniti svou nepřítomnost, jenž může se k němu dostaviti širokými cestami, někdy opatrněji po chodníčkách, ale vždy bezpečně, protože zákonně?

Lze ovšem očekávati, že nepřítel, zneužívaje zvůň hesel a za pomoci zakuklených agentů pokusí se o protimobilisaci lidí neuvědomělých, zbabělých a ničemných, aby nám znemožnil postaviti se v důstojném počtu po bok Spojenců a tím dobýti si i formální záruky pro vítězství našeho politického programu.

Zjeví-li se mezi Vámi Jidáš, budiž stižen opovržením a bez milosti zdrcen svatým hněvem Vaším!

Zjeví-li se fariseové a zákonníci, nedejte se zmásti falešnými výklady jejich!

At' vám nikdo nemluví o požehnání míru a o lásce k člověčenstvu, Vám, členům Československého národa, který první formuloval přesněji nynější ideály humanity, za ně po staletí bojoval a trpěl. My nenapadáme, nýbrž hájíme svá práva a hájiti je musíme, nechechme-li se vzdáti lidské důstojnosti.

"Běda pokoji bez slávy příčiny!"

Běda i těm, kdož by se domnívali, že lze načrtnouti obraz budoucího míru krví obětovaných malých národů!

Toho se nedožije ani Němec, ani Maďar, ani jejich ničemní náhončí!

Ne násilí, nýbrž právo a svobodná dohoda mají říditi život všech národů. Prohlásili to Spojenci, prohlásila to také Amerika.

Kdož by pochyboval o upřímnosti, o síle nejmohutnější koalice, kterou kdy znaly dějiny? Kdož by pochyboval o vítězství pravdy, které dnes vyznává celý civilizovaný svět, jenž má svědomí a myslí logicky!

Děj se co děj, my přísaháme, že se nevyrovnáme zbaběle s vrahem, s odvčným naším vrahem, a nesložíme zbraně, dokud si nedobudeme úplné svobody!

Ku předu, bratři, s hlavou vztyčenou a bez chmur v duši!

My zvítězíme; neboť skalopevná jest vůle naše a vůle desetimilionového, uvědomělého národa musí býti konečně respektována.

My zvítězíme, neboť našimi hesly jsou: "LÁSKA, PRÁCE, POCTIVOST!", hesla to budoucích, bohda, št'astnějších věků!

Jménem Národní Rady Česko-slovenské,

Dr. M. R. ŠTEFÁNIK, v. r.

PÍSEMNICTVÍ.

Již v minulém čísle odporučili jsme úhlednou a velice pěkně vypravenou knížečku "Francouzsky bez učitele", jakž napsal br. J. V. Nigrin a od té doby jsme se přesvědčili prakticky o vhodnosti této pomůcky zejména pro naše hochy do Francie poslané, dobrovolníky sokolské i odvedené v době poslední. Tiskařský šotek ale vyvedl nám minule kousek nepěkný. Jest vidět, že z laciného jest kraje. Vysázal totiž, že knížečka místo padesáti centů stojí centů pět. Opravujeme proto a ještě jednou našim doporučujeme. Pište si na "Slavii", 2544 S. Millard ave., Chicago, Ill.

Přátelé dobré kalendářní literatury zajisté s potěšením přijmou zprávu, že právě vyšel oblíbený kalendář Pionýr pro rok 1918 a jest již rozeslán všem, kdož si jej objednají. Pionýr 1918 jest objemnější i na obsah bohatší, než jeho předchůdce a vyznamenává se pečlivou úpravou, vybraným obsahem literárním, hojnými ilustracemi a všemi obvyklými kalendářními informacemi a poučeními. Kalendarium jest vzorně upraveno a obsahuje kromě svátků atd. také zajímavé měsíční pranostiky a místo pro zápisky. Vyobrazení jest v kalendáři Pionýru 65, zahrnuje v to přílohu Tyrolské Alpy a reprodukcí fotografie českého oddílu v kanadské armádě. Kalendář Pionýr jest tištěn na silném papíru a svým obsahem stane se jistě milým hostem v každé české domácnosti. Cena 50 centů. Objednávky adresujte: Národní Tiskárna, 406 So. 12th St., Omaha, Nebr.

ZE SOKOLA CHICAGO.

Bratři!

Jako každoročně, tak i letos bude konána valná schůze jednoty, dne 15. listopadu 1917 v 8 hodin večer. Ve schůzi této předléhá nominování sborových činovníků, dále všech zástupců do různých těles a tříčlenné řiditelstvo. Jelikož jest třeba pro dobro jednoty a celku, aby do výše jmenovaných úřadů byli zvoleni schopní a celí Sokolové, jest nutno, aby do této schůze nominační jste se dostavili bratři úplně všichni bez výjimky. Oznamuji to předem, by žádný neměl výmluvy, že byl uvědoměn v poslední chvíli.

Na zdar!

Václav J. Kilberger, taj.

LISTÁRNA REDAKCE.

J. S.: Přiznati se k chybě, uznati, že nebylo by sokolské takové jednání, že bylo by přímo hrozné, kdyby takto šiky své měli jsme věst, sami za humna se schovávající, jest jen bratrské a věř, že líbí se nám. Tak jedná Sokol, bratře.

V. S. C.: Poznáš dle obsahu listu dnešního proč zůstalo zpět.

J. V. N.: Sazečský šotek jest potvůrka ošemetná a od té doby co vynalezeny jsou stroje sázecí přibýlo mnohemu redaktoru na šedém vlasu. Opravíš čárku před, aby v jednom řádečku a když pak čteš v listě vytištěném opraveno jest tak důkladně, že místo čárky máš tam o celý řádek více, opravený i chybný, neli ještě jinou nestvůru.

M. Ž. O.: Lázně světelné jsou dvojího druhu a sice sluneční a elektrické. Prvé v Tvém případě zvláště se hodí.

Novotný: Dítka mohou se státi členy Amerického Červeného Kříže za poplatek 25 etů. Odbočky mládeže měli bychom mít ve všech našich školách a Sokolnách.

Tazatel: Kašel zádušný, též dávný aneb černý vyskytuje se nejvíce u malých dětí do sedmého roku zvláště a to v dobách chladných a vlhkých. O tom co píšeš není lék. Isolace nejlepší a čistění úst i nozder. Porad' se s lékařem svým.

New York: Došlo pozdě.